

YEŞİLİŞ

Platformu

EYLÜL 2026 Fiyat 450 TL

www.yesilisplatformu.com

AYIN
SÜRDÜRÜLEBİLİR
MARKASI:
MAVİ

s » 12

FİNANS
SEKTÖRÜNDE
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
ÖZEL DOSYASI

s » 22

EYLÜL AYI TEMASI
"OKULLARDA SIFIR
ATIK AYI"

s » 82

Doç. Dr. Duygu Erten

YAPIDA YEŞİL DÖNÜŞÜMDE TREND BELİRLEYİCİSİYİM s » 38

Ahmet Öksüz s » 68

**YEŞİL DÖNÜŞÜM TEKSTİL İÇİN
ÖNEMLİ BİR FIRSAT**

Türk tekstil sektörü, güçlü üretim altyapısı ve hızlı adaptasyon kabiliyetiyle yeşil dönüşümde önemli bir konuma sahip.

Samed Ağırbaş s » 44

**AMACIMIZ YAŞANILABİLİR
BİR DÜNYA BIRAKMAK**

Sıfır Atık Vakfı, 2017 yılında başlatılan Sıfır Atık Hareketi'nin kurumsal bir yapıyla desteklenmesi amacıyla 2023 yılında kuruldu.

Karbon yükümlülüklerinizi güvenle yönetin.

*İşletmenizin karbon yönetimini uçtan uca dijitalleştirin,
yeşil dönüşüm sürecinizi hızlandırın.*

ETS & SKDM

Mevzuat uyum çözümleri

7/24

Anlık emisyon izleme

Net Sıfır

ESG strateji danışmanlığı

Piyasa

Karbon & yeşil enerji ticareti

Ücretsiz Demo Talep Edin

www.atpgreenx.com

Paraf Premium'la hayat size özel

Ayda
36.000
TL'ye varan
kazanç fırsatı

Yurt içi ve
yurt dışı
restoranlarda
%20'ye
varan indirim,
otellerde
%5 indirim

Yurt dışı
çıkış harcı
hediye

Dünya çapında
1.800'den
fazla
lounge
ücretsiz

Her
harcamanıza
%1
ParafPara

ParafParalar
3 kat
daha değerli

Benzersiz ve kendinizi özel hissettiren
ayrıcalıkların metal kart şıklığıyla tamamlandığı
Paraf Premium, her yerde sizinle.

Kart ücreti ilk harcamadan bir yıl sonra alınmaktadır.

İÇİNDEKİLER

EYLÜL 2026

» s.18

6 BIST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ

Borsa İstanbul'da harika bir dönüşümün öncüsü olan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi, doğaya saygı duyan, toplumsal faydayı gözetken ve geleceği bugünden inşa eden şirketlerin ortağı olma fırsatı sunuyor. İşte endekste ki şirketler...

18 DR. KUBİLAY KAVAK

Sürdürülebilirliğin literatüre bir terim olarak girdiği andan itibaren telmih ettiği ve gönderme yaptığı kavramsal fonksiyon, insan müdahalesiyle dengesi bozulmuş dünyayı onarmak, gelecek nesillere teslim aldığımızdan daha iyi ya da en az teslim aldığımız kadar iyi bir ekosistem bırakmaktır.

26 ESRA AYDIN

Sürdürülebilirliği Burgan Bank'ta kredi süreçlerimizden kurum içi uygulamalarımıza kadar uzanan bütüncül bir yaklaşımla ele alıyoruz. Bizim için bu yaklaşımın kalıcı olabilmesi, sürdürülebilirlik bakış açısının iş yapış biçimlerimize yerleşmesiyle mümkün.

42 PROF. DR. GÜRAY ÇELİK

Sıfır atık yalnızca geri kazanım değildir. Geri kazanım, bütün çabalara rağmen ortaya çıkan atık için başvurulacak yollardan yalnızca biridir. Bazen geri kazanarak çevreye daha fazla zarar veriyor olabilirsiniz.

50 PROF. DR. RANA ATABAY KUŞÇU

Emisyonları azaltmadan iklim krizinin maliyetini düşürmek mümkün değil; keza finansman sağlanmadan da emisyon azaltım hedeflerini hayata geçirmek...

56 SENEM KOBYA

COP31'i sadece izleyici koltuğundan takip etmiyoruz; terminolojik açıdan sürece aktif olarak hazırlanıyoruz. Akademisyenler ve sektör uzmanlarıyla birlikte çalışıyoruz.

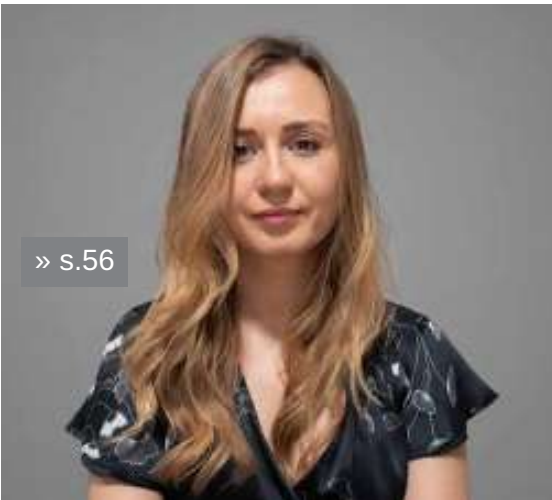
» s.26

» s.42

» s.56

SÜRDÜRÜLEBİLİR
YAYIN GRUBU

EYLÜL 2026

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

EFE GÖKÇE

efe@yesilisplatformu.com

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

EDA ÜNSÜN

eda@yesilisplatformu.com

DİJİTAL HABER MÜDÜRÜ

DİLHAN HIZ

dilhan@yesilisplatformu.com

EDİTÖR

NÜSHET ÇAMUŞOĞLU

nushet@yesilisplatformu.com

SAHAT YÖNETMENİ

ŞAHİN BİNGÖL

grafik@yesilisplatformu.com

REKLAM SATIŞ DİREKTÖRÜ

HÜSEYİN BİÇER

huseyin@yesilisplatformu.com

YAYIN KURULU

PROF. DR. GÜRAY ÇELİK

PROF. DR. RANA ATABAY KUŞÇU

PROF. DR. VOLKAN Ş. EDİGER

DR. KUBİLAY KAVAK

FAKİR HÜSEYİN ERDOĞAN (ELDER)

ÖMER KARADENİZ (PLASFED)

ARDA ÖZTAŞKIN (YAPIKREDİ)

PROF. DR. NAZMİYE ERDOĞAN

ANKARA SORUMLUSU

YASEMİN MISTIKOĞLU

ankara@yesilisplatformu.com

YÖNETİM MERKEZİ ADRESİ

Archerson Köşkü Şefikbey Sok. No:3

Kadıköy / İSTANBUL

Tel: 0216 336 14 00

Abonelik: bilgi@yesilisplatformu.com

BASKI

Vizyon Basımevi

Beylikdüzü O.S.B. Mah. Orkide Cad. No:1/Z

Beylikdüzü – İSTANBUL

0212 671 61 51

DAĞITIM

Etkin Dağıtım

İstanbul-Ankara-İzmir illerinde
Remzi Kitabevi mağazalarında,
online olarak Hepsiburada
mağazasında satılmaktadır.
www.yesilisplatformu.com

Dijital platformlar; Türk Telekom E-Dergi ile
Magzter platformlarından okuyabilirsiniz.

İŞ BİRLİĞİ

Yeşil İş Platformu Dergisi'nin bütün yayın hakları
"Sürdürülebilir Yayın Grubu Medya
Basın İletişim Org. Ltd. Şirketi'ne aittir.
Yayınlanan ilanların ve köşe yazılarının sorumluluğu
ilan sahipleri ve yazarlara aittir.
Dergimizde yayınlanan yazı ve makaleler kaynak
gösterilerek yayınlanabilir.
Yeşil İş Platformu Dergisi basın yayın ilkelerine
uymayı taahhüt eder.

60 SABRİ ÇAKMAK

Hayat Kimya olarak geliştirdiğimiz yapay zekâ destekli enerji yönetim sistemimiz, kampüsün yıllık yaklaşık 65 milyon dolarlık enerji bütçesini 7 gün 24 saat izleyerek kritik karar süreçlerini destekliyor.

66 SEÇİL YILDIZ

COP31'in iki kelimesinin özellikle önemli olacağını düşünüyorum: Uygulama ve uyum... Ama bence bunların önüne üçüncü bir kelime daha koymalıyız: İş birliği. Çünkü iklim değişikliği sınır tanımıyor. Küreselde birbirine bağlı bir dünyada yaşıyoruz.

72 DR. HALİME KOÇ GÜR

Glokal Partners olarak, sektör bağımsız çalışma modeliyle farklı faaliyet alanlarındaki işletmelere sürdürülebilirlik, Ar-Ge ve inovasyon, dijital dönüşüm ve yatırım teşvikleri alanlarında danışmanlık hizmeti sunuyoruz.

74 CEM TOKBAY

Liderlerin önünde artık birbirine bağlı üç bilanço var: Finansal bilanço üretilen değeri, ekolojik bilanço bu değer için tüketilen doğal kaynakları, insani bilanço ise geliştirilen insan kapasitesini gösterir.

76 HOLDİNGLERİN YATIRIMLARI

Holdingler, doğaya saygılı yatırımlarla ilerliyor; yenilenebilir enerji projeleri, atık çözümleri ve su ile enerjiyi verimli kullanmalarıyla öne çıkıyor.

86 DİLHAN HIZ

Belki de okullarda sıfır atığın gerçek sınavı, satın alma odasında, yemekhane mutfağında, masalardaki fotokopi yığınının yanında başlayacak.

» S.60

» S.74

» S.86

Bahçede sararan yapraklar...

Vakti zamanında bir okulun bahçesinde, teneffüs zili çaldığında her gün aynı ağacın altında buluşan bir grup öğrenci varmış. Biri top oynar, diğeri sohbet eder, kimi de müzik dinlermiş. Bir gün öğretmenleri yere düşmüş bir kâğıdı gösterip sormuş: “Bu gerçekten çöp mü?” Çocuklardan biri hemen cevap vermiş: “Çöp değil mi öğretmenim. Yanlış yerde duran bir kaynak...”

O gün çocuklar okulun bahçesinde hem atıkları hem de bir düşünceyi toplamışlar. Ellerindeki her atığın, doğru yere ulaştığında yeni bir hikâyenin başlangıcı olabileceğini fark etmişler. Çocuklar artık çöpe “çöp” olarak bakmıyormuş. Zamanla aileleri buna alışmış, toplum da değişmiş, ülkeler gelişmiş...

Eylül ayı, okulların yeniden hayatla dolduğu bir ay olmakla birlikte T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından da “Okullarda Sıfır Atık Ayı” olarak belirlendi.

Yeşil İş Platformu Dergisi olarak Eylül sayımızda rotamızı okullara, çocuklara ve eğitimin dönüştürücü gücüne çevirdik. Sıfır atık kültürünü eğitim hayatının merkezine taşıyan uygulamaları, çocuklarda çevre bilinci oluşturan çalışmaları, okullarda hayata geçirilen örnek projeleri ve geleceğin dünyasını bugünden şekillendiren fikirleri sayfalarımıza taşıdık. Çünkü çocuklara ne öğretirsek, gelecekte onu yaşayacağız.

Sürdürülebilir bir gelecek, yarının insanını doğru bilinçle yetiştirmekle mümkün.

Bir çocuğun zihnine bırakılan bu küçük tohum, yıllar sonra bir alışkanlığa; alışkanlık bir kültüre; kültür ise kocaman bir dönüşüme zemin olabilir.

Ve şimdi yeniden o okulun bahçesine dönelim, eylül ayında sararan yapraklara bakalım, teneffüs zili çalsın, çocuklar bahçeye dağılsın ve birisi düşen kâğıdı fark etsin.

Keyifli okumalar dilerim.

Archibald armchair designed by Jean-Marie Massaud

Made of Stories

Crafted in Italy with love for life's most memorable moments. Since 1912.

poltronafrau.com

POLTRONA FRAU by BMS DESIGN CENTER
Nispetiye Cad. Seheryıldızı Sk.5 Etiler
T. 0212 263 64 06
info@bms.com.tr | bms.com.tr
f [bmsdesigncenter](https://www.facebook.com/bmsdesigncenter) | @ [bmsdesigncenter](https://www.instagram.com/bmsdesigncenter)

DESIGN
CENTER

1984

Borsa Sürdürülebilirlik Endeksi'nde öne çıkan hisseler

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi Türkiye sermaye piyasalarında sürdürülebilir dönüşümün hızlanmasında önemli bir araç niteliği taşıyor.

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi şirketlerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) performanslarını değerlendiren önemli bir gösterge olarak yer alıyor. Endekste yer almak şirketlerin sürdürülebilirlik alanındaki çalışmalarını görünürlük kılarken yatırımcıların uzun vadeli ve sorumlu yatırım kararları almasına da katkı sağlıyor. Endeks şirketleri çevresel etkilerini azaltmaya ve şeffaf yönetim anlayışını geliştirmeye teşvik ediyor. Dolayısıyla BIST Sürdürülebilirlik Endeksi Türkiye sermaye piyasalarında sürdürülebilir dönüşümün hızlanmasında önemli bir araç niteliği taşıyor.

ASELSAN

ASELSAN sürdürülebilirliği kurumsal gelişimin temel unsurlarından biri olarak değerlendiriyor. Teknoloji ve üretim gücünü sürdürülebilirlik anlayışıyla birleştiren şirket çevresel etkilerin azaltılması ve kaynakların verimli kullanılması na yönelik çalışmalarını sürdürüyor.

BİM

BİM çevresel etkilerini azaltmaya ve gelecek nesiller için daha yaşanabilir bir dünya oluşturulmasına katkı sunuyor. Enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kullanımı ve atıkların azaltılması gibi alanlarda yürüttüğü çalışmalarla kaynakların daha verimli kullanılmasına odaklanıyor.

Tüpraş

Şirket sürdürülebilirlik yaklaşımını üretimden yönetime kadar tüm iş süreçlerine taşıyor. Çevresel, sosyal ve yönetim boyutlarını birlikte ele alan şirket, sürdürülebilirlik anlayışını kurum kültürünün yanı sıra değer zincirinin farklı aşamalarına da yaymayı hedefliyor.

Türk Hava Yolları

Türk Hava Yolları geniş uçuş ağıyla dünyanın farklı noktalarını birbirine bağlarken sürdürülebilirlik çalışmalarına da odaklanıyor. Şirket yolcu deneyimini geliştirme hedefinin yanı sıra çevresel ve sosyal sorumluluklarını iş stratejisinin önemli unsurlarından biri olarak değerlendiriyor.

Akbank

Gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakma hedefiyle operasyonel süreçlerini baştan tasarlayan banka, kapsayıcı ve çevre dostu bir ekonomik modele dönüşümde müşterilerinin ve tüm paydaşlarının yanında yer almayı kararlılıkla sürdürüyor.

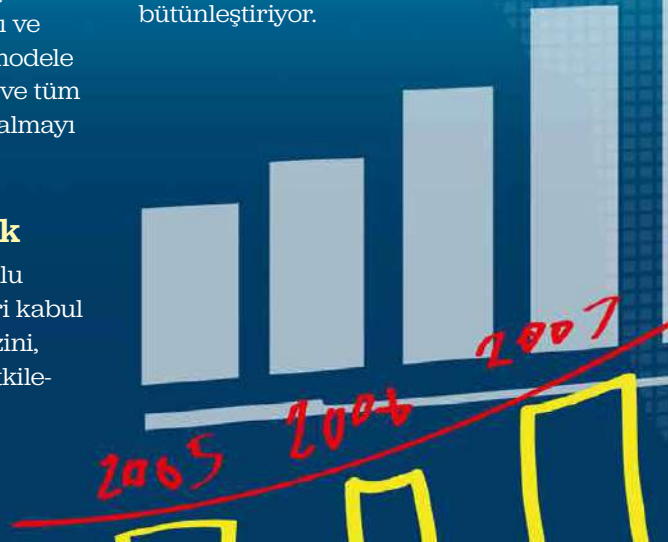
Ereğli Demir Çelik

Sürdürülebilir ve sorumlu üretimi ana ilkelerinden biri kabul eden şirket çevresel ayak izini, özellikle de iklim krizinin etkile-

rini en aza indirmeyi amaçlıyor. İş sağlığı ve güvenliği standartlarında sektöre yön veren yenilikçi uygulamaları devreye alıyor.

Koç Holding

Çevre korumayı stratejik karar mekanizmalarının merkezine yerleştiren Holding, kesintisiz bir büyümenin ancak sağlıklı bir gezegen ve güçlü bir toplumla mümkün olduğuna inanıyor. Bundan dolayı iş dünyasındaki başarısını çevresel ve toplumsal faydayla bütünleştiriyor.

Yapı Kredi

Köklü yönetim yapısı ve vizyoner sürdürülebilirlik stratejisiyle hareket eden banka, tüm ticari faaliyetlerini ekolojik dengeyi koruyarak, toplumsal beklentileri karşılayarak ve yarının ihtiyaçlarını bugünden gözeterek yürütüyor.

Turkcell

Sunduğu çözümlerle etik değerleri ön planda tutan şirket, ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliği destekleyen bir iş kültürü oluşturmayı amaçlıyor.

Sabancı Holding

Geleceğin dünyasını şekillendirirken sürdürülebilirliği ana pusulası olarak ele alan Holding; tüm faaliyetlerinde çevresel bilinci ve toplumsal faydayı bütünleştirerek paydaşları için kalıcı değer yaratıyor.

ATSO iki önemli belge aldı

■ Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO), sürdürülebilirlik ve kaynakların verimli kullanılması amacıyla yürüttüğü çalışmalar kapsamında Türk Standardları Enstitüsü (TSE) tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi ile TS EN ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi belgelerini almaya hak kazandı. Belgelerin, Oda'nın çevresel sürdürülebilirlik, kaynakların verimli kullanılması ve enerji yönetimi konularındaki çalışmalarına katkı sağlaması hedefleniyor. ATSO, çevreye duyarlı yönetim anlayışıyla çalışmalarını sürdüreceğini bildirdi.

Binalarda ısı yalıtımı büyük önem taşıyor

■ Mevsim normallerinin üzerine çıkan sıcaklıklar enerji tüketiminden kent yaşamına, bina performansından insan sağlığına kadar birçok alanda yeni riskler yaratıyor. Baumit Türkiye Teknik Müdürü Meltem Bayraktar San, "Viva Araştırma Parkı'nda gerçekleştirilen uzun süreli ölçümler, nitelikli ısı yalıtımının yaz konforu üzerindeki etkisini açıkça ortaya koyuyor. Dış ortam sıcaklıklarının 36 °C'ye kadar yükseldiği sıcak hava dalgalarında bile, tuğla ve beton kullanılan yalıtımlı masif yapıların iç ortam sıcaklıkları 24 °C ile 27 °C arasında kalıyor." dedi.

Tarihi savaş gemisi batıkları su altında korunuyor

■ Derin Miras Projesi kapsamında, 111 yıldır su altında bulunan tarihi gemi batıklarının korunması ve sürdürülebilir dalış turizmine kazandırılması için yeni bir dönem başladı. Batıkların yanlarına, fiziksel müdahalede bulunulmadan özel çinko anotlar yerleştirilerek korozyonun durdurulması sağlanacak. Böylece dünya kültürel mirası korunurken Türkiye'nin sürdürülebilir turizmine, yerel ekonomiye ve sualtı biyolojik çeşitliliğine katkı sunulacak. Projenin katodik koruma uygulamasının tamamlandığı Suvla Koyu'ndaki HMS Louis batığına tanıtım dalışı gerçekleştirildi.

Çolakoğlu Metalurji Spor Kulübü'nden spora ve gençlere güçlü katkı

■ 80 yılı aşkın köklü geçmişiyle faaliyetlerini sürdüren Çolakoğlu Metalurji, Çolakoğlu Metalurji Spor Kulübü (ÇMSK) aracılığıyla sporu ve genç yetenekleri desteklemeye devam ediyor. Kulüp, faaliyet gösterdiği Dilovası'nda kalıcı bir spor kültürü oluşturmak ve çocuklarla gençleri sporun birleştirici gücüyle buluşturmak amacıyla yerel paydaşlarla temaslarını sürdürüyor. Çolakoğlu Metalurji Kurumsal İletişim Danışmanı Dr. İlker Dilek, "Dilovası'nda sürdürülebilir bir spor kültürü oluşturma kararlılığımızı aynı heyecanla sürdüreceğiz." dedi.

**BURGAN
BANK**

Global Business & Finance Magazine Awards 2026'da Sürdürülebilirlik Çalışmalarımızla Ödül Aldık!

Doğa hesabı ertelemes

Nepal'de Himalayalar'dan kopup gelen su, buz, kaya ve çamur yalnızca yerleşimleri değil; iklim krizine karşı yıllardır sürdürülen kayıtsızlığı da önüne katıp götürdü. Yaşanan felaket, doğanın artık insanlığa uyarı mektupları göndermediğini, doğrudan ağır faturalar çıkardığını gösteriyor.

İlk bilimsel değerlendirmeler, felaketin Himalayalar'daki bir buzulun alt bölümünün koparak vadiye çökmesi ve büyük miktarda su, kaya ve tortuyu harekete geçirmesiyle meydana gelmiş olabileceğini gösteriyor. Uzmanlar, insan kaynaklı küresel ısınmanın yüksek dağlardaki buz ve kaya yapısını kararsızlaştırdığına dikkat çekiyor.

Nepal bu tehlikeyle ilk kez karşılaşmıyor. Eylül 2024'te meydana gelen aşırı yağışlar, seller ve heyelanlar 244 kişinin yaşamını yitirmesine neden olmuştu. Dünya Hava Durumu Atfı Grubu'nun değerlendirmesine göre iklim değişikliği ile hızlı ve plansız kentleşme, bu felaketin etkilerini ağırlaştıran başlıca unsurlar arasında yer aldı.

Üstelik riskler bilinmiyor değildi. ICIMOD ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

tarafından hazırlanan bir çalışma, Nepal, Tibet ve Hindistan'daki nehir havzalarında potansiyel olarak tehlikeli 47 buzul gölü belirlemişti. Bunların 21'i Nepal'de, 25'i Çin'de ve biri Hindistan'da bulunuyordu. En büyük risk yoğunluğunun ise sınırları aşan Koshi Havzası'nda olduğu belirtilmişti.

Bu bilgi bize çok önemli bir gerçeği anlatıyor: Bugünün dünyasında birçok felaket, bilimsel uyarılar zamanında yatırıma, denetime ve kamu politikasına dönüştürülmediği için büyüyor.

Nepal'de bir okul müdürünün aldığı uyarılar üzerine yaklaşık 900 öğrenciyi saniyelerle ifade edilen bir süre içinde tahliye ederek kurtarması, erken uyarı sistemlerinin ne kadar hayati olduğunu gösterdi. Aynı felakette 69 okulun zarar görmesi ve yaklaşık 19 bin çocuğun eğitimden etkilenmesi ise iklim krizinin toplumsal bir kriz olduğunu ortaya koydu.

Erken uyarı sistemi yalnızca teknolojik bir altyapı değildir. Doğru bilginin doğru zamanda sınırları aşarak paylaşılması, yerel yöneticilere ulaştırılması ve insanların ne yapacaklarını önceden bilmesi gerekir. Ülkeler arası veri paylaşımı, yaşam kurtaran bir zorunluluk olduğu bu felaketle kanıtlandı.

Meselenin bir de iklim adaleti boyutu var. Nepal, küresel sera

gazı salımlarına son derece sınırlı katkıda bulunan ülkelerden biri olmasına rağmen iklim krizinin en ağır sonuçlarıyla karşı karşıya kalıyor. Himalayalar'da eriyen buzulların bedelini; büyük sanayi tesisleri, fosil yakıt şirketleri ya da yüksek tüketim toplumları değil, nehir kıyısındaki köylerde yaşayan insanlar ödüyor. Bu tablo, uluslararası iklim görüşmelerindeki "kayıp ve zarar" tartışmasının neden ertelenemeyeceğini açık biçimde anlatıyor.

Gelişmiş ülkelerin iklim finansmanı taahhütlerini, tarihsel ve ekonomik sorumluluk temelinde ele alması gerekiyor. Çünkü iklim krizine en az katkıda bulunan ülkelerin, uyum yatırımlarını kendi sınırlı bütçeleriyle finanse etmesini beklemek adil değildir. Buzul izleme sistemleri, afetlere dayanıklı köprüler, güvenli yerleşimler, tahliye güzergâhları, yerel iletişim ağları ve iklime dirençli enerji altyapıları için uzun vadeli, erişilebilir ve doğrudan finansman sağlanmalıdır.

Ancak sorumluluğu yalnızca uluslararası topluma yüklemek de yeterli olmaz. Nepal'de hidroelektrik santrallerinin ve tünellerin felaketin merkezinde kalması, temiz enerji yatırımlarının bile doğayla uyumlu planlanmadığında ciddi riskler taşıyabileceğini gösteriyor. Bir yatırımın jeolojik yapıyı, buzul hareketlerini, nehir

rejimini, ekosistemi ve yerel halkın güvenliğini dikkate alması gerekir.

Nepal'de yaşananlardan Türkiye'nin de çıkarması gereken önemli dersler bulunuyor. Karadeniz'de dere yataklarına yapılan binalar, büyük kentlerde betonlaşma nedeniyle toprağın suyu emememesi, sulak alanların kaybı ve orman ekosistemlerinin zayıflaması, aşırı hava olaylarını hızla afete dönüştürüyor.

İklim değişikliğini yalnızca emisyon hedefleri, zirve bildirileri ve sürdürülebilirlik raporları üzerinden konuşmak artık yeterli değil. Şehir planlarından tarım politikalarına, enerji yatırımlarından sigortacılığa kadar bütün karar süreçlerine iklim riski dâhil edilmelidir. Meteorolojik uyarılar mahalle ve köy düzeyinde işler hale getirilmeli, doğal su tutma alanları korunmalıdır. En önemlisi de doğaya karşı değil, doğayla birlikte çalışan bir kalkınma anlayışı benimsenmelidir.

Uzun yıllar boyunca insanlık doğayı sınırsız bir kaynak, iklimi ise değişmez bir düzen olarak gördü. Şimdi doğa bize sert ama son derece açık bir gerçekliği hatırlatıyor: Ekonominin sınırlarını siyaset, piyasa ya da teknoloji belirleyebilir; fakat yaşamın sınırlarını doğa belirler.

Nepal'de akan yalnızca sel suları değildir. O suların içinde ertelenen iklim kararları, tutulmayan

finansman sözleri, dikkate alınmayan bilimsel raporlar ve kısa vadeli kazanç uğruna görmezden gelinen riskler de sürüklenmektedir. Oraya bakarken, kendi şehirlerimizi, enerji yatırımlarımızı, tarım alanlarımızı ve çocuklarımızın geleceğini de görmeliyiz. Çünkü iklim krizinde hiçbir felaket gerçekten uzakta değildir.

Doğa uzun süre uyarır. Fakat hesabı çıkardığında ertelemesiz.

Efe Gökçe

Eylül ayının sürdürülebilir markası Mavi oldu

Yeşil İş Platformu Dergisi olarak her ay sürdürülebilirlik alanında fark yaratan markaları öne çıkarıyoruz. Eylül ayının sürdürülebilir markası ise Mavi oldu.

Türkiye'nin öncü jean ve hazır giyim markası Mavi, çevresel, sosyal ve yönetim performansı ile, dünyanın önde gelen endeks ve veri sağlayıcılarından FTSE Russell tarafından oluşturulan ve sorumlu yatırımcılar tarafından yaygın şekilde takip edilen FTSE4Good Endeks Serisi'ne girmeye hak kazandı.

London Stock Exchange Group'a (LSEG) bağlı olan ve toplam 47 gelişmiş ve gelişmekte olan piyasada 8.500'den fazla şirketi değerlendiren FTSE Russell'in, 2001 yılında oluşturduğu FTSE4Good, dünyanın en eski ve en yerleşik çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) odaklı hisse senedi endeks ailelerinden biri olarak kabul ediliyor. Endekse dahil olabilen şirketlerin, yalnızca kamuya açık kaynaklardan elde edilen veriler üzerinden 14 tema ve ortalama 125 gösterge doğrultusunda yapılan bağımsız değerlendirmede, belirlenen

standartları karşılayabilmesi gerekiyor.

Mavi CEO'su Cüneyt Yavuz, konuyla ilgili şu değerlendirmelerde bulundu: "Sürdürülebilirlik, özellikle son 6 yıldır şirket stratejimizin temel yapı taşı konumunda. Kaliteyle sürdürülebilir büyüme üzerine kurduğumuz; insan, çevre, toplum ve denim'i odağına alan All Blue stratejimiz kapsamında sürdürülebilirliği şirket kültürüne, vizyonumuza, iş yapış şekillerine, ürünlere ve büyüme hedeflerimize entegre etmek üzere önemli yol aldık.

Yolculuğumuzda en başından beri, dünyanın öncü jean ve lifestyle markalarından biri olmanın verdiği sorumlulukla, uzun vadeli değer yaratma hedefiyle hareket ediyoruz. İnovasyon, tasarım, dijitalleşme ve müşteri odaklı yaklaşımımızla desteklediğimiz sürdürülebilirlik çalışmalarımızın, FTSE4Good Sürdürülebilirlik Endeksi ile birlikte global arenada bir kez daha başarıyla taçlandırılmış olmasından mutluluk duyuyoruz. Bu yıl FTSE4Good Emerging Index'e girmeye hak kazanmamız, sürdürülebilirlik performansımızın uluslararası ölçekte bağımsız ve güvenilir bir metodoloji ile bir kez daha onaylanması anlamına geliyor. Sektörümüzdeki öncü

rolümüze işaret eden bu güzel gelişme; TIME Sürdürülebilir Büyüme araştırmasında dünyanın en iyi ikinci şirketi ve moda sektörünün lideri olmak ya da CDP'den son üç yıldır üst üste double A notu alarak global iklim liderleri arasında yer almak gibi; bizi hem gururlandırıyor hem de bu alandaki kararlılığımızı ortaya koyuyor.

FTSE4Good endeksleri, ESG uygulamaları ortaya koyan şirketlerin performansının ölçülmesi, sorumlu yatırım fonları başta olmak üzere çeşitli yatırım ürünlerinin oluşturulması ve değerlendirilmesi amacıyla geniş bir yatırımcı kitlesi tarafından referans olarak kullanılıyor."

6 Kitada 80'den Fazla Ülkede **Enerjiyi Dönüştürüyoruz**

ENERJİNİN AVM'Sİ

TRANSFORMATÖRLER

- **Güç Transformatörleri**
1000 MVA / 1000 kV
- **Yağlı Tip Dağıtım Transformatörleri**
25 kVA - 31,5 MVA / 36 kV
- **Kuru Tip Dağıtım Transformatörleri**
250kV / 30 MVA / 52 kV

UÇTAN UCA ÜRETİM

YÜKSEK GERİLİM ANAHTARLAMA ÜRÜNLERİ

- **Hava Yalıtımlı Metal Enclosed Hücreler**
36 kV / 630A - 1250A
- **Monoblok Beton Köşk**
- **SF6 Gazlı Kesici ve Ayırıcılar**

Türkiye'nin Dönüştürücü Gücü

Hindistan'ın ilk yapay ağacı

■ Hindistan, gerçek ağaçların yetişmesinin zor olduğu yoğun kent bölgelerinde hava kirliliğiyle mücadele etmek için alglerle çalışan yapay ağaç geliştirdi. Bu yenilikçi sistem, atmosferdeki kirlenmeleri ve karbondioksiti yakalamaya yardımcı olan algleri kullanarak havanın temizlenmesini hedefliyor. Özellikle yüksek hava kirliliğinin görüldüğü, yeşil alanların sınırlı olduğu ve ağaç dikmenin mümkün olmadığı bölgelerde kullanılabilecek teknoloji, geleneksel ağaçlandırmaya alternatif değil; onu destekleyen bir çözüm olarak öne çıkıyor.

AB ambalaj kurallarını baştan yazıyor

■ Avrupa Birliği'nin yeni Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü (PPWR), 12 Ağustos 2026 itibarıyla genel olarak uygulanmaya başlıyor. Düzenleme, ambalajı yalnızca atık ve geri dönüşüm açısından değil, üretimden tasarımına ve yeniden kullanımına kadar tüm yaşam döngüsüyle ele alıyor. 2030'dan itibaren ambalajların ekonomik olarak uygulanabilir biçimde geri dönüştürülebilir olması hedeflenirken, tek kullanımlık ambalajların sınırlandırılması ve geri dönüştürülmüş içerik kullanımının artırılması da gündemde.

Barselona asfaltı söküyor

■ Avrupa'nın sıcaklarla mücadele eden şehirlerinden Barselona, iklim değişikliğinin kentler üzerindeki etkilerini azaltmak ve şehir yaşamını daha sürdürülebilir hale getirmek için asfalt yüzeyleri kaldırarak toprağa ve bitkilere daha fazla alan açıyor. Kentte sert zeminlerin azaltılmasıyla yağmur suyunun doğrudan toprağa sızması, sel riskinin düşürülmesi ve doğal su döngüsünün desteklenmesi hedefleniyor. Asfaltın yerini alan toprak ve bitki örtüsü ise kentte yeşil alanların artırılmasına, hava kalitesinin iyileştirilmesine ve sıcaklıkların dengelenmesine katkı sağlıyor.

Havacılıkta düşük karbonlu yakıt dönemi: İlk eSAF uçuşu

■ American Airlines, ABD'de eSAF kullanılan ilk ticari yolcu uçuşunu gerçekleştirdi. Corpus Christi-Dallas Fort-Worth seferinde kullanılan sentetik yakıt, yenilenebilir enerji ve atık CO₂ kullanılarak Infinium'un Texas'taki tesisinde üretildi. Yakıtın geleneksel jet yakıtıyla harmanlanarak mevcut altyapıyla kullanılabilmesi, teknolojinin yaygınlaşması açısından avantaj sağlıyor. Infinium, eSAF'ın geleneksel jet yakıtına kıyasla yaşam döngüsü sera gazı emisyonlarını yüzde 90'dan fazla azaltabileceğini belirtiyor.

75 YILDA TSKB ETKİSİ

KALKINMANIN DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI

75 yıldır Türkiye'nin çok yönlü kalkınma yolculuğuna aktif katkı sunan bir kalkınma ve yatırım bankası olarak, yıllar içinde edindiğimiz köklü birikim ve deneyimi, ülkemizi sürdürülebilir bir geleceğe taşıyacak projelere aktarıyoruz.

Ülkemizin ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel ilerleme yolculuğunda mesafeleri kısaltmak için çalışıyor, ilk günden itibaren Türkiye'nin kalkınmasındaki TSKB etkisini, en değerli varlığımız olan insan sermayemizle büyötmeye devam ediyoruz.

Çünkü biz, ülkemizin örnek bir başarı hikâyesi yazabilmesi için kapsayıcı kalkınmanın gücüne ve birlikte başarmaya inanıyoruz.

3 Mart Eğitim Kurumları'ndan çevre adına örnek başarılar

Bursa'da konumlanan 3 Mart Eğitim Kurumları, Geleneksel Bitkisel Atık Yağ Toplama Yarışmalarında üst üste önemli başarılar elde ediyor.

Ayla Okumuş
3 Mart Azizoğlu Ortaokulu Müdürü

İlkokul ve ortaokul kademesinde ki çevre çalışmalarıyla dikkat çeken 3 Mart Eğitim Kurumları, Nilüfer Belediyesi tarafından çevre bilinci ni artırmak amacıyla düzenlenen Geleneksel Bitkisel Atık Yağ Toplama Yarışmaları'nda geçtiğimiz yıl gelen ikinciliğin ardından, bu yıl da toplanan 1.5 tona yakın atık yağ ile birincilik kazandı.

3 Mart Azizoğlu Ortaokulu Müdürü Ayla Okumuş, öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin iş birliğiyle toplanan atık yağların, çevrenin korunmasına önemli katkı sağladığını ifade ederek, "Çevre bilincini küçük yaşlardan itibaren öğrencilerimize aşılamaya çalışıyoruz. Proje

kapsamında öğrenciler, atık yağların doğaya verebileceği zararlar konusunda farkındalık kazanırken, geri dönüşümün önemini de uygulamalı olarak deneyimleme fırsatı buluyor" diye konuştu.

Atık yağ toplama çalışmasıyla evlerde kullanılan bitkisel yağların lavaboya dökülmemesi, ayrı biriktirilmesi ve geri dönüşüme kazandırılması gibi basit görünen bir davranışın doğa açısından taşıdığı önem, öğrencilerin aktif katılımıyla daha görünür hâle geliyor. Çalışmanın en değerli taraflarından biri ise okul ile aile arasında kurulan iş birliği. Öğrenciler okulda öğrendikleri bilgileri evlerine taşıyor, ailelerini de sürece dâhil ediyor.

Ayla Okumuş da projenin çocukların hayatında kalıcı bir alışkanlığa dönüşmesinin önemini vurgulayarak çevre konusunda duyarlı nesiller yetiştirmenin yalnızca bilgi aktarmaktan geçmediğine değindi:

"Bizim için bu çalışmanın en önemli kazanımı, öğrencilerimizin çevreye karşı sorumluluklarının farkına varması. Bir öğrencimizin evinde atık yağı lavaboya dökmek yerine biriktirmesi, ailesini bu konuda uyarması ya da arkadaşına neden böyle yapılması gerektiğini anlatması, bizim açımızdan alınan bir dereceden çok daha değerli bir sonuç. Çünkü biliyoruz ki çevre konusunda kalıcı bir değişim, küçük yaşlarda kazanılan alışkanlıklarla mümkün. Çocuklarımıza çevreyi korumanın önemini anlatabiliriz; ancak bunu yaşayarak deneyimlemeleri çok daha güçlü bir öğrenme sağlıyor. Biriktirdikleri atık yağların geri dönüşüme kazandırıldığını bilmek, onların kendi yaptıkları küçük bir katkının büyük bir sonuca dönüşebileceğini görmelerini sağlıyor. Bu nedenle çevre çalışmalarını eğitiminin doğal ve sürekli bir parçası olarak görüyoruz."

kayIQ.ai yatırımla hayata geçti

Dijital ürün kalite süreçlerini yapay zekâ ile otonom hale getiren kayIQ.ai platformu, tohum aşamasında kurucuları ve Magis Teknoloji tarafından sağlanan 500 bin dolarlık yatırımla hayata geçti. Platform, dijital ürün kalite güvence (QA) süreçlerini manuel bir iş olmaktan çıkarıp, yapay zekâ ile güçlendirilmiş akıllı bir ekosisteme dönüştürüyor. Modern kalite otomasyonunu "Agentic AI mimarisi" ile yeniden tanımlayan kayIQ.ai, dijital ürün geliştirme süreçlerinde artan otomasyon, üretken yapay zekâ ve "vibe coding" gibi yeni yaklaşımların ortaya çıkardığı artan kalite güvence çabasına yenilikçi güçlü bir çözüm sunmak üzere yola çıktı. Platformun temel stratejisini test tasarımı, test üretimi, test yürütme, bakım ve sürüm hazır olma süreçlerini tek bir yapay zekâ

Tolga Özel kayIQ.ai Kurucusu
İsmet Gökdoğan Magis Teknoloji Ortağı

ile güçlendirilmiş akıllı ekosistem içinde birleştirmek oluşturuyor.

Yatırımcı Magis Teknoloji adına konuşan İsmet Gökdoğan, plat-

formun sektördeki boşluğu doldurduğunu belirterek şunları söyledi: "Magis Teknoloji olarak, dijital ürün geliştirme süreçlerinin geleceğinin otonom yapay zekâ sistemlerinden geçtiğini görüyoruz. kayIQ.ai, sektörün en büyük darboğazlarından biri olan kalite güvence süreçlerine çok yenilikçi, agentic (otonom) bir yapay zekâ yaklaşımı getiriyor. Platformla operasyonel yükü yapay zekâya, stratejiyi ekiplere bırakıyoruz."

kayIQ.ai Kurucusu Tolga Özel, "Platformumuz, gereksinimlerden otomatik olarak kalite senaryoları üretebiliyor, kullanıcı arayüzlerini kendi kendine keşfedebiliyor, bozulan akışları otomatik olarak iyileştirebiliyor ve sürümlerin yayına hazır olma seviyesini gerçek zamanlı olarak ölçebiliyor" dedi.

Gıda israfıyla mücadelede yeni odak

Bir gıdanın tarladan mutfağa ulaşana kadar tükettiği su, enerji, emek ve lojistik kaynakları düşünlüğünde; özellikle HORECA sektöründe her gün çok sayıda ürün için kritik tedarik kararları alınıyor. Tüketim alışkanlıkları, dönemsel değişimler, tedarikçi kampanyaları ve SKT gibi faktörler ise bu kararları daha da karmaşık hale getiriyor.

REELP'in kurucu ortaklarından Şuheda Yeşil, bu karar mekanizmasını daha verimli, veri temelli ve sürdürülebilir hale getirmek amacıyla geliştirdikleri REELP uygulamasını anlattı: "Sürdürülebilirliği satın alma kararının başladığı ilk noktaya taşımak gerekiyor. Doğru ürünü, doğru miktarda ve doğru zamanda tedarik etmek; yeşil dönüşümün günlük operasyonlara yansıyan en somut adımlarından

biri. REELP'te yapay zekâyı işletmelerin tedarik kararlarını veriye dayalı hale getiren bir karar destek mekanizması olarak kullanıyoruz. Geçmiş tüketim ve satın alma hareketlerini analiz ederek hızlı veya yavaş hareket eden ürünleri, stok birikimlerini ve gelecekteki ihtiyaçları öngörüyoruz. Tedarikçi tekliflerini karşılaştırıyor, işletmeye uygun kampanyaları eşleştiriyor ve SKT riski taşıyan ürünlerin önceden tespit edilmesini destekliyoruz"

REELP olarak yaklaşımlarında çevresel sürdürülebilirlik ve finansal verimlilik sağladıklarını belirten Yeşil, HORECA sektöründeki işletmeler ve tedarikçilerle sahada yapılan testlerde %40'a varan operasyonel hızlanma, proaktif stok ve israf yönetimi ve nokta atışı kampanya eşleşmesi elde ettiklerini açıkladı: "Bizim için en değerli sonuç doğru verinin, işletmelerin

Şuheda Yeşil REELP Kurucu Ortağı

daha az kaynakla daha isabetli kararlar almasını sağlayabileceğini sahada görmek. REELP olarak bu dönüşümün merkezine şu yaklaşımı koyuyoruz: Daha doğru satın alma. Daha verimli kaynak kullanımı. Daha az israf. Daha sürdürülebilir bir gıda zinciri."

PRİZMADAN YANSIYAN

Dr. Kubilay Kavak

“İnsanın
ölümsüzlük arayışı,
öldükten sonra
kötü değil iyi
şekilde (hayırla)
anılmayı istemekle
iç içe geçmiştir.”

Yeryüzündeki bütün diğer canlı türlerine nispetle çok daha zeki, üstelik bilinçli bir tür olan insan, sadece doğuştan getirdiği ve/veya epigenetik mirasla edindiği içgüdülere veya reflekslere göre değil, aynı zamanda bilincin verileri ve muhakeme ile hareket edebilmesi sayesinde diğer türlerden ayrışıyor.

İnsanın bu özelliği hiç şüphesiz bir lütuf, bir bağış, ama aynı zamanda bir lânet; çünkü bu özelliği sayesinde insan, fiziki ömrünün sonlu olduğunu bilinçli bir farkındalık ile idrak ediyor, diğer türlerden farklı olarak sonlu olan bu zaman parçasına bir anlam katmaya uğraşıyor.

İnsan fâni ama hayat daimi

İnsan dahil her şeyin öldüğü ve fakat yaşamın kendini yenileyerek kaldığı yerden sürdüğü bir dünyada yaşıyoruz. Bunu Vilas ne güzel ifade ediyor: “Hayat daima devam eder, bazen karanlık bir kuyuya benzer, zaman geçer ve güneş tekrar doğar, kuşaklar boyunca bu böyledir, hayat daima yenilenir, daima tekrar ortaya çıkar.”⁽¹⁾

Hayatın daima yenilenmesi, -dik-katli bir gözle bakıldığında- derin bir döngüsellüğün de ipuçlarını veriyor. Canlılar ölüyor, bedenleri çürüyüp organik maddeye dönüşüyor, o organik maddeler toprağı besliyor ve yeni hayatlara kaynaklık ediyor; aslında olup biten -atom altı dünya-daki karmaşık kombinasyonlara hiç girmeden ve çıplak gözümüzle izlediklerimize dayanılarak söylenilirse-maddenin yeni formlara bürünerek devr-i daim etmesidir. Kendisine insan denilen organizmanın daha akıllı ve bilinçli bir tür olarak sistematığı aslında gayet basit bu döngüsellığı

anamlı bir zemine oturtması beklenir. Bu ise ancak temel hakikatin kavranmasıyla mümkündür. O hakikate Emerson pek zarif biçimde işaret ediyor: “Hayatlarımız hakikate yönelik bir çıraklıktır; her çemberin etrafına bir başkası çizilebilir; doğada bir son yoktur, her son bir başlangıçtır; dâima başka bir güneş doğar gün ortasında ve her derinliğin altında daha derin bir başkası açılır.”⁽²⁾

Ölüm denilen fenomenin hayatın sınırlarını tayin ettiği bir varlık düzleminde, insanın trajediden⁽³⁾ kaçmamasının yolu, fanilik ve bakilik hislerini bir anlam arayışında ve mümkünse bir anlam inşasında kullanabilmesinden geçiyor. Bu anlamı inşa etmek için sattan politikaya, ekonomiden felsefeye pek çok farklı alan ve enstrümana iltica edilebilir; ne ki esas hep aynıdır, hayatın daimi ve insanın fâni olduğunu hatırlayarak hareket etmek...

Sürdürülebilirlik: Ölümlü dünyada daimilik

Sürdürülebilirliğin terimsel (istilahi) ilk karşılığı, yani geniş ve disiplinler arası bir çalışma alanı olarak ortaya çıkmadan önceki ilk manası, “daimi olma yeteneği”dir. Dikkat edilirse terimin bu ilk anlamı, süresi sınırlı bir hayata karşı insanın kalıcılık arayışını yansıtan düşünce temrinleriyle uyumludur. İnsan -bazen farkında olmasa da- içten içe bir beka peşindedir, öldükten sonra izlerinin şu ya da bu şekilde yeryüzünde kalmasını arzular. Bu arzu en temel düzeyde çocuk sahibi olmakla kendini gösterir; kimi zaman da piramitler, katedraller, mabetler, kümbetler, türbeler, çeşmeler, kaleler, heykeller, resimler, tablolar, halılar, epik ya da romantik şiirler, iç ürperten senfoniler, türküler, ilahi-

Ölüm ve hayat: Sürdürülebilirliğin yapı taşları - 2

ler, ağıtlar, masallar, romanlar, teknik buluşlar, icatlar şeklinde ortaya çıkar. Bütün bunların hepsinin gerisinde, sonraki nesiller tarafından bilinmek ve mümkünse hatırlanmak arzusu vardır.

Sürdürülebilirliğin literatüre bir terim olarak girdiği andan itibaren telmih ettiği ve gönderme yaptığı kavramsal fonksiyon, insan müdahalesiyle dengesi bozulmuş dünyayı onarmak, gelecek nesillere teslim aldığımızdan daha iyi ya da en az teslim aldığımız kadar iyi bir ekosistem bırakmaktır. Anlaşılacağı üzere, konu hâlâ ve yine sonraki nesillerle ilgilidir ve alttan alta insanın beka arayışıyla kesişmektedir. Sürdürülebilirliğin bugün çağrıştırdığı geniş anlam ise, sadece yeryüzünü ve işleyişi altüst edilmiş doğayı değil, bu tahribata sebep olan insanı da onarmayı içermektedir. Bunun ise iki yolla olabileceği değerlendirilmektedir: 1) Son iki asırdaki fütursuz ve adaletsiz kaynak kullanımıyla oluşmuş küresel dengesizliğin sosyal politikalarla azaltılması, 2) Gelecekte benzer sorunların tekrar yaşanmaması için günümüzdeki insanların daha duyarlı hale getirilmesi. Bu yolda çaba gösterenlerin, isimleri hatırlanmasa dahi, sonraki nesiller tarafından minnetle anılacağı açıktır.

Ölüm-hayat geriliminde şirketlerin pozisyonu

Bir ticari işletmenin sahibinin, emek vererek kurduğu ve büyüttüğü şirketin nesiller boyunca yaşamasını, yani daimi olma yeteneği kazanmasını istemesi gayet doğaldır. Bu, sürdürülebilirlik kavramının terimsel iz düşümüyle uyumlu bir beklentidir. Ama konu bununla sınırlı değildir. Geçim sağlamak için sürdürülen bir faaliye-

tin çevreye, insana, toplumlara zarar vermesi ve o işletmeyi kuran kişinin hep bu zararlar, tahribatla, yıkımla anılması hangi insanın isteyeceği bir şeydir ki? Örnek isteyen Alfred Nobel'e baksın!

İnsanın ölümsüzlük arayışı, öldükten sonra kötü değil iyi şekilde (hayırla) anılmayı istemekle iç içe geçmiştir. Tarihin sıklıkla kanlı diktatörlerden, zalim krallardan, paralı cellatlardan bahsettiğine bakmayın; bunlar azınlıktır. İnsanlığın büyük çoğunluğu, adının iyi anılmasını ister. Şirket patronları, sermaye sahipleri, üst yöneticiler de bundan istisna değildir. Bir üretim faaliyeti için hektarlarca ormanı katleden ya da bir yerel topluluğun binlerce yıl geriye giden kültürel mirasını mahveden bir şirketin sahipleri, yöneticileri, yetkilileri, emin olun hayatlarının belli bir aşamasında bunun vicdan muhasebesini yapacaktır.

İyiliği çoğaltmak ve sürdürülebilir olmak

Yazının -geçen ayki- birinci bölü-

münde, mutlak acı veren yönünden dolayı ölümün kabullenilmesi müşkül bir olgu olduğunu ifade etmiştim. Bu zorlukla baş edebilmek için, yükseltilmiş bilinç düzeyiyle hayatın anlamını derinleştirmek gerektiğini söylemiştim. Şimdi artık, ikinci bölümde yazdıklarımla başlangıç tespitlerimi birbirine bağlayabilirim: Hayatın anlamını derinleştirmek, en çok iyiliği çoğaltarak mümkün olur; zira iyilik, insanın ölümsüzlük arzusunun tatmin bulmasına en fazla hizmet eden şeydir. Sürdürülebilirlik ise, özünde bir iyilik çağrısıdır. Doğaya, canlılara, insana, topluluklara ve coğrafyalara saygılı olmayı öneren bir felsefede, iyilikten başka ne bulunabilir ki?

1. Manuel Vilas, Neşe, Çev. İdi Dündar, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 2024, s.77.

2. Ralph Waldo Emerson; Denemeler (Birinci Seri), Çev. Aytek Sever, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2022, s.235.

3. Burada kelimeyi, -daha 27 yaşındayken ilk eseri Tragedyanın Doğuşu yayımlanan- Nietzsche'nin kavramsallaştırmasına koşut bir anlamda kullanıyorum.

Çimsa'dan İrlanda'da rekor GES

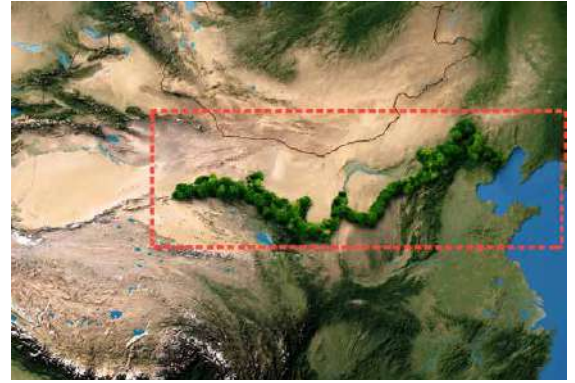
■ Afyon, Bunol ve Eskişehir tesislerinde son 3,5 yılda 45 bine yakın güneş paneli kurulumu yapan Çimsa, şimdi de Mannok tesisinde İrlanda Cumhuriyeti'nin en büyük çatı tipi GES yatırımına imza atıyor. Mannok'taki GES yatırımı tamamlandığında, Çimsa'nın tüm tesislerindeki toplam

kurulu güneş enerjisi gücü 30 MW'ı aşmış olacak. Çimsa Yönetim Kurulu Başkanı Umut Zenar, "Mannok, çimento, çimento bazlı ürünler ve yalıtım malzemelerinin yanı sıra geri dönüştürülmüş plastik ambalaj üretimi alanlarında çok büyük bir tecrübeye sahip." dedi.

Çin'in "Yeşil Seddi" gün geçtikçe büyüyor

■ Yeni bir araştırmaya göre Çin'in kuzeyinde çölleşmeyle mücadele amacıyla oluşturulan "Büyük Yeşil Duvar", ülkenin kurak ve çölleşme riski taşıyan bölgelerinde etkisini artırıyor. Ağaçlandırma ve bitki örtüsünün güçlendirilmesine dayanan proje, rüzgâr erozyonunu azaltmayı ve çölleşmenin ilerlemesini

sınırlamayı hedefliyor. Yıllardır sürdürülen çalışmaların bölgedeki ekolojik koşullar üzerinde olumlu etkiler yarattığı belirtilirken, projenin genişleyen ölçeği Çin'in arazi restorasyonu ve iklim kaynaklı çevresel risklerle mücadelesindeki en kapsamlı girişimlerinden biri olmayı sürdürüyor.

Dubai'den 93 kilometrelik yürüyüş şehri

■ Dubai, sıcak iklimin şehir yaşamını zorlaştıran etkilerini azaltmak için yaklaşık 93 kilometrelik klimalı ve yaya odaklı bir şehir ağı planlıyor. Proje, insanların yılın büyük bölümünde otomobile ihtiyaç duymadan yürüyebilmesini ve günlük yaşam alanlarına daha konforlu şekilde ulaşabilmesini

hedefliyor. Üzeri kapalı ve iklim kontrollü yürüyüş güzergâhlarının; konutları, alışveriş alanlarını, ofisleri, otelleri ve toplu taşıma noktalarını birbirine bağlaması planlanıyor. Böylece sıcak nedeniyle açık havada yürümekte zorlananlar serin ve erişilebilir bir alternatif oluşturulması amaçlanıyor.

BP'den operasyon satışı kararı

■ Petrol şirketi BP, Birleşik Krallık'taki Kuzey Denizi petrol ve gaz varlıklarını satışa çıkardı. Şirketin portföyünü sadeleştirme ve borcunu azaltma stratejisinin parçası olan satış, İskoçya'nın doğusu ve Shetland Adaları'nın batısındaki beş üretim merkezini kapsıyor. Yaklaşık 1.100 kişinin çalıştığı operasyonların satışı, BP'nin 1964'te başlayan Kuzey Denizi faaliyetlerinin sona ermesi anlamına gelebilir. Karar, olgunlaşan sahalar, artan üretim maliyetleri ve değişen yatırım öncelikleriyle bölgenin enerji sektöründeki konumuna ilişkin tartışmaları yeniden gündeme taşıdı.

BORSA İSTANBUL YATIRIMA DEĞER

Güçlü
altyapısı ve
sürdürülebilir
finans
çözümleriyle
Borsa İstanbul,
güvenilir ve
yenilikçi
bir yatırım
platformu
sunar.

FİNANSIN DÖNÜŞTÜREN GÜCÜ

Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmanın yolu güçlü finansman teknolojileri ve modellerinden geçiyor. Günümüzde bankalar, sigorta şirketleri, yatırım kuruluşları ve finansal teknoloji şirketleri; yeşil yatırımları destekleyen ürünleri, sürdürülebilir finansman çözümleri ve ESG odaklı yaklaşımlarıyla ekonomik dönüşümün en önemli aktörleri arasında yer alıyor. Bu kapsamda hazırladığımız finans sektöründe sürdürülebilirlik dosyasında bankacılık, yatırım ve finans teknolojilerinin yeşil yatırımlara katkısını inceliyoruz.

Finans sektöründe sürdürülebilirlik dosyası içeriklerimiz:

Sürdürülebilir finans yaklaşımları

Yeşil yatırımlar ve fonlar

Yeni nesil finansal stratejiler

Sürdürülebilir finansal teknolojiler

Sürdürülebilir finans: Geleceğin ekonomisini finanse etmek

Sürdürülebilir finans yaklaşımı, finansal kaynakların çevresel ve sosyal etkileri gözetilerek yönlendirilmesini ve ekonomik değer yaratılmasını hedefliyor.

Son yıllarda sıkça duyduğumuz “sürdürülebilir finans” veya “yeşil ekonomi” kavramları ne anlama geliyor?

Eskiden finans dünyasında tek ve değişmez bir kural vardı: “En çok parayı, en kısa sürede nasıl kazanırım?” Sürdürülebilir finans ise oyuna yeni bir kural ekliyor ve şu iki soruyu soruyor: “Buparayı kazanırken doğaya zarar veriyor muyum?” ve “İnsanlara fayda sağlıyor muyum?”

Sürdürülebilir finans, paranın sadece bir zenginleşme aracı değil; dünyayı koruma aracı olarak kullanılması, çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) kriterlerinin finansal karar alma süreçlerine dahil edilmesini ifade ediyor. Bankalar ve yatırım kuruluşları artık bir şirketin yalnızca finansal performansını değil; iklim risklerini, kaynak kullanımını, çalışan politikalarını ve kurumsal yönetim anlayışını da değerlendiriyor. Yeşil krediler, sürdürülebilirlik bağlantılı krediler, sürdürülebilir tahviller ve geçiş finansmanı gibi modeller, şirketlerin dönüşüm yatırımlarına erişimin kolaylaştırıyor.

Örneğin; Bir fabrika çok para kazandırıyor olabilir ama atıklarıyla nehirleri zehirliyorsa, sürdürülebilir finans bu fabrikayı desteklemez. Bunun yerine, hem kâr eden hem de çevreyi koruyan işleri destek-

ler. Yani amaç, bugünün kazancını sağlarken yarının dünyasını yok etmemektir. Para artık sadece “ne kadar” kazandırdığıyla değil, “nasıl” kazandırdığıyla da değerlendiriliyor.

Yeşil yatırımlar ve fonlar

Düşük karbonlu ekonomiye geçiş büyük ölçekli yatırımları gerektiriyor. Yeşil yatırımlar birikimlerin sadece çevre dostu projelere -örneğin güneş enerjisi santralleri, atık dönüşüm tesisleri veya temiz su projeleri- gitmesini sağlayan sistemlerdir.

Bir yeşil fon (birden fazla kişinin parasının toplandığı yatırım havuzu) aldığınızda, aslında cüzdanınızla dünyaya şu mesajı verirsiniz: “Benim paramla kömür madeni değil, rüzgâr gülü inşa edin.” Böylece paranız bankada değer kazanırken, gezegeni iyileştirmek için de mesai yapıyor.

Yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, elektrikli ulaşım, sürdürülebilir altyapı ve dögüsel ekonomi gibi alanlar finans sektörünün giderek daha fazla kaynak yönlendirdiği yatırım alanları arasında bulunuyor. Yeşil tahviller ve sürdürülebilir yatı-

rım fonları ise yatırımcıların çevresel ve sosyal etkisi yüksek projelere yönelmesini sağlayarak sermaye ile sürdürülebilir projeler arasında önemli bir köprü oluşturuyor.

Yeni nesil finansal stratejiler

Eski nesil finansal stratejiler sadece bugünün bilançosuna, yani bugünkü kjesi âra bakardı. Yeni nesil stratejiler ise gelecekteki riskleri hesaba katıyor.

Örneğin, deniz kenarında dev bir otel probugün çok kârlı görünebilir. Ancak yeni nesil bir finansal stratejist, “İklim değişikliği yüzünden 10 yıl sonra deniz seviyesi yükselirse bu otel sular altında kalır” diye düşünür ve bu riske parasını yatırmaz.

İklim riskleri artık finansal risklerin bir parçası olarak değerlendirilirken; karbon yoğunluğu, enerji verimliliği, sosyal etki ve şirketlerin dönüşüm kapasitesi finansman kararlarında daha fazla önem kazanıyor. Özellikle KOBİ’lerin yeşil dönüşüm yatırımlarına erişimini kolaylaştıracak yeni finansman modelleri, sürdürülebilir ekonomik büyümenin önemli unsurlarından biri haline geliyor.

Sürdürülebilir teknolojiler

Teknoloji ve finansın birleşmesine “fintech” diyoruz. Bunun sürdürülebilir versiyonu ise, yeşil hedeflere ulaşmamızı sağlayan dijital araçlardır. Dijital karbon yönetimi, ESG veri platformları, yapay zekâ destekli risk analizleri, sürdürülebilir yatırım uygulamaları ve dijital ödeme sistemleri gibi...

Örneğin, cep telefonunuzdaki bankacılık uygulaması ay sonunda size şöyle bir bildirim gönderebilir: “Bu ay yaptığınız uçak seyahati ve harcamalarınız doğada şu kadar karbon izi bıraktı. İsterseniz tek tuşla, bir ağaç dikim projesine destek olarak bu izi sıfırlayabilirsiniz.” Veya sadece birkaç tıklamayla doğrudan organik tarıma yapan yerel bir çiftçiye küçük bir yatırım yapmanızı sağlayan mobil uygulamalar da bu teknolojinin bir parçasıdır.

Sermayenin yönü değişiyor

Finans sektörünün temel rolü, sermayeyi geleceğin ekonomik modeline yönlendirmek. Türkiye’nin yeşil dönüşüm sürecinde bankalar, yatırımcılar, fintech şirketleri ve reel sektör arasındaki iş birliği, sürdürülebilir büyümenin önemli belirleyicilerinden biri olacak. Türkiye’de TSRS ve yeşil taksonomi çalışmaları, sürdürülebilirlik verilerinin finansal kararlarla daha güçlü biçimde ilişkilendirildiği yeni bir dönemin kapısını aralıyor.

Yeşile geçişin finansmanı

Ekonominin kısa sürede düşük karbonlu hale gelmesi mümkün değil. Çimento, demir-çelik, kimya, enerji ve ulaştırma gibi karbon yoğun sektörlerin dönüşümü uzun vadeli yatırımlar gerektiriyor. Geçiş finansmanı, mevcut faaliyetlerin daha düşük emisyonlu üretim modellerine taşınmasını destekliyor. Yeni dönemde finans kuruluşları için kritik soru yalnızca “Bu proje yeşil mi?” değil; “Bu şirket dönüşüm için gerçekçi bir yol haritasına sahip mi?” sorusu da önem kazanacak.

İklim ve finansal dayanıklılık

İklim değişikliği artık doğrudan finansal risk unsuru. Sel, kuraklık, aşırı sıcaklık ve diğer fiziksel riskler şirketlerin varlıklarını ve üretim kapasitesini etkileyebilirken; karbon düzenlemeleri ve yeni teknolojiler de sektörlerin iş modellerini değiştirebiliyor. Bankalar ve yatırım kuruluşları kredi portföylerinde iklim risklerini değerlendirmek, senaryo analizleri yapmak ve finansal dayanıklılığı güçlendirmek zorunda.

Veriler ve yeni finansal şeffaflık

Sürdürülebilir finansın gelişebilmesi için güvenilir ve karşılaştırılabilir veri gerekiyor. TSRS ile sürdürülebilirlik bilgilerinin finansal raporlama ekosistemine daha güçlü biçimde dahil olması, şirketlerin çevresel ve

iklim performanslarını ölçme biçimini de değiştiriyor. Yeşil taksonomi de hangi ekonomik faaliyetlerin çevresel hedeflerle uyumlu kabul edileceğine ilişkin sistematik çerçeve oluşturmayı amaçlıyor. “Yeşil” iddiasının ölçülebilir ve karşılaştırılabilir olması hedef...

Kapsayıcılık ve sektör

Sürdürülebilir finansın başarısı yalnızca büyük şirketlerin yatırımlarıyla ölçülemez. KOBİ’lerin enerji verimliliği, makine yenileme, yenilenebilir enerji ve kaynak verimliliği yatırımlarına erişebilmesi de dönüşümün kritik parçalarından biri. Bankalar, leasing şirketleri, fintech kuruluşları ve yatırım fonları arasında yeni iş modellerinin gelişmesi, finansman araçlarının daha erişilebilir hale gelmesi gerekiyor.

Finansın yeni yönü

Sürdürülebilir finansın yeni döneminde sermayenin miktarı kadar yönü, etkisi ve ölçülebilirliği önem kazanıyor. Finans sektörü artık yalnızca projeleri finanse eden değil; hangi sektörlerin dönüşeceğini, hangi yatırımların hız kazanacağını ve ekonominin gelecekte nasıl şekilleneceğini etkileyen stratejik bir aktör konumunda. Geleceğin finans dünyasında başarı, yalnızca ne kadar kaynak sağlandığıyla değil, sağlanan kaynağın nasıl bir gelecek yarattığıyla ölçülecek.

YARINLARA KARTOPU ÇOCUĞUNU BÜYÜTÜRKEN YANINDA!

Detaylı bilgi için
QR kodu okutun.

Alanında uzman kadromuzun desteğiyle hazırlanan ebeveynlere özel videolar, podcast içerikleri ve 0-6 yaşa özel eğitim setleriyle çocuğunun gelişim yolculuğunda yanınız. Sen de hemen ücretsiz üye ol.

yarinlarakartopu.com.tr

@yarinlarakartopu

 YapıKredi
Hizmette sınır yoktur.

“

**Burgan Bank olarak,
reel sektörün
yeşil dönüşümüne
finansman yoluyla katkı
sağlıyoruz. Attığımız
adımların bağımsız
kuruluşlar tarafından
değerlendirilmesini
önemsiyoruz.”**

BURGAN BANK OPERASYON VE YÖNETİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI | ESRA AYDIN

YEŞİL DÖNÜŞÜMÜ FİNANSMANLA SAĞLIYORUZ

■ Eda Ünsün

Sürdürülebilirlik, finans sektöründe giderek daha fazla önem kazanırken bankaların çevresel ve sosyal etkilerini yönetme biçimlerini de dönüştürüyor. Burgan Bank Operasyon ve Yönetim Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Esra Aydın, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda bankanın sürdürülebilirlik yaklaşımını, sürdürülebilir finansman alanındaki çalışmalarını ve operasyonel süreçlerde çevresel etkilerin azaltılmasına yönelik uygulamalarını anlattı.

■ Öncelikle sizi ve ekibinizi kısaca tanıyabilir miyiz?

Bankacılık sektöründe 30 yılı aşkın süredir farklı görev ve sorumluluklar üstleniyorum. Kariyerim boyunca uluslararası ve yerel bankalarda operasyon yönetimi, dönüşüm programları, şube ve merkezi

operasyonların yapılandırılması, verimlilik ve maliyet yönetimi gibi pek çok alanda deneyim kazandım. Bugün Burgan Bank'ta Operasyon ve Yönetim Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapıyorum. Sorumluluk alanımız son derece geniş bir yapıya sahip. Operasyonların dijital dönüşümünden merkezi operasyonlara, suistimal ve güvenlik yönetiminden, idari işlere kadar bankanın günlük işleyişi ve dönüşüm yolculuğu açısından kritik birçok fonksiyonu yönetiyoruz. Şube, hazine operasyonları, inşaat emlak, gayrimenkul değerlendirme, idari işler, güvenlik, faktoring, merkezi ve kredi operasyonları ile dış ticaret ürün yönetimi ve operasyonları da sorumluluk alanlarımız arasında yer alıyor. Yaklaşık 250 kişilik güçlü bir ekiple çalışıyoruz. Ekibimizin temel odağında süreçleri daha verimli, çevik ve sürdürülebilir bir yapıya taşımak; teknolojinin sunduğu imkânlardan yararlanarak yetkinliklerimizi sürekli geliştirmek yer alıyor. Bir

yandan bankanın günlük çalışmaların etkin ve kesintisiz ilerlemesini sağlarken diğer yandan geleceğin çalışma ve operasyon modelini bugünden şekillendirecek dönüşüm projelerini hayata geçiriyoruz.

■ Çevresel sürdürülebilirliği kurum kültürünüzün parçası haline getirmek için neler yapıyorsunuz?

Sürdürülebilirliği Burgan Bank'ta kredi süreçlerimizden kurum içi uygulamalarımıza kadar uzanan bütüncül bir yaklaşımla ele alıyoruz. Bizim için bu yaklaşımın kalıcı olabilmesi, sürdürülebilirlik bakış açısının iş yapış biçimlerimize yerleşmesiyle mümkün. Dijital dönüşüm ve operasyonel verimlilik çalışmalarımızı bu yaklaşımın önemli parçaları olarak görüyoruz. Çevresel sürdürülebilirlik kapsamında, atıkların kaynağında ayrıştırılması, geri kazanım süreçlerinin etkin şekilde yürütülmesi ve kaynakların verimli kullanılması amacıyla Sıfır Atık Yö-

netim Sistemi'ni tüm şubelerimizde uyguluyoruz. T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın gerçekleştirdiği denetim ve değerlendirme süreçlerinden başarıyla geçtik ve tüm şubelerimiz için Sıfır Atık belgelerini almaya hak kazandık. Çevresel etkilerimizi sistematik biçimde yönetmek ve sürekli iyileştirme yaklaşımını kurum genelinde güçlendirmek amacıyla ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesi'ni de aldık. Attığımız adımların bağımsız kuruluşlar tarafından değerlendirilmesini de önemsiyoruz. Kredi Kayıt Bürosu tarafından yürütülen Greendeks değerlendirmesinde "A" skoruna ulaşarak "Mükemmel Düzeyde Sürdürülebilirlik" seviyesinde yer almamız, çevresel, sosyal ve yönetim alanındaki uygulamalarımız açısından önemli bir gösterge. ESG alanında aldığımız uluslararası ödüller de bu alandaki çalışmalarımızın karşılık bulduğunu gösteriyor. Sürdürülebilirlik alanındaki kararlı

Sürdürülebilirliği kredi süreçlerimizden kurum içi uygulamalarımıza kadar uzanan bütüncül bir yaklaşımla ele alıyoruz.

yaklaşımımız ve çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) alanlarında hayata geçirdiğimiz başarılı uygulamalar sayesinde Global Business & Finance Magazine Awards 2026 kapsamında "Türkiye'de ESG Stratejisi ve Uygulamalarında Mükemmellik Ödülü" ile "Türkiye'nin En İyi ESG Stratejisi" ödülleriyle layık görüldük.

■ Sürdürülebilir finansman alanında hangi ürün ve çözümleri sunuyorsunuz?

Sürdürülebilir finansmanı, reel sektörün dönüşümünü destekleyen önemli alanlardan biri olarak değerlendiriyoruz. Kurumsal, ticari ve bireysel müşterilerimizin farklı

ihtiyaçlarına yönelik nakit yönetimi, tahsilat, dış ticaret, işletme sermayesi ve yatırım finansmanı çözümleri sunuyoruz. Buradaki yaklaşımımız, müşterilerimizin finansmana erişimini sağlarken değişen iş modellerine ve dönüşüm ihtiyaçlarına uygun çözümler geliştirmek üzerine kurulu. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ile iş birliğimiz kapsamında GEFF Türkiye II programına dahil olduk. GEFF kapsamında sağlanan finansmanla müşterilerimizin enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve iklim dirençliliği odaklı yatırımlarını destekliyor, reel sektörün yeşil dönüşümüne finansman yoluyla katkı sağlıyoruz. Önümüzde-

ki dönemde de dijital nakit yönetimi, dış ticaret, sürdürülebilir finansman ve tedarik zinciri çözümlerimizi müşterilerimizin değişen ihtiyaçları doğrultusunda geliştirmeyi sürdürüreceğiz.

■ Bankacılık operasyonlarınızda karbon emisyonu ve kaynak kullanımını azaltmak için hangi çalışmalar yürütülüyor?

Sorumluluk alanımızda, süreçlerimizi yeniden tasarlarken atık oluşumu, karbon emisyonları ve çevresel etkileri de dikkate alıyoruz. Dijitalleşme ve otomasyon, çevresel performansımızı iyileştirme çalışmalarımızın arasında yer alıyor. Operasyonlarımızdan kaynaklanan emisyonların doğru şekilde ölçülmesi ve raporlanabilmesi amacıyla karbon hesaplama aracı geliştirilmesine yönelik çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu araçla karbon emisyonlarımızın kaynak ve faaliyet bazında hesaplanmasını, azaltım potansiyeli bulunan alanların belirlenmesini ve çevresel performansımızın somut göstergeler üzerinden takip edilmesini hedefliyoruz. Satın alma ve idari yönetim süreçlerinde kaynak verimliliği ve atık yönetimini operasyonel süreçlerimizin parçası olarak değerlendiriyoruz. İhtiyaçların doğru planlanması, kaynak kullanımının optimize edilmesi ve oluşan atıkların ilgili mevzuat ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda yönetilmesine odaklanıyoruz. Tedarik ve hizmet süreçlerimize de mümkün olduğunca entegre ederek çevresel etkilerimizi azaltıyoruz.

■ Dijital bankacılığın sürdürülebilirlik hedeflerinize katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dijitalleşmeyi müşteri deneyimini geliştirmenin yanı sıra süreçleri verimli ve çevik hale getiren önemli bir dönüşüm alanı olarak görüyoruz. Bugün bankacılıkta dijital dönüşüm, mevcut işlemleri dijital ka-

nallara taşımaktan çok daha geniş bir anlam taşıyor. Veri, teknoloji ve otomasyonun iş yapış biçimlerinin merkezine yerleşmesi; ürün geliştirmeden operasyon yönetimine kadar pek çok sürecin yeniden tasarlanmasını beraberinde getiriyor. ON Dijital'de ödeme, finansman, yatırım ve sigorta çözümlerini tek bir dijital deneyim içinde buluşturuyoruz. Süreçlerin teknoloji ve otomasyon odağında tasarlanması, operasyonel verimliliğimizi artırırken müşterilerimizin finansal hizmetlere hızlı ve kolay biçimde erişmesini sağlıyor. Dijital dönüşümü, daha verimli ve sürdürülebilir bir bankacılık modelinin temel bileşenlerinden biri olarak değerlendiriyoruz.

■ Müşterilerinizin sürdürülebilir dönüşümünü finansman yoluyla nasıl destekliyorsunuz?

Reel sektörün dijitalleşme, sürdürülebilirlik ve tedarik zinciri yönetimi alanlarında önemli bir dönüşümden geçtiğini görüyoruz. Bu süreçte bankaların rolünün finansman sağlamanın ötesine geçtiğine; müşterilerin ihtiyaçlarını anlayan, uygun çözümleri bir araya getiren ve iş süreçlerini kolaylaştıran bir iş ortağı yaklaşımının giderek önem kazandığına inanıyoruz. Biz de kurumsal, ticari ve bireysel müşterilerimizin nakit yönetimi, dış ticaret, işletme sermayesi ve yatırım

finansmanı ihtiyaçlarına yönelik çözümler geliştiriyoruz. Dijitalleşme ve kişiselleştirilmiş hizmet yetkinliklerimizle bu yapıyı sürekli geliştirirken sürdürülebilir finansman ve tedarik zinciri çözümlerimizi de müşterilerimizin değişen ihtiyaçlarına göre şekillendirmeyi hedefliyoruz.

Öğrencilere çevre eğitimleri veriyoruz

Eylül ayı "Okullarda Sıfır Atık Ayı" olarak ilan edildi. Sürdürülebilir bir gelecek için çevre bilincinin erken yaşlarda kazanılmasının çok değerli olduğuna inanıyorum. Basit alışkanlıklarla başlayan bu farkındalık, zaman içinde ailelere ve daha geniş bir çevreye de yayılabilir. Sürdürülebilirlik konusunda kalıcı bir dönüşüm yaratmanın yolunun eğitimden ve farkındalıktan geçtiğine inanıyorum. Borgan Bank olarak, öğrencilerle bir araya gelerek sürdürülebilirlik, çevre bilinci ve atıkların doğru yönetimi konularında farkındalık çalışmaları ve eğitimler gerçekleştiriyoruz. Öğrencilerin sürdürülebilirlik kavramını teorik olarak değil, günlük yaşamlarıyla ilişkilendirerek benimsemelerini önemsiyoruz. Gerçekleştirdiğimiz eğitim ve farkındalık çalışmalarını önümüzdeki dönemde de yaygınlaştırarak sürdürmeyi hedefliyoruz.

Eğitimde fırsat eşitliği sağlayan Yarınlara Kartopu büyüyor

Prof. Dr. Selçuk Şirin

Arda Öztaşkın Yapı Kredi Kurumsal İletişim Direktörü

Yapı Kredi'nin Cumhuriyet'in 100. yılında erken çocukluk döneminde fırsat eşitliğini desteklemek amacıyla hayata geçirdiği projesi Yarınlara Kartopu, kısa sürede Türkiye'nin erken çocukluk alanındaki en yaygın kurumsal toplumsal fayda projelerinden biri haline geldi. Prof. Dr. Selçuk Şirin ve uzman proje ekibinin katkılarıyla geliştirilen ve bugüne kadar yaklaşık 620 bin kullanıcıya ulaşan, 320 bine yakın çocuk ve ebeveynin yaşamına dokunan proje, dijital eğitim platformunu saha uygulamalarıyla buluşturuyor.

Yarınlara Kartopu, dijital eğitim platformunu saha uygulamalarıyla buluşturan hibrit yapısıyla aileleri bilimsel ve güvenilir içeriklerle destekliyor. Proje kapsamında, alanında uzman akademisyenler tarafından hazırlanan, toplam süresi 18 saati

aşan 212 eğitim videosu, podcastler ve eğitim materyalleri ücretsiz olarak ailelerin kullanımına sunuluyor.

Şimdiye dek 110 bine yakın aile, www.yarinlarakartopu.com adresinden ücretsiz erişimle eğitim setlerine ulaştı. Böylece Yarınlara Kartopu, bugüne kadar doğrudan 320 bine yakın çocuk ve ebeveynin yaşamına dokundu.

Yarınlara Kartopu'nun sahadaki yaygınlaşmasında Yapı Kredi Gönüllüleri de aktif rol üstleniyor. Bugüne kadar 1000 Yapı Kredi Gönüllüsü, Yarınlara Kartopu eğitimi alırken 200'ü aşkın atölye gerçekleştirildi; projenin bilimsel içerikleri farklı şehirlerde çocuklar ve ebeveynlerle yüz yüze buluştu. Böylece Yarınlara Kartopu, yalnızca dijital dünyada değil, Türkiye'nin farklı şehirlerinde çocuklar ve ailelerle bire bir buluşan; bilimsel

Yapı Kredi'nin eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için 2023'te başlattığı Yarınlara Kartopu projesi, Yapı Kredi Gönüllüleri'nin aktif rol üstlenimiyle bilimsel bilgiyi Türkiye'nin dört bir yanında aileler ile buluşturuyor.

bilgiyi günlük yaşamın bir parçasına dönüştüren sürdürülebilir bir toplumsal fayda hareketi haline geldi.

Yapı Kredi Kurumsal İletişim Direktörü Arda Öztaşkın "Yapı Kredi olarak kuruluş misyonumuz doğrultusunda yalnızca faaliyet alanımızda değil, toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak projeler üretmeyi de sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Kurucumuz Kâzım Taşkent'in, 'Bizim gibi büyük kuruluşların iki görevi vardır. Birincisi, kendi iştiğal konuları ile ilgili görevleri; ikincisi ise topluma karşı olan görevleridir.' sözü bugün de bize yol göstermeye devam ediyor" dedi.

Prof. Dr. Selçuk Şirin, "Bilimsel araştırmalar bize çok net bir gerçeği gösteriyor: Beynimizin gelişiminin büyük bölümü yaşamın ilk altı yılında tamamlanıyor. Dil gelişiminden problem çözme becerilerine, sosyal ve duygusal gelişimden öğrenme kapasitesine kadar yaşam boyu kullanacağımız pek çok yetkinliğin temeli bu dönemde atılıyor. Bu nedenle erken çocukluk dönemine yapılan yatırım, hem çocukların yaşamı hem de toplumların geleceği açısından en yüksek getiriyi sağlayan yatırımlardan biri" dedi.

Karbon verisini finansal değere dönüştürüyoruz

ATP GreenX olarak emisyon verisini bir uyum yükü olmaktan çıkarıp yönetilebilir ve görünür bir varlığa dönüştürüyoruz; karbon muhasebesi ve CBAM hesaplamalarını tek platformda topluyoruz.

Tuğba Sarı
ATP GreenX Birim Başkanı

Sürdürülebilir teknolojiler, çevresel performansı finansal kararların ölçülebilir ve yönetilebilir bir parçasına dönüştürerek dönüşümü hızlandırıyor. Bankalar, yatırım kuruluşları ve sigorta şirketleri artık emisyon profillerini, enerji kaynaklarını, iklim risklerini ve dönüşüm planlarını da değerlendiriyor. Bunun için doğru, güncel, karşılaştırılabilir ve denetlenebilir veriye ihtiyaç duyuluyor. Dijital platformlar; ERP sistemleri, üretim hatları, akıllı sayaçlar, lojistik ağları ve tedarik zincirlerinden gelen verileri tek yapıda birleştirerek karbon performansının gerçek zamanlı izlenmesini sağlıyor. Böylece iklim riski, soyut bir sürdürülebilirlik başlığı olmaktan çıkıp kredi fiyatlaması, yatırım kararı, portföy yönetimi ve sigortalama süreçlerinde kullanılabilen finansal bir değişkene dönüşüyor.

Teknoloji, sürdürülebilir finansmana erişimi kolaylaştırıyor ve kaynakların gerçekten dönüşüm yaratan yatırımlara yönelmesini destekliyor. Emisyon azaltımını ve yenilenebilir enerji kullanımını doğrulanabilir biçimde ortaya koyabilen şirketler; yeşil kredi, sürdürülebilirlik bağlantılı finansman ve ESG odaklı yatırımlarda daha güçlü konumlanıyor. Dijital doğrulama mekanizmaları, sürdürülebilirlik beyanlarının somut performans göstergeleriyle desteklenmesini ve denetim süreçlerinin daha güvenilir yürütülmesini sağlıyor. ATP GreenX olarak emisyon ölçümünden raporlamaya, sertifika yönetiminden piyasa işlemlerine kadar uzanan süreci uçtan uca dijitalleştiriyoruz. Şirketlerin karbon maliyetlerini yalnızca hesaplamalarını değil, piyasa verileri ve riskten korunma araçlarıyla proaktif biçimde yönetmelerine destek oluyoruz. Bu yapı finans kuruluşlarına daha sağlıklı risk analizi sunarken reel sektörün düşük karbonlu ekonomiye geçişini de hızlandırıyor.

Sürdürülebilir finans ürünlerinin güvenilirliği, dayandıkları verinin kalitesiyle doğrudan bağlantılı. Manuel, parçalı ve dönemsel raporlamayla gerçek çevresel etkiyi ölçmek, hedeflerdeki ilerlemeyi izlemek ve finansman koşullarını performansa bağlamak son derece güç. Güçlü bir teknolojik altyapı ise verinin kaynağından otomatik alınmasını, doğrulanmasını, izlenebilir biçimde

saklanması ve ortak standartlarla raporlanmasını mümkün kılıyor. Böylece bankalar, müşterilerinin karbon yoğunluğunu, azaltım kapasitesini ve dönüşüm performansını daha sağlıklı değerlendirebilir; yeşil krediler, sürdürülebilirlik bağlantılı krediler, ESG skorumla modelleri ve iklim odaklı yatırım ürünleri için somut kriterler oluşturabilir.

ATP GreenX'in API tabanlı ve farklı sistemlerle entegre mimarisi, uyum süreçleriyle piyasa işlemlerini aynı dijital yapıda buluşturuyor. Şirketler karbon ayak izlerini izlerken I-REC ve YEK-G gibi yenilenebilir enerji sertifikalarına ve uluslararası karbon kredilerine şeffaf ve güvenilir biçimde erişebiliyor; işlemler izlenebilir ve denetlenebilir bir kayıt altyapısı üzerinden takip edilebiliyor. Enerji ve karbon piyasalarındaki fiyat hareketlerinin izlenebilmesi, kurumların gelecekteki maliyetlerini öngörmesine ve risklerini daha etkin yönetmesine de katkı sağlıyor. Bu sayede finans kuruluşları finansal kalitede ve doğrulanabilir performans verilerine dayalı, ölçeklenebilir ürünler geliştirebiliyor. Bu yaklaşım, sermayenin ölçülebilir çevresel fayda üreten yatırımlara daha etkin yönlendirilmesini de sağlıyor. Geleceğin sürdürülebilir finans ekosisteminde rekabeti belirleyecek unsurun, çevresel etkiyi finansal sonuçlarla güvenilir biçimde ilişkilendiren bu teknoloji katmanını olacağına inanıyoruz.

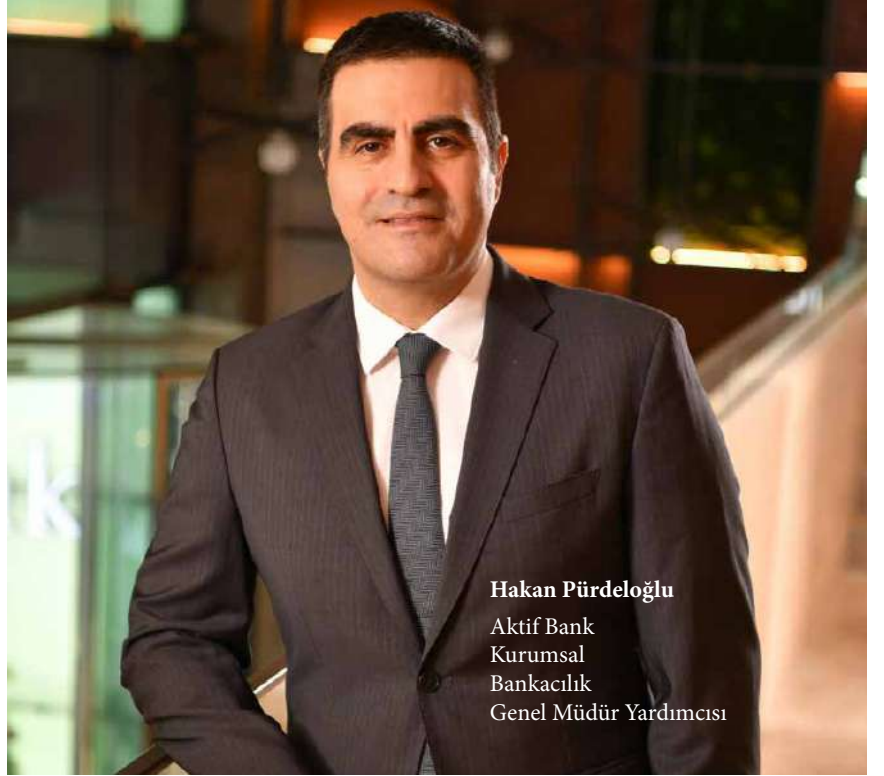
Finansal gücümüzle sürdürülebilir geleceğe yatırım yapıyoruz

“Aktif Bank olarak, finansal gücümüzü çevresel ve toplumsal fayda yaratacak alanlara yönlendirmeye ve bugünün ihtiyaçları ile yarının sorumluluklarını dengede tutan çözümler geliştirmeye gayret ediyoruz.”

Aktif Bank olarak Türkiye'nin en kapsamlı finansal teknolojiler ekosistemi olma kimliğimizle kurumsal ve yatırım bankacılığı, perakende ve dijital bankacılık, özel bankacılık, uluslararası bankacılık ve finansal teknoloji odaklı iştiraklerimizden oluşan entegre iş modelimizle faaliyet gösteriyoruz. Büyümemizi finansal gücümüz, teknoloji odaklılığımız ve sürdürülebilirlik yaklaşımımızla sağlıyoruz. Sürdürülebilirlik yaklaşımımızı, etki odaklı ve sorumlu finansman, paydaş katılımı ve şeffaflık, iklimle mücadele ve uyum, kapsayıcı büyüme ve toplumsal katkı ile etik yönetim eksenlerinde şekillendiriyoruz.

İklim değişikliği, kaynak kullanımı ve sosyal eşitsizlikler gibi konuların finansal sistem üzerindeki etkisinin her geçen gün daha görünür hale geldiği günümüzde; sürdürülebilirlik, bankacılık ve finans sektörü açısından stratejik önemi artan bir alan olarak karşımıza çıkıyor. Bu kapsamda sürdürülebilir finans hem riskleri yönetmek hem de ekonomik büyümeyi daha kapsayıcı hale getiren ve uzun vadeli değer yaratmayı destekleyen kritik bir araç olarak öne çıkıyor. Aktif Bank olarak biz de finansal gücümüzü sürdürülebilirliğe fayda yaratacak alanlara yönlendirmeye, yenilenebilir enerji yatırımlarımız, finansal kapsayıcılık ve sosyal etki odaklı projelerimizle faaliyet göstermeye devam ediyoruz.

Sürdürülebilir finansman yaklaşımımız doğrultusunda müşterilerimizin yeşil dönüşümünü finansman çözümlerimizle destekliyoruz.

Hakan Pürdeloğlu
Aktif Bank
Kurumsal
Bankacılık
Genel Müdür Yardımcısı

Enerjinin bankası olma vizyonu, yenilenebilir enerji alanında yatırımcılara farklı ürün servisi ve tecrübesi ile danışmanlık ve proje finansmanı alternatifleri sağlıyoruz. Proje finansmanı haricinde, özellikle Türkiye ve yakın coğrafyalarda yenilenebilir enerji yatırımları yapmayı planlayan yurt dışı yatırım fonları (altyapı ve enerji fonları) ve enerji şirketleri ile görüşmeler sürdürüyor; ihtiyaçları doğrultusunda finansman aracılığı ve danışmanlığı için çalışmalar yürütüyoruz. Buna ek olarak, bu fonların ve şirketlerin yatırım süreçleri boyunca satın alma danışmanlığını sağlamak

amacıyla da çalışmalarda bulunuyoruz. Bu çalışmalarımızla yatırımcıların enerji dönüşümündeki farklı ihtiyaçlarına finansman ve danışmanlık kapasitemizle destek oluyoruz.

Ekonomide Aktif Kadınlar programı

Çevresel yatırımlarımızın yanı sıra finansal kapsayıcılık ve toplumsal fayda alanında, kadınların ekonomik hayata katılımını ve finansal erişimini destekleyen Ekonomide Aktif Kadınlar programımızla 5 bini aşkın kadına 16 milyon TL mikro kredi desteği vererek bankamızın bu alandaki katkısını

sürdürüyoruz. 2026 yılında hedefimiz 6000 üzerinde kadına ulaşarak toplam 20 milyon TL mikro kredi desteği sağlamak.

Önümüzdeki dönemde enerji dönüşümü ve yenilenebilir enerji alanındaki uzmanlığımızı geliştirmeye, finansman çözümlerimizi çeşitlendirmeye ve müşterilerimizin dönüşüm ihtiyaçlarına yönelik çözümler sunmaya devam edeceğiz.

Sürdürülebilir finans ve yeşil dönüşüm

Yeşil dönüşümün hızlanmasında finans sektörünün rolü önemli. Enerji dönüşümünden sanayinin düşük karbonlu yapıya geçişine kadar ihtiyaç duyulan yatırımların hayata geçirilebilmesi, uzun vadeli ve sürdürülebilir finansman kaynaklarına erişimle doğrudan ilişkili. Bu noktada finans kuruluşlarının kaynak sağlamanın ötesinde yatırımcıları doğru projelerle buluşturan, uluslararası sermayenin Türkiye'ye yönlendirilmesini destekleyen ve yatırım süreçlerinde danışmanlık sunan bir rol üstlenmesi giderek daha önemli hale geliyor.

Biz de bu dönüşümde finansman gücümüzün yanı sıra yatırım bankacılığı ve danışmanlık yetkinliklerimizle, Türkiye ekonomisine hem borç finansmanı hem de M&A (satın alma) danışmanlığı kapsamında yurt dışı merkezli şirketlere ve yatırım fonlarına hizmet veriyor; uluslararası sermayenin Türkiye'deki yatırımlarla buluşmasına katkı sağlamayı hedefliyoruz. Böylece TCMB bilançosunda Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Foreign Direct Investment) oranının artmasına destek olarak, sürdürülebilir yatırımlar için ihtiyaç duyulan finansman kaynaklarının çeşitlenmesine katkı sağlıyoruz.

Bu yaklaşımımız yalnızca yabancı yatırımcılarla da sınırlı değil. Türkiye'de güneş, rüzgâr, hidroelektrik ve biyokütle gibi farklı yenilenebilir enerji alanlarında yatırım yapmayı

hedefleyen Türkiye bazlı firmalara da yine hem proje finansmanı hem de M&A danışmanlığı kapsamında hizmet veriyoruz. Dolayısıyla sürdürülebilir finansmanı, sermayeyi çevresel dönüşümü destekleyen yatırımlarla buluşturan ve Türkiye'nin uzun vadeli ekonomik dönüşümüne katkı sağlayan stratejik bir araç olarak değerlendiriyoruz.

Sürdürülebilir finansman ürünlerinin son yıllarda hem çeşitlendiğini hem de kapsamının genişlediğini gözlemliyoruz. İlk dönemde ağırlıklı olarak yenilenebilir enerji gibi doğrudan "yeşil" kabul edilen projelerin finansmanı ön plandayken, bugün daha geniş bir perspektif söz konusu. Sürdürülebilirlik bağlantılı krediler ve tahviller, geçiş finansmanı ve şirketlerin sürdürülebilirlik performans kriterlerine bağlı finansman modelleri bu dönüşümün önemli bir parçası.

Özellikle bankacılık tarafında, finansmanın yalnızca "yeşil bir proje" verilmesinden ziyade şirketlerin sürdürülebilirlik performansının da finansman koşullarına bağlandığı bir yapıya doğru geçiş görüyoruz. Türkiye'nin enerji dönüşümü, enerji verim-

liliği, yenilenebilir enerji ve sanayinin karbon yoğunluğunun azaltılması ihtiyacı da bu ürünlerin önümüzdeki dönemde daha fazla kullanılmasını destekleyecek.

Bu dönüşümün sağlıklı şekilde ilerleyebilmesi için öncelikle finans sektörünün kendi dönüşümünü gerçekleştirmesi gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliği, beklenen Türkiye Yeşil Taksonomisi, Yeşil Varlık Oranı Hesaplaması Tebliği gibi düzenlemeler, bankaların kaynak tahsisi ve risk değerlendirme yaklaşımlarını dönüştürürken finans sektörünün reel ekonominin dönüşümünü destekleme kapasitesini de güçlendiriyor. Paris Anlaşması başta olmak üzere küresel hedefler, Türkiye'nin 2053 net sıfır hedefi ve bu doğrultuda gelişen düzenleyici çerçeve, önümüzdeki dönemde sermayenin hangi alanlara yönlendirileceğinin belirlenmesinde önemli bir referans oluşturacak.

Özellikle dönüşümü daha yüksek maliyetlerle gerçekleştirmek zorunda olan sektörler açısından finansman koşullarının önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle sürdürülebilir yatırımların ekonomik olarak daha cazip hale gelmesini sağlayacak kamu teşvikleri, uygun maliyetli finansman imkanları, garanti mekanizmaları ve uluslararası kaynakların artırılması, özel sektör yatırımlarının hızlanmasında önemli bir kaldıraç olacaktır.

Biz de sürdürülebilir finansmanı, ekonomik büyüme ile çevresel dönüşümü birbirinden ayrı değerlendirmeyen bir yaklaşımın parçası olarak görüyoruz. Finans sektörünün önümüzdeki dönemde üstleneceği temel rollerden birinin, sermayeyi dönüşüm ihtiyacının en yüksek olduğu alanlarla buluşturmak ve şirketlerin yeşil dönüşüm yolculuklarını uzun vadeli finansman çözümleriyle desteklemek olacağına inanıyoruz.

Golden Global Yatırım Bankası'ndan finansman

Golden Global Yatırım Bankası, yurt dışında eğitim planlayan öğrenciler ve aileleri için "Eğitim Finansmanı"nı hayata geçirdi. Ürün; okul ücretleri, yaşam ve konaklama giderlerinin yanı sıra vize süreçlerinde ihtiyaç duyulabilen blokaj tutarlarına da finansman çözümü sunuyor. Dijital başvuru süreci, esnek ödeme seçenekleri ve faizsiz finans ilkelerine uygun yapısıyla gençlerin küresel eğitim hedeflerini destekliyor.

Golden Global Yatırım Bankası'nın Yurt Dışı Eğitim Finansmanı, bu ihtiyaçları bütüncül bir yaklaşımla ele alıyor. Finansman tutarı; okuldan alınan resmi kabul belgesi ve yıllık maliyet dökümü doğrultusunda, okul harcı, lisans ve yüksek lisans ücretleri ile yaşam ve konaklama giderleri dikkate alınarak öğrenci veya veliye özel esnek limit-

lerde yapılandırılabilir. Ödeme planları, öğrenci veya velinin nakit akışına göre eşit taksitli veya okulun ödeme dönemlerine paralel şekilde oluşturulabiliyor. Eğitim maliyetlerinin döviz cinsinden olması halinde ise velinin gelir yapısına uygun sabit taksit seçenekleriyle kur riskinin azaltılmasına katkı sağlanması hedefleniyor.

Golden Global Yatırım Bankası Dijital Bankacılık ve İş Geliştirme Müdürü Özge Eliri, "Yurt dışı eğitim kararı, öğrencilerimiz ve aileleri için yalnızca akademik bir tercih değil; finansal planlama, ödeme süreçleri ve zaman yönetiminin birlikte ele alınması gereken önemli bir yolculuk. Okul ödemeleri, yaşam giderleri ve vize başvurularında talep edilebilen mali yeterlilik ve blokaj ihtiyaçları, ailelerin kısa sürede çözüm üretmesini gerektirebiliyor" dedi.

Özge Eliri

Golden Global Yatırım Bankası Dijital Bankacılık ve İş Geliştirme Müdürü

Yapay zekâ yatırımlarına 5 milyon TL destek

Yapay zekâ; verimlilikten müşteri deneyimine, veri analizinden yeni ürün geliştirmeye kadar işletmeler için önemli bir büyüme alanı yaratıyor. Ancak yüksek işlem kapasitesi, güvenli veri altyapısı ve doğru platformlara erişim, KOBİ'lerin yatırım kararlarını zorlaştırabiliyor. KOSGEB Yapay Zekâ Kredi Desteği, uygun KOBİ'lerin bu yatırımları

daha planlı ve erişilebilir bir finansman modeliyle hayata geçirmesine katkı sunmayı amaçlıyor.

Program kapsamında 5 milyon TL'ye kadar kredi limiti, faizsiz ve komisyonsuz finansman, ilk 12 ay geri ödemesiz dönem ve 24 aya varan vade imkânı sunuluyor. Finansman; yüksek performanslı işlem kaynakları, güvenli veri depolama,

yapay zekâ veri merkezi hizmetleri ile yapay zekâ geliştirme, test, uygulama ve entegrasyon platformları gibi belirlenen hizmet alımlarında kullanılabilir.

Kredi limiti doğrudan serbest nakit olarak işletme hesabına aktarılmıyor. GO Dijital Cüzdan'a blokeli olarak tanımlanan tutarın kullanılabilmesi için banka teminatı sunulması, protokol kapsamındaki sağlayıcılardan uygun hizmet alınması ve faturaların kontrol edilmesi gerekiyor. Bu nedenle başvuru sürecinde uygunluk şartlarının yanı sıra belge, teminat, tedarikçi ve bütçe planlamasının birlikte ele alınması önem taşıyor. KOBİ'lerin ihtiyaçlarını doğru belirleyerek finansman kapsamına uygun hizmetleri önceden planlaması, desteğin daha etkin kullanılmasına katkı sağlayabilir.

GÜVEN VE KALİTENİN

LEZZET NOKTASI!

30 Yılı
Aşkın Tecrübe

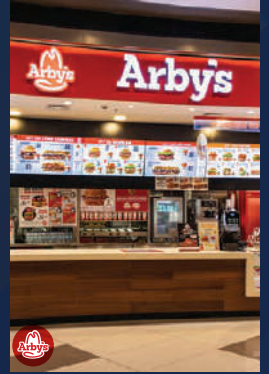
2.000'den
Fazla Restoran

25.000'den
Fazla Çalışan

Türkiye'de Kurulu
Eşsiz Ekosistem

TAB

POPEYES

TM & © 2026 Burger King Company LLC. Burger King markası ve ambleminin tek hak sahibidir. Tüm hakları saklıdır. © 2026 Popeyes Louisiana Kitchen, Inc. All rights reserved. Tüm hakları saklıdır. Popeyes Louisiana Kitchen, Inc., Popeyes® markası ve ambleminin tek hak sahibidir. TM & © 2026 Arby's IP Holder, LLC. Tüm hakları saklıdır. Arby's IP Holder, LLC. Arby's markası ve ambleminin tek hak sahibidir. Subway®, Subway IP LLC. şirketinin tescilli ticari markasıdır. © 2026 Subway IP LLC. Tüm hakları saklıdır. © 2026 Sbarro, LLC. Tüm hakları saklıdır. Sbarro International, Sbarro markası ve ambleminin tek hak sahibidir. TAB Gıda, Usta Dönerci® markası ve ambleminin tek hak sahibidir. TAB Gıda, Usta Pideci® markası ve ambleminin tek hak sahibidir.

Türkiye olarak yapay zekâda dünya ortalamasının üzerindeyiz

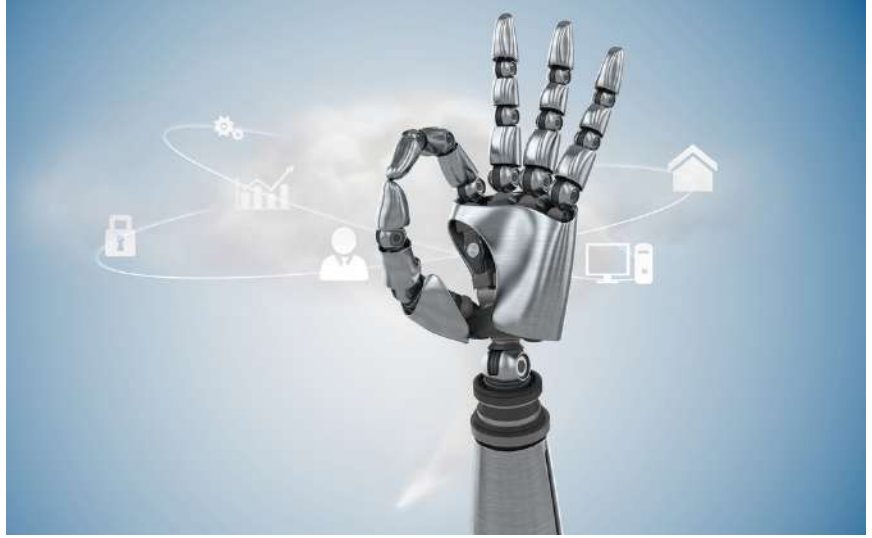
Türkiye’de yapay zekâ teknolojilerine olan ilgi ve adaptasyon hızla artıyor. Araştırma raporlarına göre, Türkiye yapay zekâ kullanımında küresel çapta dikkat çeken bir ivme yakaladı.

Yapay Zekâ Politikaları Derneği’nin (AIPA) araştırmasına göre, Türkiye’de her 5 kişiden 4’ü (%80,5) yapay zekâ kavramından haberdar. Günlük hayatlarında yapay zekâ araçlarını kullandığını belirtenlerin oranı %57,6’yı bulurken, dünya genelinde ise bu ortalama %16.

TÜİK verilerine göre içerik üretmek gibi amaçlarla bilinçli olarak “üretken yapay zekâ” kullanan bireylerin nüfustaki oranı 2025 itibarıyla %19,2 olarak ölçüldü. Cinsiyet dağılımında erkekler %19,4, kadınlar ise %18,8’lik kullanım oranına sahip.

Türkiye’de en çok kullanılan yapay zekâ araçları ise şöyle:

- ChatGPT: %82,8
- Gemini: %43

- DeepSeek: %25,8
- Copilot: %24,1
- Grok: %17,2.

Yapay zekâyâ doğrudan ücret ödeyenlerin oranı %8,8. En yoğun kullanım %39,4 ile 16-24 yaş aralığındaki gençlerde görülürken, bunu %30 ile 25-34 yaş grubu takip ediyor. Yükseköğretim mezunlarında üretken yapay zekâ kullanım oranı %36,1’e kadar ulaşıyor.

Bireylerin yüzde 79,7’si teknolojiyi özel amaçlarla kullandığını belirtiyor. Mesleki amaçlarla kullanım

yüzde 33,8, örgün eğitim amacıyla kullanım ise yüzde 31,4 seviyesinde.

Özellikle 250 ve üzeri çalışanı olan büyük ölçekli şirketlerde yapay zekâ kullanım oranı %24,1’i buluyor. Sektörel olarak bilgi ve iletişim sektörü %47,1’lik oranla başı çekerken, finans ve sigortacılık %21,1 ile ikinci sırada yer alıyor.

Kurumların yapay zekâ kullanıma nedenlerinin ilk üç sırası şu şekilde: İlk sırada yüzde 46,5 ile pazarlama ve satış bulunuyor. Bunu yüzde 41,1 ile üretim ve hizmet süreçleri, yüzde 41 ile Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri, yüzde 40 ile işletme süreçleri ve yönetim organizasyonu takip ediyor. Muhasebe, kontrol veya finans yönetiminde kullanım yüzde 33,7 olurken, bilgi ve iletişim teknolojileri güvenliğinde yüzde 22,6, lojistik faaliyetlerde ise yüzde 13,6 seviyesinde kalıyor. Veriler, şirket büyüdükçe yapay zekâyâ erişim ve yatırım kapasitesinin de arttığını gösteriyor. Büyük işletmelerdeki kullanım oranı, küçük işletmelerin yaklaşık dört katına çıkıyor.

Rakamlarla Türkiye’de yapay zekâ

- › %19,2: Üretken yapay zekâ kullanan bireylerin oranı.
- › %7,5: Yapay zekâ kullanan girişimlerin oranı.
- › %24,1: 250 ve üzeri çalışanı bulunan şirketlerde kullanım oranı.
- › %47,1: Bilgi ve iletişim sektöründe yapay zekâ kullanım oranı.
- › %46,5: Şirketlerde pazarlama ve satış amacıyla kullanım oranı.
- › %39,4: 16-24 yaş grubunda üretken yapay zekâ kullanım oranı.
- › %36,1: Yükseköğretim mezunlarında üretken yapay zekâ kullanım oranı.
- › %74,2: Yapay zekâ kullanmayı düşünen ancak uzmanlık eksikliği nedeniyle kullanamayan girişimlerin oranı.
- › %63,3: Yapay zekâ kullanmayan bireylerde “İhtiyaç duymadım” diyenlerin oranı.

Komili ile “Kuşaklar Boyu Yaşasın Diye”

Komili Zeytinyağı; zeytin ve zeytinyağı kültürünü bu topraklarda yaşatmak için gerçekleştirilen tüm sürdürülebilirlik projelerini “Kuşaklar Boyu Yaşasın Diye” adıyla tek çatı altında birleştirdi. Çocukları erken yaşta zeytin, zeytinyağı ve yarattığı kültür ile tanıştırmak sağlıklı kuşakların yetişmesine katkı sağlama hedefiyle MEB ile olan Köklerimizdeki Bilgiye Geleceğe Aktarıyoruz projesinden kadın zeytin çiftleri yetiştirme hedefiyle Ayvalık’ta kurulan Komili Zeytin ve Zeytinyağı Enstitüsü’ne, Anıt Ağaç (311 adet) projesinden Komili zeytin hasatlarına kadar hayata geçirilen projelerde zeytin ve zeytinyağı kültürünü kuşaklar boyu yaşatmak, sürdürülebilir bir değer zinciri yaratmak için çalışılıyor. Zeytin ve Zeytinyağı Enstitüsü ile zeytin-

cilik faaliyetine kadınların katılımını güçlendirerek, Türkiye’nin zeytin ve zeytinyağı üretiminde potansiyelini ortaya çıkarılması ve verimliliğin artırılması hedefleniyor.

EBRD desteğiyle hayata geçen Komili Zeytin ve Zeytinyağı Enstitüsü; Balıkesir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Ayvalık Belediyesi, Balıkesir Üniversitesi Edremit Zeytincilik Enstitüsü, Ayvalık, Burhaniye ve Edremit ilçelerinin ticaret odalarıyla paydaşlık ile faaliyetlerini sürdürüyor. Bu kurumlarda görev alan uzmanlar, eğitimciler arasında yer alıyor. Haziran 2023’te eğitimlerine başlayan Komili Zeytin ve Zeytinyağı Enstitüsü’nde ilk günden bu yana 309 kadın zeytin çiftçisi mezun oldu. Proje kapsamında beş yılın sonunda 500 kadın çiftçiye eğitim

verilmesi hedefleniyor. Ayrıca Komili’nin hazırladığı “Zeytin Kitabı: Bir tür, bir mekân, bin kültür” kitabının 2027’de yayımlanması planlanıyor.

Dardanel enerji dönüşümünü hızlandırıyor

Dardanel, sürdürülebilirlik vizyonu doğrultusunda yenilenebilir enerji, kaynak verimliliği ve sorumlu üretim alanlarındaki yatırımlarını faaliyet gösterdiği tüm coğrafyalarda hayata geçiriyor. Bu doğrultuda Kallimanis, Yunanistan’ın Aigio kentindeki üretim tesislerinde ileri teknoloji iki yeni güneş enerjisi sisteminin kurulumunu tamamladı.

Güçlü üretim altyapısını sürdürülebilir enerji yatırımlarıyla geliştiren Kallimanis, toplam 1,5 MWp kurulu güce sahip güneş enerjisi sistemlerini tesislerin yaklaşık 9.000 metrekarelik çatı alanına yerleştirdi. Projeye birlikte üç üretim tesisi ile 5.000’den fazla palet kapasitesine sahip beş soğuk hava deposunun yıllık operasyonel enerji ihtiyacının tamamı güneş enerjisinden sağlanacak.

Kallimanis’in Aigio’daki güneş enerjisi sistemlerinin yılda 1,98 mil-

yon kWh’nin üzerinde elektrik üretmesi bekleniyor. Yatırım sayesinde geleneksel elektrik tüketimine kıyasla yılda yaklaşık 410 ton karbon dioksit emisyonunun önüne geçilmesi öngörülüyor. Üretim süreçlerinde yenilenebilir enerji kullanımını artıran proje, Kallimanis’in daha verimli, sorumlu ve sürdürülebilir bir üretim modeline geçişini de hızlandırıyor.

Dardanel’in sorumlu üretim, kaynak verimliliği ve yenilenebilir enerji kullanımını odağına alan bu yatırım, şirketin kalite, teknoloji, verimlilik ve sürdürülebilirlik odaklı yaklaşımını somut bir şekilde ortaya koyuyor. Kallimanis’in Aigio’daki güneş enerjisi yatırımının ardından Dardanel, Türkiye’deki yenilenebilir enerji yatırımlarını da sürdürüyor.

YAPI SEKTÖRÜNDE YEŞİL DÖNÜŞÜM

“

TURKECO'yu kurarken ortaya koyduğum vizyon, sektöre yön veren global bir şirket olmaktı. Kendimi yapı sektöründe yeşil dönüşümün gerçekleşmesinde bir trend belirleyici olarak görüyorum.”

TURKECO KURUCUSU | DOÇ. DR. DUYGU ERTEN

■ Nüşet Çamuşoğlu

Sürdürülebilirlik, yapı sektörünün geleceğini yeniden şekillendirirken, bu dönüşüme yön veren isimler de global ölçekte fark yaratıyor. TURKECO Kurucusu Doç. Dr. Duygu Erten, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği özel röportajda uluslararası deneyimini Türkiye'nin yeşil bina hareketine nasıl aktardığını, sürdürülebilir yapılaşma alanındaki öncü çalışmalarını ve yapı sektörünün yeşil dönüşümüne ilişkin vizyonunu paylaştı.

■ **Sürdürülebilirlik ve yeşil binalar alanındaki yolculuğunuzu nasıl özetlersiniz?**

İnşaat mühendisi olarak başladığım meslek hayatımda, yapı çevrenin yalnızca teknik özellikleriyle değil; çevresel, ekonomik ve toplumsal etkileriyle birlikte ele alınması gerektiğine çok erken dönemde inandım. 20 yıl Amerika Birleşik Devletleri'nde edindiğim akademik ve profesyonel deneyimi Türkiye'ye taşıyarak, sürdürülebilir yapılaşma alanında henüz yolun başında olduğumuz 2006 yılında bu alanda

çalışmaya başladım. Amacım yalnızca dünyadaki sistemleri Türkiye'ye anlatmak değildi. Türkiye'nin de uluslararası platformlarda sözü dinlenen, katkı sunan ve çözüm üreten bir aktör olmasını istedim. Kariyerim boyunca uluslararası ilişkilerimi ve çalışmalarımı bu hedef doğrultusunda geliştirdim.

■ **Uzun yıllar Amerika'da çalıştıktan sonra Türkiye'ye dönerek TURKECO'yu kurdunuz. Nasıl bir vizyonla yola çıktınız?**

TURKECO'yu, global ölçekte dünyanın en iyi sürdürülebilirlik ve yeşil bina sertifikasyon şirketlerinden biri haline getirme hedefiyle kurdum. Amacım yalnızca dünyadaki en güncel standartları Türkiye'ye taşımak değil, Türkiye'den dünyaya açılan, yeniliklere öncülük eden güçlü bir sürdürülebilirlik markası oluşturmaktı. Bu nedenle Bakanlık YES-TR sertifikasını oluştururken, TURKECO şirketi; uzmanlığı için çalışma komitesine davet edilen tek şirket oldu. Kendimi yapı sektöründe yeşil dönüşümün gerçekleştirmesinde bir trend belirleyici olarak görüyorum. Çünkü BREEAM, LEED, EDGE, C2C, DGNB, Envision,

WELL, True Waste ve Living Future Accreditation (LFA) gibi uluslararası sistemlerin ilk akredite uzmanı olarak kalmadım; bu sistemlerin Türkiye'deki ilk projelerine öncülük ederek uygulanmalarını ve yaygınlaşmalarını sağladım. Bugün bu yaygın sistemlerin tamamında hem profesyonel akreditasyona hem de eğitim verme lisansına sahip tek Türk uzman olmanın gururunu taşıyorum. Bu çok yönlü uzmanlık, TURKECO'nun tek bir sertifika sistemine bağlı kalmadan projelere bütüncül, yenilikçi ve dünya standartlarında çözümler sunmasını sağlıyor. TURKECO'yu kurarken ortaya koyduğum vizyon da tam olarak buydu: Sektörü takip eden değil, sektöre yön veren global bir şirket olmak.

■ **Sektörde özellikle uluslararası ilişkilerdeki başarınızla tanınıyorsunuz. Güçlü bir network nasıl kuruluyor?**

Uluslararası network, çok sayıda kartvizit biriktirmek değildir. Yıllar sonra yeniden aynı masaya davet edilmek; bilginize, çalışma disiplininize, yaklaşınıza ve verdiğiniz sözlerle güvenilmesi demektir. Ben ilişkilerimi yalnızca bir proje ortaya

**TURKECO'yu,
global ölçekte
dünyanın en iyi
sürdürülebilirlik
ve yeşil bina
sertifikasyon
şirketlerinden biri
haline getirme
hedefiyle kurdum.**

çıkışta kullanılan geçici bağlantılar olarak kurmadım. Çalışma gruplarında, stratejik toplantılarda ve karar mekanizmalarında yıllarca aktif görev aldım. 2010-2017 yılları arasında European Regional Network İcra Kurulu'nun kurulmasında öncülük yaptım ve Türkiye'yi temsil ettim. 2014-2016 döneminde USGBC Yönetim Kurulu'nun uluslararası koltuğunda görev yaptım. Ayrıca altı yıl boyunca ULI Avrupa Sürdürülebilirlik Yönetim Kurulu'nda yer aldım. Bu görevler benim için yalnızca birer ünvan değildi. Türkiye'nin ihtiyaçlarını küresel gündeme

taşıyabildiğim, uluslararası birikimi ülkemize aktarabildiğim ve somut iş birlikleri geliştirebildiğim çalışma alanlarıydı.

■ Bu ilişkiler Türkiye'ye ve temsil ettiğiniz kuruluşlara hangi somut sonuçları kazandırdı?

Bir network'ün gerçek değeri, ortaya çıkardığı sonuçlarla ölçülür. Kurduğum ilişkiler sayesinde uluslararası bilgiye daha hızlı erişildi, güvenilir proje ortaklıkları oluştu ve Türkiye'deki kurumların küresel projelere katılım kapasitesi güçlendirildi. 2007-2009 yılları ara-

sında Cities-40 projesi kapsamında Clinton Vakfı İstanbul Direktörü olarak geliştirdiğim ortaklıklar, bugün GREENIST gibi şehirlere yönelik projelerin geliştirilmesine zemin hazırladı. ÇEDBİK'i temsilen Avrupa Bölgesel Ağı İcra Kurulu Üyesi olarak BUILD UPON projelerinin geliştirilmesine katkı sundum, ERN ekibinde isimlerini bile ben koydum ve temsil ettiğim derneğe 2 proje ile 400 bin euro'ya yakın finansal kaynaklar kazandırılmasını sağladım. Bir fon, yalnızca kabul yazısının geldiği gün ortaya çıkmaz. Öncesinde doğru ortakların bulunması, yıllar içinde güven oluşturulması, teknik yeterliliğin kanıtlanması ve güçlü bir başvuru altyapısının hazırlanması gerekir. Bu nedenle uluslararası ilişkilerdeki başarıyı yalnızca görev aldığım kurullarla değil; bu görevleri projeye, eğitime, kurumsal kapasiteye, görünürliğe ve finansmana dönüştürmüş olmamla değerlendiriyorum.

■ USGBC Yönetim Kurulu üyeliğinizin ve LEED çalışmalarınızın bu süreçteki yeri neydi?

USGBC Yönetim Kurulu'na seçilen ilk Türk oldum. Görev yaptığım dönemde Türkiye'yi, küresel yeşil

bina hareketinin en önemli karar platformlarından birinde temsil ettim. Bu ilişkiyi yalnızca uluslararası görünürlük düzeyinde bırakmadım. LEED alanındaki çalışmaların geliştirilmesi amacıyla ÇEDBİK ve USGBC arasında finansman desteği sağlanmasına katkıda bulundum. Böylece uluslararası görevim, temsil ettiğim yapıya doğrudan kaynak ve kurumsal kapasite kazandırdı. LEED Faculty ve LEED AP olarak bölgemizdeki ilk LEED eğitimlerinin başlatılmasına öncülük ettim. Türkiye, Bahreyn, Rusya ve Gürcistan'da yaklaşık 2.500 profesyonelin bu alandaki bilgi ve yetkinliğinin gelişmesine katkı sundum.

■ 2012'de ÇEDBİK Başkanlığı'nı üstlenerek Türkiye'de yapı ve gayrimenkul ekosisteminde bir sivil toplum kuruluşuna başkanlık eden ilk kadın oldunuz. Kadın liderliğinin sektörde henüz yeterince görünür olmadığı bir dönemde açtığınız bu yolun bugün nasıl bir karşılık bulduğunu ve sektörde nasıl bir iz bıraktığınızı düşünüyorsunuz?

İlk kadın başkan olmak, benim için kişisel bir ünvandan çok daha fazlasıydı. Erkek egemen bir sektörde bir kadının yalnızca yönetimde yer alabileceğini değil; sektörün gündemini belirleyebileceğini, uluslararası ilişkiler kurabileceğini ve dönüşüme liderlik edebileceğini gösterdi. O dönemde ÇEDBİK'in üye sayısını 169'a çıkararak, derneğin sektördeki en köklü sivil toplum

kuruluşlarının dahi önüne geçmesini sağlamıştım. ÇEDBİK çatısı altında sürdürülebilir yapı anlayışının Türkiye'de yerleşmesi, sektörün uluslararası standartlarla buluşması ve yeşil bina konusunda kalıcı bir ekosistem kurulması için büyük bir gönüllü ordusu ile çalıştım. Boğaziçi Üniversitesi'nde eğitimciyken hazırladığım yeşil bina kılavuzu patentimi derneğe bağışladım. Dolayısıyla bıraktığım izin yalnızca "ilk kadın başkan" olmakla sınırlı kalmadığına inanıyorum. Asıl mirasım, benden sonra gelen kadınların liderlik iddiasını daha güçlü biçimde ortaya koyabilmesine katkıda bulunmak oldu. Bugün hepimiz Sabiha Rifat Güreymen'nin açtığı yoldan ilerlemiyor muyuz?

■ Sürdürülebilirlik alanında global bir kadın liderlik ödülü aldınız. Bu ödül sizin için ne ifade ediyor?

2017 yılında New York merkezli Women in Sustainability Leadership Vakfı'nın verdiği liderlik ödülünü almak, yıllar boyunca erkek egemen bir sektörde, sürdürdüğüm çalışmaların uluslararası ölçekte takdir edilmesi açısından çok değerliydi. Bu ödülü yalnızca kişisel bir başarı olarak görmüyorum. Türkiye'den bir kadın mühendisin ve sürdürülebilirlik liderinin küresel bir platformda görünür olması, özellikle genç kadın profesyoneller açısından güçlü bir mesaj taşıyor. Liderlik benim için bir ünvana sahip olmak değildir. Henüz yolun olmadığı

USGBC Yönetim Kurulu'na seçilen ilk Türk olarak Türkiye'yi, küresel yeşil bina hareketinin en önemli karar platformlarından birinde temsil ettim.

yerde yol açmak, insanları ortak bir amaç etrafında buluşturmak ve sizden sonra gelecek kişilerin kullanabileceği kalıcı yapılar bırakmaktır. Bu anlayış doğrultusunda MÜKAD, BÜMED ve İMO İstanbul'un mentörlük çalışmalarında da görev alıyorum. Deneyimin paylaşılması ve genç profesyonellerin desteklenmesi, sürdürülebilir dönüşümün önemli bir parçasıdır.

Maliyet değil; dönüşüm konuşulmalı

Greg Kats ile birlikte hazırladığımız ve 2. baskısı çıkan "Yapısal Çevrenin Yeşil Dönüşümü" kitabında, yeşil binaların maliyetlerini ve sağladığı ekonomik, çevresel ve toplumsal faydaları veriler üzerinden ele aldık. Yeşil binaların maliyetini değil, dönüşmemenin bedelini konuşmalıyız.

Önümüzdeki dönemde yeşil bina sertifikaları; iklim hedefleri, sürdürülebilir finansman, Avrupa Birliği düzenlemeleri ve gayrimenkul değerlendirmeyle çok daha güçlü biçimde bağlantılı hale gelecek.

“Sıfır atık kenti teknoloji düşmanı değildir. Fakat teknolojiyi amaç değil araç olarak görür.”

ÇEVRE DEMEK YAŞAM DEMEK

Prof. Dr. Güray ÇELİK

İlginç bir alandır çevresel alan. Çevre konusundaki davranış, ülke politikaları hakkında fikir verir. Uygulamalara bakarak hem kurumları hem vatandaşları hem de yöneticileri çözersiniz. Ayna tutar çevresel konular. “Aslan yattığı yerden belli olur” atasözüne bir analogi yaparak, “Aslan fiziksel ve sosyal çevreyle kurduğu ilişkiden belli olur” demek istiyorum. Mesela sıfır atığa bakalım. Sıfır atık yalnızca geri kazanım değildir. Geri kazanım, bütün çabalara rağmen ortaya çıkan atık için başvurulacak yollardan yalnızca biridir. Üstelik geri kazanımın da enerji, su, ulaşım ve emisyon yükü vardır. Bazen geri kazanarak çevreye daha fazla zarar veriyor olabilirsiniz.

Nedir sıfır atık?

Atığı üretmemektir. Atığı üretmemek için çaba göstermektir. Bunun için bütün politika yollarını denemektir. Aslında üretime dokunmaktır. Tüketime dokunmaktır. Bunları yapmadan “Sıfır atığı uyguluyoruz” demek eksik kalacaktır. Üretim fazlalarına dokunabiliyor musunuz? Üreticiyle bu konuları konuşabiliyor musunuz? Reklam sektörüne müdahale edebiliyor musunuz? Her gün “Tüket, daha fazla al, ekonomi yürüsün” diyen reklamlara sessiz mi kalıyorsunuz? Tüketimi azaltacak çabalarınız, atık yönetimindeki toplam çabanızın yüzde kaçını oluşturuyor?

Dilinizde döngüsel ekonomi olması- na rağmen kendinizi kandırıyor olabilir misiniz? Nasıl bir döngüsel ekonomi? Ham maddeyi yurt dışından almakta beis görmeyen, ulaşımdan kaynaklanan çevresel yükü hesaba katmayan, yerel üreticiyi unutan, sonra da sürdürülebilirlikten bahseden bir yaklaşım tehlikelidir. Çünkü sürdürülemezdir. Yoksa paranızı ve enerjinizi ağırlıklı

olarak geri kazanıma, yakmaya veya depolamaya mı ayırıyorsunuz? Sıfır atık kenti olmak, tam da bu sorular karşısında alınan tutumla ilgilidir. Önce üretim ve tüketime odaklanırsanız geriye geri kazanılacak çok daha az atık kalır. Ondan sonra geri dönüşüm ve geri kazanım aşamalarına bakarsınız. Sıralama önemlidir. Yanlış sırayla doğru sonuca ulaşamazsınız.

Benim gönlümdeki ideal sıfır atık kentinin ilk işi ölçmektir. Fakat ne kadar atık topladığını değil, ne kadar atığın oluşmasını engellediğini ölçmek. Başarı hikâyesini toplanan ambalajların tonuyla anlatmaz. Tek kullanımlık ürünleri ne kadar azalttığını, kaç ürünün onarıldığını, kaç eşyanın yeniden kullanıldığını ve kaç kilogram gıdanın çöpe gitmekten kurtarıldığını açıklar. Çünkü ölçtüğünüz şey, zamanla hedefiniz hâline gelir. İkinci işi önlemektir. Belediye yalnızca çöp kamyonlarının güzergâhını planlamaz. Semt pazarındaki üreticiyle, okul kantinindeki işletmeciyile, otele, hastaneyle, sanayi kuruluşuyla, reklamcıyla ve vatandaşla aynı masaya oturur. Birlikte şu soruyu sorarlar: Bu atık daha ortaya çıkmadan ne yapabiliriz?

Atıkla ne yapabiliriz?

Belediye kendi satın alma gücünü de kullanır. İhalelerinde dayanıklı, onarılabilir, yeniden kullanılabilir ve geri dönüştürülmüş içerikli ürünleri tercih eder. Etkinliklerinde tek kullanımlıklarla sınırlar. Okullarında, tesislerinde ve sosyal alanlarında başka bir tüketim biçiminin mümkün olduğunu gösterir. Üreticiden de piyasaya sürdüğü ürünün ömrü bittikten sonra ne olacağını düşünmesini ister. Üçüncü işi ürünün ömrünü uzatmaktır. Bu kentte tamirci yeniden kıymetlidir. Ayakkabıcı, terzi,

Sıfır atık kenti olmak

marangoz ve elektronik eşya onarımcısı kentin görünmez çevre çalışanları olarak kabul edilir. Yeniden kullanım merkezleri kurulur. Kullanılabilir mobilya, giysi, oyuncak ve elektronik eşya çöpe değil, ihtiyacı olana gider. Böylece çevre politikası sosyal politikayla buluşur.

Paylaşmak da bu kentin alışkanlığıdır. Her evde yılda iki kez kullanılacak bir matkap bulunması gerekmez. Mahallelerde eşya kütüphaneleri, ödünç alma sistemleri ve takas noktaları kurulabilir. Küçük gibi görünen bu işler tüketim kültürüne büyük bir soru sorar: Sahip olmak zorunda mıyız, yoksa kullanabilmek yeterli mi? Dördüncü işi organik maddeyi çöpe dönüştürmektir. Mutfak ve bahçe atıkları diğer atıklardan ayrı toplanır. Uygun yerde evsel, topluluk veya belediye ölçeğinde kompost yapılır. Ortaya çıkan ürün toprağa döner. Toprakta aldığımızı toprağa vermek kadar anlaşılır bir döngü var mı?

Beşinci işi, önlenemeyen ve yeniden kullanılamayan malzemeleri temiz biçimde geri dönüştürmektir. Kağıt, cam, metal ve plastik kaynağa ayrı toplanır. Birbirine karışmış atıkları pahalı tesislerde yeniden ayırmaya çalışmak yerine vatandaşa kolay, düzenli ve güvenilir bir sistem sunulur. Vatandaş, ayırdığı atığın gerçekten geri dönüştürüldüğünü bilir. Güven, en az konteyner kadar önemli bir altyapıdır. Ekonomik araçlardan da kaçmaz. Çok atık çıkaranın daha fazla, az atık çıkaranın daha az ödediği sistemleri tartışır. Ancak önce vatandaşa atığını azaltabileceği seçenekleri sunar. Seçenek vermeden ceza kesmek kolaycılıktır. İyi yönetim, sorumluluk isterken imkân da oluşturur. Ama burada da sorular bitmez. Maddesel bir geri dönüşüm mü yapıyorsunuz? Geri kaza-

nım sırasında oluşturduğunuz çevresel yükün farkında mısınız? Yaptığınız faaliyet atık oluşumunu teşvik ediyor olabilir mi? Kaş yapayım derken göz çıkarıyor olabilirsiniz.

Altıncı işi kalan atıkla yüzleşmektir. Kalan atık saklanmaz; düzenli olarak incelenir. İçinde en çok ne var? Hangi ürünler yeniden kullanılamıyor, onarılamıyor veya geri dönüştürülemiyor? Bu bilgi üreticiyle ve kamuoyuyla paylaşılır. Tasarım sorunu vatandaşa yüklenmez. Geri dönüştürilemeyen ürünü piyasaya süren üreticinin de sorumluluğu vardır. Bu kent, yakma tesisine onlarca yıllık atık sağlama sözü vererek kendisini bağlamaz. Çünkü yakma tesisi sürekli yakıt ister; sıfır atık politikası ise sürekli daha az atık ister. Atıkları yakarak elde ettiği enerjiyi "geri kazanım" diye etiketlemekle yetinmez. Atık miktarının azalması tesisin işine gelmiyorsa ortada ciddi bir çelişki vardır. Bir ayağı gazda, bir ayağı frende olan araç ilerlese bile nereye varır?

Dönüşüm cesaret işi

Sıfır atık kenti teknoloji düşmanı değildir. Fakat teknolojiyi amaç değil araç olarak görür. Akıllı konteynerden, dijital takipten ve yeni tesislerden önce akıllı politika arar. En pahalı makinenin çözemeyeceği sorunu bazen küçük bir depozito sistemi, bir tamir atölyesi veya doğru bir satın alma şartı çözebilir. Son işi ise bütün bunları birlikte ve şeffaf biçimde yönetmektir. Sıfır atık, vatandaşa hazırlanmış bir afiş göstermek değildir. Karar sürecine üreticiyi, esnafı, apartman görevlisini, temizlik çalışanını, atık toplayıcısını, öğrenciyi ve mahalleliyi katmaktır.

Sistem sahada kurulur aslında. Sonuçlar her yıl dürüstçe açıklanmalıdır. Ne kadar atık önlendi? Kişi başına ka-

lan atık arttı mı, azaldı mı? Ne kadarı yeniden kullanıldı, kompostlandı, geri dönüştürüldü, yakıldı veya depolandı? Maliyet ne oldu? Kaç yerel iş oluştu? Başarısızlıklar da anlatılmalıdır. Şeffaflık, çevre politikasının güvencesidir. Elbette bütün bunlar bir dönüşüm cesareti ister. Çöpe gitmeyen ekmek, satın alınmayan gereksiz ambalaj, beş yıl daha kullanılan masa reklam fotoğraflarında kendine kolayca yer bulamayabilir.

Fakat gerçek başarı burada gizlidir. Sıfır atık kenti bir tabela, sertifika veya birkaç renkli kutudan ibaret olamaz. Üretimi, tüketimi, ticareti, reklamı, kamu alımlarını, sosyal politikayı ve kent planlamasını birlikte ele alan bir yönetim tercihidir. Zor mudur? Evet. Kentlerimize baktığımızda yalnızca sokakların temiz olup olmadığını görmeyiz. Neyi değerli saydığımızı, maliyeti kimin üzerine bıraktığımızı ve gelecekle nasıl bir ilişki kurduğumuzu da görürüz. Aslan, gerçekten de çevresiyle kurduğu ilişkiden belli olur.

“

**Sıfır Atık Vakfı
olarak amacımız,
sıfır atık kültürünü
yaygınlaştırarak
döngüsel ekonomiyi
güçlendirmek ve
gelecek nesillere
daha yaşanabilir bir
dünya bırakmaktır.”**

SIFIR ATIK VAKFI BAŞKANI | DR. SAMED AĞIRBAŞ

AMACIMIZ YAŞANABİLİR BİR DÜNYA BIRAKMAK

■ Nüşet Çamuşoğlu

Sıfır Atık Vakfı sıfır atık anlayışının benimsenmesi için çalışarak, çevreye duyarlı bir toplum oluşturmayı hedefliyor. Vakfın temel hedefleri arasında sıfır atık bilincini artırmak, bilgi ve deneyim paylaşımını teşvik etmek, bu alandaki uygulamaları geliştirmek ve yaygınlaştırmak yer alıyor. Sıfır Atık Vakfı Başkanı Dr. Samed Ağırbaş, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda Türkiye'nin sıfır atık vizyonunu, döngüsel ekonomi hedeflerini ve sürdürülebilir gelecek için yürütülen çalışmalarını değerlendirdi.

■ Öncelikle sizi ve ekibinizi kısaca tanıyabilir miyiz?

1994 yılında İstanbul'da doğdum. Mimarlık ve şehir planlama alanındaki lisans eğitimimin ardından Mississippi State Üniversitesi'nde işletme ve finans alanında yüksek lisans yaptım. Akademik çalışmalarımı Massachusetts

Üniversitesi'nde doktora öğrencisi olarak sürdürüyorum. Sivil toplum çalışmalarına 15 yaşında başladım. Gençlik, girişimcilik, şehircilik ve sürdürülebilirlik alanlarında ulusal ve uluslararası birçok projede görev aldım. 2011 yılında kurduğumuz Liseli Girişimciler Kulübü, daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Türkiye genelinde yaygınlaştırılarak binlerce girişimcilik kulübünün kurulmasına katkı sağladı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Gençlik Meclisi Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği Gençlik Meclisi Başkanlığı ve Dünya İnsani Zirvesi Gençlik Çalışma Grubu Başkanlığı görevlerini yürüttüm. Birleşmiş Milletler, OECD ve Avrupa Birliği başta olmak üzere birçok uluslararası kuruluşla çevre, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik alanlarında çalışmalar gerçekleştirdim. Ayrıca UN-HABITAT'ta İcra Direktörü'nün Özel Danışmanı ve Doğu Avrupa-Orta Asya Danışmanı olarak görev yaptım. Bugün Sıfır Atık Vakfı Başkanı olarak sürdürülebilirlik, çevre ve iklim alanlarında

çalışmalar yürütüyorum, Türkiye'nin sıfır atık vizyonunu uluslararası platformlarda temsil etmeye devam ediyorum. Sıfır Atık Vakfı ekibimiz ise ortak bir ideale inanan, alanında uzman ve çözüm odaklı gençlerden oluşuyor. Amacımız, sıfır atık kültürünü yaygınlaştırarak döngüsel ekonomiyi güçlendirmek ve gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmaktır.

■ Sıfır Atık Vakfı hangi ihtiyaçtan yola çıkarak kuruldu? Vakfın kuruluş amacı ve yürüttüğü faaliyetlerin kapsamı hakkında bilgi verebilir misiniz?

Sıfır Atık Vakfı, Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde 2017 yılında başlatılan ve kısa sürede küresel bir çevre hareketine dönüşen Sıfır Atık Hareketi'nin bilimsel ve kurumsal bir yapıyla desteklenmesi amacıyla 2023 yılında kuruldu. Vakfımızın temel hedefi; sıfır atık kültürünü üretimden tüketime, eğitimden sanayiye kadar hayatın her alanında yaygın-

Hedefimiz, Türkiye’de ortaya çıkan bu başarılı modeli uluslararası ölçekte daha da yaygınlaştırmaktır.

laştırmak ve döngüsel ekonomiyi güçlendirmektir. Çevre sorunlarının ancak kamu, akademi, özel sektör ve sivil toplumun ortak çalışmalarıyla çözülebileceğine inanıyoruz. Bu kapsamda eğitim programları düzenliyor, bilimsel araştırmalar yürütüyor, politika önerileri geliştiriyor ve Uluslararası Sıfır Atık Veri Merkezi aracılığıyla güvenilir veriler üretiyoruz. Üniversitelerden yerel yönetimlere kadar birçok paydaşla ortak projeler yürütüyor; çocuklar ve gençler başta olmak üzere toplumun tüm kesimlerinde çevre bilinci ni güçlendirmeye çalışıyoruz. Türkiye’nin ev sahipliği yapacağı COP31 sürecinde de sıfır atık yaklaşımının küresel iklim politikalarının temel

unsurlarından biri haline gelmesi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Hedefimiz, Türkiye’de ortaya çıkan bu başarılı modeli uluslararası ölçekte daha da yaygınlaştırmaktır.

■ Sıfır atık uygulamalarının yaygınlaşmasında en büyük engeller neler? Bu engelleri aşmak için neler yapılabilir?

En büyük engel teknik altyapıdan çok alışkanlıklarımızdır. Atığı hâlâ ekonomik değeri olan bir kaynak yerine bertaraf edilmesi

gereken bir yük olarak gören anlayışın değişmesi gerekiyor. Bunun yanında geri dönüşüm altyapısındaki farklılıklar ve çevre bilincinin istenilen seviyeye ulaşmamış olması da önemli sorunlar arasında yer alıyor. Bu sürecin başarıya ulaşması için merkezi ve yerel yönetimler, özel sektör, akademi, sivil toplum ve vatandaşlarımızın ortak hareket etmesi büyük önem taşıyor. Milli Eğitim Bakanlığı’nın çevre, iklim ve sıfır atık konularını müfredata dahil etmesi bu dönüşüm açısından çok

değerli bir adımdır. Bunun yanında geri dönüşüm altyapısının güçlendirilmesi, döngüsel ekonomiyi destekleyen teşviklerin artırılması ve üretim süreçlerinde kaynak verimliliğinin yaygınlaştırılması gerekiyor. Biz sıfır atığı; ekonomik kalkınmayı destekleyen, doğal kaynakları koruyan ve gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmayı hedefleyen bir kalkınma modeli olarak görüyoruz.

■ Atık konusunda hangi eğitim ve araştırmaları yürütüyorsunuz? Özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde olduğunuz projeler nelerdir?

Sıfır Atık Vakfı olarak eğitim, bilimsel araştırma, sanat ve toplumsal farkındalık çalışmalarını birlikte ele alıyoruz. Çocuklardan kamu kurumlarına, üniversitelerden özel sektöre kadar farklı hedef kitlelere yönelik eğitim programları düzenliyoruz. Eğitimlerimizde döngüsel ekonomi, kaynak verimliliği, plastik kirliliği, iklim değişikliği ve sürdürülebilir üretim konularına odaklanıyoruz. Uluslararası Sıfır Atık Veri Merkezi aracılığıyla bilimsel araştırmalar yürütüyor, raporlar hazırlıyor ve karar alma süreçlerine katkı sağlayacak güvenilir veriler üretiyoruz.

Yükseköğretim Kurulu ile yürüttüğümüz Yeşil Kampüs ve Sıfır Atık Projesi kapsamında üniversitelerde sürdürülebilir yaşam kültürünün yaygınlaştırılmasını destekliyoruz. İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesinde kurulan Sıfır Atık Enstitüsü ise bu alanda akademik araştırmaların gelişmesine önemli katkı sağlıyor. Çevre bilincinin sanat yoluyla da güçleneceğine inanıyoruz. Bu doğrultuda Sıfır Atık Sanat Atölyesi ve Sıfır Atık Tiyatrosu ile özellikle çocuklara ve gençlere yönelik farkındalık çalışmaları yürütüyoruz. Özel sektörle sürdürülebilir üretim,

Önümüzdeki dönemde geri kazanım oranını 2035'te yüzde 60'a, 2053'te ise yüzde 70'e çıkarmayı hedefliyoruz.

geri dönüştürülebilir malzeme kullanımı ve döngüsel ekonomi uygulamaları konusunda ortak projeler geliştirirken, sivil toplum kuruluşlarıyla eğitimler, kampanyalar ve çalıştaylar düzenleyerek toplumun tüm kesimlerini bu dönüşüme dahil etmeye çalışıyoruz. Çünkü sıfır atık ancak güçlü iş birlikleriyle kalıcı bir yaşam kültürüne dönüşebilir.

■ Sıfır Atık Projesi'nin dünyadan bugüne sağladığı en somut kazanımlar nelerdir? Bu değişimi gösteren istatistik veriler paylaşabilir misiniz?

Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde 2017 yılında başlatılan Sıfır Atık Hareketi, kısa sürede Türkiye'nin en başarılı

çevre politikalarından biri haline geldi. Hareket başlamadan önce yaklaşık yüzde 13 olan geri kazanım oranı, 2025 yılı itibarıyla yüzde 37,53'e ulaştı. 2017-2025 döneminde yaklaşık 90 milyon ton geri kazanılabilir atık ekonomiye kazandırıldı. Bunun içerisinde 36,1 milyon ton kâğıt-karton, 10,2 milyon ton plastik, 3,5 milyon ton cam, 9,6 milyon ton metal ile 30,6 milyon ton organik ve diğer geri dönüştürülebilir atık yer alıyor. Bunun ekonomimize katkısı ise yaklaşık 365 milyar TL seviyesine ulaştı.

Bugün 217 bin bina ve yerleşkede Sıfır Atık Yönetim Sistemi uygulanıyor, eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla 28 milyon vatandaşıma ulaşıldı. Ancak bizim için başarı yalnızca rakamlardan ibaret değil. Geri dönüştürülen her atık; korunan doğal kaynak, azaltılan karbon emisyonu, tasarruf edilen enerji ve gelecek nesillere bırakılan daha yaşanabilir bir çevre anlamına geliyor. Önümüzdeki dönemde geri kazanım oranını 2035'te yüzde 60'a, 2053'te ise yüzde 70'e çıkarmayı hedefliyoruz.

■ Sıfır Atık Vakfı, COP31 sürecinde nasıl bir rol üstlenecek?

Sıfır Atık Vakfı olarak COP31'i, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma vizyonunu ve Sıfır Atık Modeli'ni dünyaya tanıtacağı tarihi bir fırsat olarak görüyoruz. COP31 Yüksek Düzeyli İklim Şampiyonu olarak önceliğimiz; kamu, özel sektör, akademi ve sivil toplum arasında güçlü iş birlikleri kurarak iklim eylemini toplumun tüm kesimlerine yaymaktır. 81 ilde düzenlediğimiz çalıştaylar ve paydaş buluşmalarıyla Türkiye'nin ortak iklim vizyonunun oluşmasına katkı sağlıyor, ortaya çıkan önerileri COP31 gündemine taşıyoruz. İstanbul Sıfır Atık Haftası, Sıfır Atık Festivali ve 183 ülkeden 5 binden fazla katılımcıyı buluşturan Sıfır Atık Forumu ile küresel ölçekte

önemli bir etki oluşturduk. COP31 sürecinde sıfır atık, döngüsel ekonomi, su yönetimi, plastik kirliliği ve iklim finansmanı alanlarında yeni uluslararası iş birlikleri geliştirirken, dezavantajlı grupların ve sivil toplum kuruluşlarının COP31'e katılımını destekleyecek özel bir fon da hayata geçiriyoruz. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliği ve Vakfımızın Onursal Başkanı Sayın Emine Erdoğan Hanı-

mefendi'nin himayelerinde küresel bir başarı hikâyesine dönüşen Sıfır Atık Hareketi'nin bilgi ve tecrübesini COP31 aracılığıyla dünyayla paylaşmayı; Türkiye'nin çözüm üreten, iş birliklerini güçlendiren ülkelerden biri olmasını hedefliyoruz. Sıfır Atık Vakfı olarak bu dönüşümün en güçlü paydaşlarından biri olmaya ve "iklim eylemini yaşamın doğal bir parçası" haline getirmek için çalışmaya kararlılıkla devam edeceğiz.

Okullarda sıfır atık kültürü

Bugün okullarımızda yürütülen sıfır atık uygulamaları, geri dönüşüm çalışmaları, çevre kulüpleri, iklim ve sürdürülebilirlik temalı etkinlikler ile öğrencilerimiz çevreye duyarlı bir yaşam kültürü de kazanıyor. Milli Eğitim Bakanlığımızın bu konudaki kararlılığı ve sahada yürüttüğü çalışmalar gerçekten takdire şayandır. Biz de Sıfır Atık Vakfı eğitim programlarımız, atölyelerimiz ve farkındalık projelerimizle öğrencilerimizin çevreye duyarlı bireyler olarak yetişmesine katkı sunuyoruz. Elbette yapılabilecekler bununla sınırlı değil. Sıfır atık uygulamalarının okulun sadece bir projesi değil, tüm eğitim hayatını kapsayan bir kültür haline gelmesi gerektiğine inanıyoruz. Her okulun aktif bir Sıfır Atık Kulübü'nün bulunması, öğrencilerin geri dönüşüm, ileri dönüşüm ve kompost uygulamalarını bizzat deneyimlemesi, çevre temalı proje yarışmalarının yaygınlaştırılması ve ailelerin de bu sürece dahil edilmesi büyük önem taşıyor. Çünkü çocuk okulda öğrendiğini evine taşıdığı anda, sıfır atık kültürü toplumun tamamına yayılmaya başlıyor.

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nin sürdürülebilirlik başarısı

■ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Times Higher Education (THE) tarafından açıklanan Sustainability Impact Ratings 2026 sonuçlarında ilk kez yer aldı. Üniversite, sürdürülebilirlik alanındaki eğitim, araştırma, toplumsal katkı ve yönetim çalışmalarıyla dünya genelindeki 1603 yükseköğretim kurumu arasında 1001-1500 bandında değerlendirildi. Namık Kemal Üniversitesi ayrıca 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amacından 16'sında değerlendirmeye alınarak sürdürülebilir kalkınma alanındaki çalışmalarını uluslararası düzeyde görünür kıldı.

Özyeğin Üniversitesi su verimliliği belgesi aldı

■ Özyeğin Üniversitesi, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilen Mavi Su Verimliliği Belgesi'ni almaya hak kazanan ilk üniversite oldu. 2025-2026 akademik yılını "Su Yılı" ilan eden üniversite, su kaynaklarının etkin ve sürdürülebilir yönetimine yönelik kapsamlı çalışmalar yürüttü. Daha önce ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi'ni kurarak TSE tarafından belgelendirilen ilk yükseköğretim kurumu da Özyeğin Üniversitesi olmuştu. 1 Temmuz 2026 tarihinde düzenlenen belgenin geçerliliği 1 Temmuz 2031 tarihine kadar devam ediyor.

Howden'dan 6,2 milyon karbon kredisi desteği

■ Howden, uluslararası havacılık sektörünün karbon emisyonlarını azaltmayı hedefleyen CORSIA mekanizması kapsamında kullanılabilecek 6,2 milyon karbon kredisinin uluslararası standartlar doğrultusunda değerlendirilmesine katkı sağlıyor. Howden Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı ve Bölge CEO'su Atınç Yılmaz, "Karbon piyasalarının iklim hedeflerine gerçek anlamda katkı sağlayabilmesi, şeffaflık, doğrulanabilirlik ve güven esasına dayanan güçlü bir yapının oluşturulmasına bağlı. Çünkü karbon piyasalarına duyulan güven, iklim yatırımlarının hızını doğrudan belirliyor." dedi.

Ulusoy Un'dan sürdürülebilir tarımda örnek adım

■ Ulusoy Un, Kırıkkale'nin Delice ilçesinde yürüttüğü iyi tarım uygulamalarının ilk hasadını gerçekleştirdi. İkinci yılına ulaşan sözleşmeli üretim modeli kapsamında başlatılan iyi tarım ve onarıcı tarım uygulamalarının ilk hasadıyla birlikte; toprağın korunması, tarımsal verimliliğin artırılması, üretimin izlenebilir hale getirilmesi ve çiftçilerin teknik olarak desteklenmesi yönünde önemli bir aşama kaydedildi. Sözleşmeli tarım projesine katılan 70 üreticiden 11'iyle, toplam 1.250 dekar alanda bu sezon ilk kez İyi Tarım Uygulamaları projesi de yürütüldü.

DÖNÜŞÜM ROTASI

Prof. Dr. Rana Atabay KUŞÇU

“İklim krizinden en fazla etkilenen ülkelerin çoğunun aynı zamanda finansmana en zor erişen ülkeler olması, sorunun adaletsiz yönüdür.”

Ülke olarak heyecanla beklediğimiz COP31’de tartışmalar, sera gazı emisyonlarının ne ölçüde azaltılacağı üzerinden yürümeyecek. Antalya’daki müzakerelerin sorusu finans kaynaklı olacak: İklim krizinin nedenlerini ortadan kaldırmanın ve ortaya çıkardığı zararları karşılamanın maliyetini kim üstlenecek? Mesele, “emisyon azaltımı mı, iklim finansmanı mı?” şeklinde iki ayrı seçenek arasında tercih yapmak değil. Bu iki başlık, aynı ekonomik denklemin birbirinden ayrılmaz iki tarafı aslında. Emisyonları azaltmadan iklim krizinin maliyetini düşürmek mümkün değil; keza finansman sağlanmadan da emisyon azaltım hedeflerini hayata geçirmek... Basit bir benzetmeyle ifade edersek, emisyonları azaltmak yangının kaynağını söndürmektir.

İklim finansmanı meselesi

İklim finansmanı ise yangından zarar görmüş evleri yeniden inşa etmek, insanları güvenli alanlara taşımak ve erken uyarı sistemleri kurmaktır. Emisyon azaltımı için bütün enerji ve üretim sisteminin yeniden tasarlanması gerekli: fosil yakıtlardan yenilenebilir enerjiye geçiş, elektrik şebekelerinin güçlendirilmesi, enerji depolama kapasitesinin artırılması, sanayide temiz teknolojilerin kullanılması, binaların dönüştürülmesi ve ulaşım sistemlerinin yeniden kurulması... Bunların her biri ciddi miktarda başlangıç yatırımı, nitelikli iş gücü ve uzun vadeli politika istikrarı gerektiriyor.

İklim politikası yalnızca çevre politikası değil; enerji, sanayi, finans, istihdam ve rekabet politikasıdır. İklim krizinin diğer yüzü ise kayıp-zarar başlıklarında ortaya çıkıyor. Ku-

raklığa dayanıklı tarım sistemleri, sıcaklara uygun kent planlaması, su kaynaklarının korunması, erken uyarı sistemleri ve dirençli sağlık hizmetleri geleceğe yönelik lüks yatırımlar değil; bugünün zorunlu harcamaları. Bazı zararlar uyum yoluyla tamamen önlenemiyor. Yok olan tarım arazileri, kullanılamaz hale gelen altyapı, kaybedilen biyolojik çeşitlilik ve insan hayatındaki telafisi mümkün olmayan kayıplar “kayıp ve zarar” başlığını oluşturuyor.

İklim krizinden en fazla etkilenen ülkelerin çoğunun finansmana en zor erişen ülkeler olması, sorunun adaletsiz yönüdür. COP29’da kabul edilen yeni iklim finansmanı hedefi büyük önem taşıyor. Bakü’de, gelişmiş ülkelerin öncülüğünde, 2035 itibarıyla gelişmekte olan ülkelere iklim eylemi için yılda en az 300 milyar dolar sağlanması hedefi kabul edildi. Aynı karar, tüm aktörlerin kamu ve özel kaynakları birlikte harekete geçirerek bu finansmanı 2035 itibarıyla yıllık en az 1,3 trilyon dolara ölçeklemesi çağrısında bulunuyor.

Ancak burada önemli bir ayrım var. 300 milyar dolarlık hedef ile 1,3 trilyon dolarlık ölçekleme çağrısı aynı nitelikte iki taahhüt değil. İlki, gelişmiş ülkelerin öncülüğünde sağlanacak iklim finansmanına ilişkin hedefi ifade ediyor. İkincisi kamu kaynaklarının yanı sıra özel sektör, çok taraflı kalkınma bankaları ve alternatif finansman araçlarının da devreye sokulmasını öngören çerçeve sunuyor. Tartışma yalnızca “kaç milyar dolar?” sorusuyla sınırlı kalamaz. Bu kaynaklar hibe mi olacak, düşük faizli kredi mi, yoksa mevcut borçlara eklenecek yeni finans paketleri mi?

COP31'in gerçek sınavı: Emisyon azaltımı ve finansmanı

Ulusal katkı beyanları

COP29 karar metni, gelişmekte olan ülkelerin ulusal katkı beyanlarında 2030'a kadar ortaya koyduğu maliyetlendirilmiş ihtiyaçların 5,1 ila 6,8 trilyon dolar arasında olduğunu; uyum finansmanı ihtiyacının ise yıllık 215 ila 387 milyar dolar düzeyinde bulunduğunu belirtiyor.

Bu rakamlar, 300 milyar dolarlık hedefle bire bir karşılaştırılabilecek hesaplar değil; ancak ihtiyaç ile mevcut finansman arasındaki ölçeği göstermesi bakımından önemli. İklim finansmanında gerçek güven, paranın açıklanmasıyla değil, ihtiyaç duyan ülkeye zamanında ve uygun koşullarda ulaşmasıyla oluşacak.

Uzun ve karmaşık başvuru süreçleri, yüksek miktarda eş finansman sağlamak veya pahalı danışmanlık hizmetleri satın almak, kâğıt üzerinde var olan finansmanı erişilemez hale getiriyor. İklim finansmanı, büyük ölçekli projelere değil; küçük ada devletlerine, kırılgan bölgelere, yerel yönetimlere, çiftçilere ve küçük işletmelere de ulaşabilmeli. Özel sektörün bu dönüşümde rolü elbette kritik. Kamu kaynakları da garanti mekanizmaları olacaktır. Teknoloji transferi de bu denklemin önemli bir parçası. Gelişmekte olan ülkelere güneş paneli, hidrojen ekipmanı veya dijital sistem satılması teknoloji transferi anlamına gelmez.

Gerçek transfer; bilgiye, fikri mülkiyete, işletme kapasitesine, iş gücüne, standartlara ve yerel üretim yeteneğine erişimi kapsar. Aksi halde yeşil dönüşüm, yeni bir kalkınma fırsatı olmaktan çok, yüksek maliyetli bir teknoloji ithalatına dönüşebilir. Türkiye'nin COP31 Başkanlığı, iklim hedeflerinin yatırım yapılabilir proje

portföylerine dönüştürülmesini ve finansmanın sahaya hızlı ulaşmasını amaçlayan "İklim Uygulama Köprüsü" yaklaşımını gündeme taşıyor.

Gençlik COP'u: COP31

COP31 Türkiye Başkanı Murat Korum, her fırsatta Antalya'nın "Gençlik COP'u" olacağını vurguluyor. Hazırlıklarda önemli aşamalardan biri de Ankara'daki LCOY (Local Conference of Youth - Ulusal Gençlik Konferansı 2026) oldu. Let's Do It Türkiye Derneği önderliğinde ulusal / uluslararası kurumlar ve bakanlıkların desteğiyle gerçekleşen organizasyon, COP31 simülasyonu ile tamamlandı. Hedef, ortaya çıkacak raporu COP öncesi düzenlenen Uluslararası Gençlik Konferansı'na (COY - Conference of Youth) iletilerek uluslararası platforma sunmak. Bu simülasyonda, fosil yakıt lobbisine mesajlardan gelişmekte olan ülkelerin iklim finansmanına dek pek çok başlık konuşuldu, tartışıldı, fikirler buluştu.

LCOY Türkiye 2026 kapsamında ayrıca, iklim değişikliği alanında ortak bir dil oluşturmak ve özellikle gençlerin iklim süreçlerine ilişkin bilgi ve farkındalığını güçlendirmek amacıyla hazırladığımız "İklim Terminolojisi

ve Kavram Sözlüğü"nün lansmanını gerçekleştirdik. Akademik danışmanlığını yürüttüğüm çalışma, Meryem Gümüş, Mehmet Akif İnandı ve Ahmet Kemal Sığındere'nin özverili katkılarıyla hazırlandı. Türkçe ve İngilizce olarak geliştirilen sözlük, iklim elçilerinin bilinç ve farkındalık çalışmalarında yararlanabileceği erişilebilir bir kaynak olmayı hedefliyor; yakın zamanda İklim Değişikliği Başkanlığının web sitelerinde yayımlanarak daha geniş bir kullanıcı kitlesine açılacak.

Her şey Antalya'da kurulacak köprülerin ne kadar somut olduğuna bağlı olacak. Çünkü Türkiye açısından iklim finansmanı; enerji dönüşümünden sanayide verimlilik yatırımlarına tarımdan turizme kadar geniş bir ekonomik alanı ilgilendiriyor. Türkiye'de KOBİ'ler için yeşil dönüşümün finansmanı önem taşıyor. Bir işletmenin dönüşüm gerçekleştirebilmesi için krediye değil; enerji etüdüne, teknoloji seçimine, insan kaynağına, danışmanlığa ve yeni pazarlara erişime ihtiyacı var. İklim finansmanı, işletmelere kredi sunan bir yapı olarak değil, dönüşümün bütün maliyetlerini dikkate alan entegre bir sistem olarak tasarlanmalı.

COP31: Verilen sözleri eyleme dönüştürme zamanı

Küresel meslek kuruluşu ACCA, COP31 iklim konferansının iş dünyasını sürdürülebilirlik konusunda daha kararlı adımlar atmaya nasıl teşvik edebileceğini açıklıyor.

Türkiye'nin bu yıl ev sahipliği yapacağı COP31, iklim değişikliğiyle mücadelede hayati önem taşıyan stratejik taahhütleri önemli somut uygulamalara dönüştürmek için önemli bir fırsat sunuyor. Küresel muhasebe ve finans meslek kuruluşu ACCA, COP31'in iklim değişikliği konusunda ölçülebilir ve uygulanabilir hedefler ortaya koymasına katkı sağlamaya kararlı.

Türkiye'nin COP31 başkanlığı döneminde küresel iklim eylemini hızlandırma yönündeki taahhüdü son derece değerli. ACCA da bu kararlılığı güçlü biçimde destekliyor. ACCA, iklim değişikliğinin çağımızı tanımlayan en önemli meselelerden biri olduğunu ve iş dünyasının bu alanda kritik bir rol üstlenmesi gerektiğini vurguluyor.

ACCA Türkiye Ülke Müdürü Seval Sır konuya ilişkin değerlendirmesinde şunları söyledi:

“Uzun yıllardır sürdürülebilirliği kararlılıkla savunuyoruz. İklim değişikliği konusundaki çalışmalarımız, küresel savunuculuk ve iş birliği üzerine kuruldu. Bununla birlikte, strateji geliştirmekle yetinmeyerek somut adımlar da attık.

ACCA, iklim değişikliğine ilişkin bilgi ve yetkinlikleri mesleki yeterliliklerin ayrılmaz bir parçası haline getiriyor. Böylece 179 ülkedeki 266.100 üyemiz ve 546.500 aday üyemiz, ekonominin tüm sektörlerine

Seval Sır
ACCA Türkiye
Ülke Müdürü

yeşil finans ve sürdürülebilirlik yönetimi alanlarında ihtiyaç duyulan bilgi ve teknik yetkinlikleri kazandırarak dönüşüme liderlik ediyor.”

Muhasebe ve finans profesyonelleri, şirketlerin sürdürülebilirlik performansını doğru ve güvenilir şekilde ölçmelerinde merkezi bir rol üstleniyor. Finans profesyonelleri, yatırımcıların ve diğer paydaşların bilinçli, sağlıklı ve anlaşılır yatırım kararları alabilmesi için ihtiyaç duyduğu bilgileri sağlama konusunda önemli bir yetkinliğe sahip olduklarını kanıtladı. Ancak karşı karşıya olduğumuz zorluğun boyutu göz ardı edilmemeli. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum, Reuters’a verdiği bir röportajda finansmanın en önemli gündem maddesi olduğunu belirterek gelişmekte olan ülkelerin iklim hedeflerine ulaşabilmesi için yaklaşık bir trilyon dolara ihtiyaç duyulduğunu ifade etti. Kurum ayrıca savaşların ve güvenlik krizlerinin küresel gündeme hakim olduğu bir dönemde, iklim politikaları konusunda toplumsal farkındalığın artırılmasının büyük önem taşıdığını vurguladı.

ACCA da benzer şekilde, küresel iş dünyasında farkındalığı artırmak

COP31 verilen sözleri eyleme dönüştürme zamanı.

amacıyla farklı kurum ve paydaşlarla iş birliği içinde çalışıyor. Bir şirketin sürdürülebilirlik performansını doğru şekilde ölçebilmesi için öncelikle hangi veri ve bilgilere ihtiyaç duyulduğunu belirlemesi gerekiyor. Ardından bu verilerin güvenilir ve doğrulanabilir biçimde toplanmasını ve etkili raporlama yoluyla uygun şekilde kullanılmasını sağlayacak sistemlerin kurulması önem taşıyor. Bu çalışmalara liderlik eden finans profesyonellerinin, güncel sürdürülebilirlik raporlama standartları başta olmak üzere geniş bir yetkinlik alanında kendilerini sürekli geliştirmeleri gerekiyor. Veri analitiği ve yapay zekanın sorumlu kullanımı gibi beceriler de giderek daha fazla önem kazanıyor.

Muhasebe profesyonelleri artık sürdürülebilir iş dünyasının itici güçleri, toplumsal değer destekleyicileri ve yeni teknolojilerin hayata geçirilmesini sağlayan önemli aktörleri konumunda. Finansal ve etik yetkinlikleri, sürekli değişen fırsatların ve zorlukların şekillendirdiği yeni dünyaya uyum sağlayacak biçimde gelişiyor.

Muhasebe profesyonelleri, başarının ne anlama geldiğini yenilikçi bir bakış açısıyla yeniden değerlendiriyor. Herkes için değer yaratmak amacıyla insanı, gezegeni ve refahı odağına alıyor. Kısacası muhasebe mesleği, meslek mensuplarının rolünü genişleten ve yeniden şekillendiren heyecan verici bir dönüşümden geçiyor.

ACCA, finans profesyonellerinin dünya genelinde anlaşılabilir ve karar alma süreçlerinde kullanılabilir sürdürülebilirlik raporlamasının geliştirilmesine katkı sağlamasına öncülük ediyor.

Giderek daha fazla finans profesyoneli, daha adil ve sürdürülebilir bir ekonomiye ve dünyaya geçişi hızlandırmak için ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerilerle kendisini donatıyor. COP31, kaçırmayı göze alamayacağımız önemli bir fırsat. ACCA, iş dünyasının sürdürülebilir bir küresel ekonomi ve herkes için daha iyi bir gelecek oluştururken varlığını sürdürmesi, gelişmesi ve gerekli adımları atabilmesi için diğer paydaşlarla birlikte çalışmaya devam edecek.

ACCA

Yağmur suyu hasadı su kaynaklarını koruyor

■ Su kaynaklarını korumak sürdürülebilir bir gelecek için atılması gereken en önemli adımlardan biridir. Yağmur suyu ekolojik farklı alanlarda sürdürülebilir bir su kaynağı haline geliyor. Hydrain, konutlardan sanayi tesislerine kadar farklı ölçeklerde yağmur suyu filtreleri, yer altı modüler tanklar ve drenaj çözümleri sunuyor. Yer altında depolama imkânı sağlayan sistemler, yağış suyunun yeniden kullanılmasına katkı sağlıyor. Ormanlık alanlarda uygulanacak yağmur suyu hasadı, toprak nemini artırarak ekosistemi güçlendirir ve yangın çıkma olasılığını düşürür.

"Gelecek için GCA" ile dijital dönüşüm

■ Cam ambalaj sektörünün öncü şirketlerinden GCA, Gürok Grubu'nun "Gelecek için Dönüşüm" vizyonu doğrultusunda hayata geçirdiği "Gelecek için GCA" iş dönüşüm programıyla süreçlerini geleceğin ihtiyaçlarına göre yeniden tasarlıyor. GCA Genel Müdürü Dr. Abdullah Gayret, "Bizim için dijital dönüşüm, insanın yerini alan değil; çalışanlarımızın potansiyelini ortaya çıkaran bir dönüşüm modeli. Yapay zekâ ve dijital uygulamalar sayesinde ekiplerimiz tekrar eden işlere daha az zaman ayırıyor, müşterilerimiz ve işimiz için daha yüksek katma değer yaratacak alanlara odaklanabiliyor." dedi.

ÇEKÜL Vakfı'ndan Gaziantep'te Prof. Dr. Metin Sözen Okulu

■ ÇEKÜL Vakfı, kurucusu Prof. Dr. Metin Sözen'in aramızdan ayrılışının birinci yılında, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi iş birliğiyle düzenlediği "Metin Sözen Günü"nde, onun doğa ve kültür öncelikli koruma anlayışını geleceğe taşıyacak Metin Sözen Okulu'nu tanıttı. Yaşamını Anadolu'nun doğal ve kültürel mirasının korunmasına adan Prof. Dr. Metin Sözen'in düşünsel mirasını yaşatmayı amaçlayan Metin Sözen Okulu, ÇEKÜL Vakfı'nın 35 yıllık saha deneyimini yeni nesillere aktaracak, koruma kültürünü yerelden güçlendirecek kalıcı bir platform olmayı amaçlıyor.

Benoplast, sürdürülebilir ambalajda uluslararası belgelendirme sahibi oldu

■ Benoplast, yeniden kullanılabilir plastik kasa, konteyner ve palet sistemleriyle bugün 70'ten fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyor. Uzun ömürlü ambalaj çözümleri sunan şirket, sürdürülebilir üretim yaklaşımını son dönemde aldığı uluslararası sertifikalarla destekledi. Benoplast, Recycled Content Certification (EN 15343) belgesini alarak ürünlerinde kullanılan geri dönüştürülmüş içeriğin hesaplanması ve izlenebilirliğini uluslararası standartlara uygun şekilde belgelendirdi. Belgelendirme döngüsel ekonomi hedeflerine de önemli katkı sunuyor.

Business World Global dergisi

4 farklı sektörden
4 başarılı iş kadınının
vizyonunu, deneyimlerini
ve başarı hikâyelerini
okuyucularıyla
buluşturuyor.

4 Sektör Kadın

Business World Global

Türkiye'nin iş
dünyasına ve küresel
ekonomiye dair güncel
gelişmeleri stratejik
bakış açısıyla sunan
öncü bir iş ve ekonomi
dergisidir.

Senem KOBYA

Dijital Tercüme Şirketler Grubu
Yerelleştirme ve İletişim Uzmanı

Terminoloji masa başında tek başına oluşturulamaz. Bir kavramın dil bilimsel olarak doğru olması kadar akademide, kamuda, iş dünyasında nasıl kullanıldığı da önemlidir.

Sürdürülebilirlik dili oluşturmak için çalışıyoruz

25 senedir faaliyet gösteren firmamız Dijital Tercüme bünyesinde hayata geçirdiğimiz gönüllü girişim Sürdürülebilir Çeviri'nin çıkış noktasıyla söze başlamak isterim. Yıllardır çevirdiğimiz sürdürülebilirlik raporlarında aynı kavramların çeşitli kurumlarca, hatta bazen tek bir rapor içinde bile farklı Türkçe karşılıklarla kullanıldığını görüyorduk. Bu durum yalnızca dilsel bir farklılık yaratmıyor; verilerin karşılaştırılmasını zorlaştırıyor ve sürdürülebilirlik iletişiminde ortak bir anlayışın oluşmasını güçleştiriyordu. Bizim de bir stil kılavuzuna, bir dilsel çapaya ihtiyacımız vardı.

Her gün yeni bir kavram İngilizce olarak ortaya çıkıyordu. Türkçesi olmayınca da herkes kendine göre bir karşılıkla ilerliyordu ya da doğrudan İngilizcesini kullanıyordu. Biz de dil uzmanları ve Türkçe tutkunları olarak bunu sorumluluğumuz bildik. Yalnızca terim öneren bir sözlük hazırlamak yerine; akademisyenleri, çevirmenleri ve sürdürülebilirlik profesyonellerini aynı masada buluşturan, yaşayan bir terminoloji projesi oluşturduk.

Ortak dil oluşturmak

Sürdürülebilir Çeviri ekibi olarak amacımız, ortak bir sürdürülebilirlik dili oluşturmak.

Bugün düzenli olarak anketler

gerçekleştiriyor, uzman görüşleri topluyor, zirveler düzenliyor ve farklı kurumlarda kullanılan terminolojiyi karşılaştırıyoruz. Böylece sözlüğümüz bir çeviri listesi değil, ortak akılla gelişen yaşayan bir kaynak hâline geliyor.

Zamanla çok sayıda yeni uzmana ulaştık, farklı sektörlerden görüşler almaya başladık ve ortak terminoloji çalışmalarımız ivme kazandı. Her hafta sürdürülebilirlik alanında çeşitli kurumlarca ve raporlarda farklı şekillerde kullanılan kavramları belirliyoruz. Ardından bu terimlerin uluslararası standartlardaki kullanımlarını, akademik yayınları, raporları ve kaynakçaları ayrıntılı biçimde inceliyoruz. Sonrasında Türkiye'den ve dünyanın farklı ülkelerinden akademisyenlere, sektör uzmanlarına ve uygulayıcılara ulaşıyoruz.

Başlangıçta 400 civarında olan terim sayımızı 800'ün üzerine çıkardık. Terimcemiz artık kapsamlı bir sürdürülebilirlik sözlüğü hâline geldi. Hedefimiz ise uzun vadede Sürdürülebilir Sözlüğümüzü 1000 güvenilir ve ortak kullanıma uygun sürdürülebilirlik terim sayısına ulaştırmak.

Biz ortak terminolojiyi doğru çeviri meselesi olarak değil; ortak anlayış, ortak iletişim ve güven olarak görüyoruz. Herkes İngilizce konuşmuyor; hatta birçok ülke kendi dilinde rapor hazırlıyor, politika

geliştiriyor ve kamuoyunu bilgilendiriyor. Sürdürülebilirlik kavramlarının İngilizce bilinmesi yeterli değil. Kavramların farklı dillerde de doğru, tutarlı şekilde kullanılması gerekiyor. Global hedeflerin, taahhütlerin ve politikaların herkes tarafından eksiksiz anlaşılmasının tek yolu bu. Çözümü ise ancak herkesin aynı kavramlardan aynı şeyleri anladığı ortak bir iletişim zemininde mümkün.

COP31'i sadece izleyici koltuğundan takip etmiyoruz; terminolojik açıdan süreçte aktif olarak hazırlıyoruz. Geçmiş COP zirvelerinde öne çıkan kavramları inceliyor, COP31'de gündeme gelmesi muhtemel yeni terimleri araştırıyor ve bu kavramların Türkçe karşılıkları üzerine akademisyenler ve sektör uzmanlarıyla birlikte çalışıyoruz. Bir yandan İngilizce ve Türkçenin yanı sıra Almanca, Fransızca, İspanyolca, Rusça ve Farsça gibi dünyada en çok konuşulan dillere de ana dil çevirmenleriyle çalışarak çevirmeye devam ediyoruz. Türkiye Kalkınma ve Tasarruf Vakfı'nın hazırladığı COP31 sözlüğü gibi değerli çalışmaları da yakından takip ediyor; bu verileri kendi araştırmalarımızla kapsayıcı bir terminoloji havuzu oluşturmayı hedefliyoruz. Amacımız, COP31 sürecinde hem kurumların hem de kamuoyunun ortak bir sürdürülebilirlik diliyle iletişim kurmasını sağlamak.

TDK tanımı: Sürdürülebilirlik

Türk Dil Kurumu'nun yaptığı güncellemeyle "sürdürülebilirlik" kavramının kapsamı genişletildi ve kavrama "Gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama imkânlarına zarar vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılamayı içeren yaklaşım" anlamı eklendi. Ekonomi alanında sürdürülebilirlik; bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek kuşakların olanaklarını dayanıklılık yaratmayı esas alan toplumsal, çevresel ve yönetsimsel bir sorumluluk ilkesi

olarak da tanımlandı. Üstelik bu tanımlar yalnızca teorik bir çalışma sonucunda ortaya çıkmadı. SKD Türkiye'nin girişimi ve Sabancı Üniversitesi iş birliğiyle yürütülen süreçte yüzlerce kurumun görüşü alındı; akademik yayınlar, kamu politikaları, mevzuat metinleri, kurumsal raporlar incelendi.

Bizim Sürdürülebilir Çeviri olarak yıllardır savunduğumuz yaklaşım da tam olarak bu: Terminoloji masa başında tek başına oluşturulamaz. Bir kavramın dil bilimsel olarak doğru olması kadar akademide, kamuda, iş dünyasında nasıl kullanıldığı da önemlidir. Bu nedenle terimlerimizi araştırırken kaynakçaları inceliyor, raporlardaki kullanımları karşılaştırıyor, anketler yapıyor ve farklı paydaşların görüşlerini alıyoruz. TDK Başkanı Prof. Dr. Osman Mert'in güncellenen dil bilimi, terim bilimi ve sözlük bilimi ilkeleri doğrultusunda değerlendirildiğini ve ölçünlü Türkçenin geliştirilmesi açısından önemli olduğunu vurgulamasını da bu nedenle çok kıymetli buluyoruz.

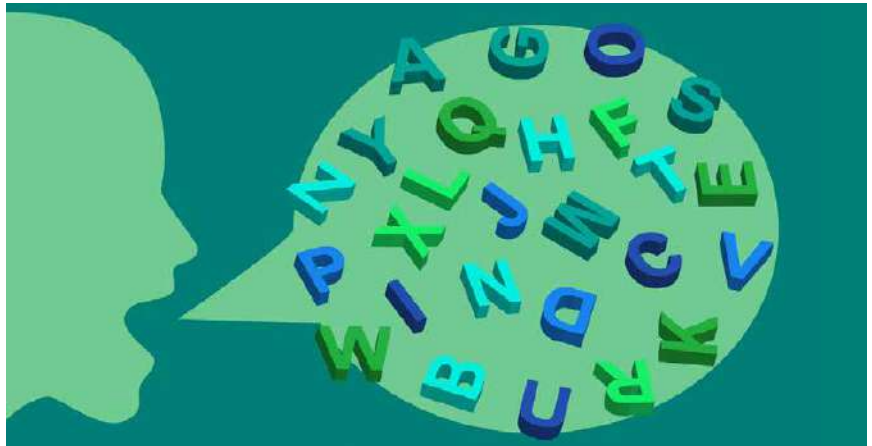
Dil yaşayan bir yapı

Bence burada sürdürülebilirlik dünyası açısından çok güzel bir mesaj var: Ortak hedefler kadar, o hedefleri anlatırken kullandığımız ortak kavramlara da ihtiyacımız var. Türkiye'nin COP31'e ev sa-

hipliği yapmaya hazırlandığı bir dönemde uyumdan karbon piyasalarına kadar çok sayıda teknik kavram kamuoyunda, medyada, şirket raporlarında ve dijital iletişim kanallarında da karşımıza çıkacak. Dolayısıyla artık "Bu kavramdan hepimiz aynı şeyi anlıyor muyuz?" sorusunu da sormamız gerekiyor.

Sürdürülebilir Çeviri olarak dört yıldır oluşturmaya çalıştığımız ortak terminoloji zemininin temelinde bu soru var. TDK'deki bu gelişmeyi Türkiye'de ortak bir sürdürülebilirlik dili oluşturulması yolunda dönüm noktası olarak görüyoruz. Sürdürülebilirliği çevreyle ilişkilendiren dar alının sözlük düzeyinde de aşılma-ya başladığını görüyoruz. En önemli hedefimiz, sürdürülebilirlik terminolojisini yaşayan bir yapıya dönüştürmek. Sözlüğümüzü 1000'in üzerinde terime ulaştırmayı, daha fazla uluslararası uzmanı çalışmalarımıza dâhil etmeyi ve sürdürülebilirlik dilinin akademide, özel sektörde ve günlük kullanımda da ortaklaşmasını sağlamayı amaçlıyoruz.

Dil yaşayan bir yapı. Dünya değişiyor; yeni kavramlar ortaya çıkıyor; dolayısıyla sözlüklerin ve terminolojinin de bu dönüşümü takip etmesi gerekiyor. Bize göre sürdürülebilir bir gelecek ortak hedeflerle değil, o hedefleri herkesin aynı şekilde anlayabildiği ortak bir dille mümkün olabilir.

Yeni “sürdürülebilirlik” tanımı TDK Genel Türkçe Sözlük’e girdi

Türkiye COP31’e ev sahipliği yapmaya hazırlanırken, “sürdürülebilirlik” kavramının Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük’teki tanımı genişletildi.

Ediz Günsel SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Osman Mert Türk Dil Kurumu Başkanı

Sürdürülebilirlik kavramının çevresel, sosyal, ekonomik ve yönetimsel boyutlarını kapsayan güncel ve ortak bir tanıma sahip olması, kamu, özel sektör, akademi ve toplumun aynı kavramsal çerçevede hareket etmesi açısından önem taşıyor. Bu ihtiyaçtan hareketle İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye), Sabancı Üniversitesi ile birlikte kapsamlı bir bilimsel çalışma yürüttü.

SKD Türkiye üyelerinin katkılarıyla şekillenen “Sürdürülebilirlik Tanım Seferberliği” çalışması kapsamında, Sabancı Üniversitesi tarafından sürdürülebilirlik kavramının ta-

rihsel gelişimi, ulusal ve uluslararası kullanımı ile günümüzde kazandığı anlam kapsamlı bir bilimsel araştırma ile incelendi. Güncellemeyle birlikte kavrama “Gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama imkânlarına zarar vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılamayı içeren yaklaşım” anlamı eklenirken; ekonomi alanına özgü üçüncü bir tanım da ilk kez sözlüğe girdi. Buna göre sürdürülebilirlik, ekonomi terimi olarak “Herhangi bir sistemin işleyişi ve gelişimi çerçevesinde bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılama imkânlarını tehlikeye atmadan

değer ve dayanıklılık yaratma gerekliliğini içeren toplumsal, ekonomik, çevresel ve yönetimsel sorumluluk ilkesi” olarak tanımlandı. “Sürdürülebilir” sıfatı ise “Aynı düzeyde veya biçimde devam ettirilebilen” olarak tanımlanırken, ikinci anlamı “Gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama imkânlarına zarar vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılayabilen (sistem, yöntem, yaklaşım...)” olarak sözlüğe girdi.

SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Ediz Günsel, çalışmaya ilişkin değerlendirmesinde şunları söyledi: “Sürdürülebilirlik kavramı, yıllar içinde önemli bir dönüşüm geçirdi. Bugün tanım çevreden ekonomiye, toplumsal refahtan yönetişime kadar pek çok alana yön veren ortak bir yaklaşımı ifade ediyor. Bunun Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü’ndeki tanımına da yansması gerekliliğine olan inancımızdan hareketle, geçtiğimiz yıl Derneğimizin 20. yıl dönümüne özel sürdürülebilirlik tanım seferberliğini başlatarak bilimsel temele dayanan kapsamlı bir çalışma yürüttük.”

Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Osman Mert, çalışmaya ilişkin şu değerlendirmelerde bulundu: “Dil bilimi, terim bilimi ve sözlük bilimi ilkeleri doğrultusunda yürütülen titiz çalışmalar sonucunda; GTS’de yer alan “sürdürülebilir” ve “sürdürülebilirlik” maddeleri, hem genel amaçlı dil ögesi hem de özel amaçlı dil/terim ögesi boyutlarıyla yeniden yapılandırılmış ve Güncel Türkçe Sözlük’te güncellenmiştir.”

Limak Çimento'dan ihracat altyapı yatırımı

Limak Çimento, sürdürülebilirlik vizyonu doğrultusunda İskenderun'da inşa ettiği Düşük Karbonlu Çimento Akdeniz Terminali (Low Carbon Cement (LCC) Mediterranean Terminal) ile uluslararası sevkiyat ağını daha da güçlendirdi. Çevreci altyapısı ve yüksek otomasyon teknolojisiyle dikkat çeken tesis, şirketin düşük karbonlu ve yüksek performanslı ürünlerini küresel pazarlara çok daha hızlı, kolay ve çevreci bir şekilde ulaştırmasını sağlayacak. Çevreci ve yüksek teknoloji altyapıya sahip olan terminal, 19 Temmuz 2026 tarihinde İtalya'ya gerçekleştirilen düşük karbonlu dökme çimento sevkiyatı ile faaliyete başladı.

İnşaat endüstrisinde hem çevre dostu hem de yüksek performanslı ürünlere olan talebin tüm dünyada

hızla arttığına dikkat çeken Limak Çimento Grup Dış Ticaret ve İş Geliştirme Müdürü S. Mete Turan şunları söyledi: "Üretimden sevkiyata her aşamada karbon ayak izimizi en aza indirme stratejimizle hareket ediyor; Limak Cement LCC Mediterranean Terminal ile sektörümüzdeki çevresel standartları en üst seviyeye taşıyoruz. Şirketimizin düşük karbonlu üretim ve ihracat pazarlarındaki varlığını güçlendirme hedefiyle inşasını tamamladığı yeni terminalimiz, dayanıklılığı, yüksek kalitesi ve çevreci özellikleri ile yüksek performanslı ürünlerimizi dünya pazarlarına ulaştıracak."

Hali hazırda bünyesinde üç adet silo barındıran ve 7.500 ton depolama kapasitesiyle faaliyete geçen Limak Cement LCC Mediterranean Terminal, projenin tüm

S. Mete Turan

Limak Çimento Grup Dış Ticaret ve İş Geliştirme Müdürü

aşamaları tamamlandığında sekiz siloya ve toplam 20.000 ton depolama hacmine ulaşacak.

İzocam'dan dijital dönüşüm hamlesi

Türkiye yalıtım sektörünün lideri İzocam, üretim süreçlerinde dijital dönüşüm yatırımlarına hız kesmeden devam ediyor. Operasyonel mükemmeliyet, sürdürülebilir üretim ve verimlilik hedefleri doğrultusunda dijital altyapısını güçlendiren şirket, Metriks Dijital Veri Yönetim Sistemi'ni Tarsus Tesisinde devreye aldı. Üretim sahasındaki tüm kritik verileri tek merkezde toplayarak gerçek zamanlı analiz imkânı sunan sistem, yapay zekâ destekli altyapısıyla üretim süreçlerini daha akıllı, izlenebilir ve verimli hale getiriyor.

İzocam Genel Direktörü Kerem Kürklü, "Dijitalleşmeyi; operasyonel mükemmeliyet, sürdürülebilir üretim ve verimlilik hedeflerimizin en önemli yapı taşlarından biri olarak değerlendiriyoruz. Üretimden kalite

Kerem Kürklü

İzocam Genel Direktörü

yönetimine, enerji kullanımından bakım süreçlerine kadar tüm operasyonlarımızı veri odaklı yönetim

anlayışıyla sürekli geliştiriyoruz. Bu kapsamda devreye aldığımız Metriks sistemi, yalnızca mevcut süreçlerimizi dijital ortama taşıyor; aynı zamanda üretim tesislerimizin geleceğini şekillendirecek akıllı üretim altyapısını da oluşturuyor" dedi.

Sistemin sunduğu ileri analitik ve makine öğrenme altyapısı ise mevcut durumu izlemekle sınırlı kalmıyor. Üretim verilerini analiz ederek geleceğe yönelik tahminleme modelleri oluşturan sistem sayesinde ham madde bileşimlerinin ürün kalitesine etkisi önceden öngörülebilir, ekipman performansı takip edilerek bakım süreçleri daha etkin planlanabiliyor. İzocam, Metriks platformunu önümüzdeki dönemde kalite yönetim süreçlerini daha da güçlendirecek yeni modüllerle geliştirmeyi planlıyor.

HAYAT KİMYA GLOBAL ENERJİ DİREKTÖRÜ | SABRİ ÇAKMAK

ENERJİ PERFORMANSINI SÜREKLİ İYİLEŞTİRMeye ODAKLANIYORUZ

“

Hayat Kimya olarak 8 ülkede, 28 üretim tesisimizde enerji yönetimi, elektrik ve mekanik sistemler, proses optimizasyonu, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik alanlarında enerji performansını sürekli iyileştirmeye odaklanıyoruz.”

■ **Eda Ünsün**

Enerji yönetiminde dijital dönüşüm ve yapay zekâ, sanayinin sürdürülebilirlik yolculuğunda giderek daha kritik bir rol üstleniyor. Hayat Kimya Global Enerji Direktörü Sabri Çakmak, Yeşil İş Platformu Dergisi'ne verdiği röportajda şirketin enerji verimliliği, yenilenebilir enerji, kaynak yönetimi ve sıfır atık çalışmalarını değerlendirirken; Kocaeli Kampüsü'nde devreye alınan yapay zekâ destekli enerji yönetim sisteminin sunduğu fırsatları da anlattı.

■ **Sizi ve ekibinizi kısaca tanıyabilir miyiz?**

Kariyerime enerji ve tesis yönetimi alanında başladım; 20 yılı aşkın süredir enerji verimliliği üzerine çalışmalar yürütüyorum. Hayat Kimya'da Global Enerji Direktörü olarak enerji yönetimi, enerji verimliliği,

yenilenebilir enerji yatırımları ve sürdürülebilirlik odaklı projelerden sorumluyum.

Hayat Kimya olarak 8 ülkede, 28 üretim tesisimiz bulunuyor. Türkiye'den Mısır'a Cezayir'den Rusya'ya kadar tüm üretim tesislerimizi kapsayan geniş bir coğrafyada enerji stratejilerimizi şekillendiriyor; operasyonel verimliliği artırırken karbon ayak izimizi azaltmaya yönelik çalışmalar yürütüyoruz. Bu çalışmaların arkasında farklı disiplinlerden uzmanların yer aldığı güçlü bir ekibimiz bulunuyor. Enerji yönetimi, elektrik ve mekanik sistemler, proses optimizasyonu, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik alanlarında uzman arkadaşlarımızla birlikte, tüm tesislerimizde enerji performansını sürekli iyileştirmeye odaklanıyoruz.

Enerjiyi yalnızca bir maliyet kalemi olarak değil, şirketlerin rekabet gücünü ve sürdürülebilir büyüme-

sini doğrudan etkileyen stratejik bir alan olarak görüyoruz. Bu bakış açısıyla, Hayat Kimya'nın dünyanın dört bir yanındaki tesislerinde enerji dönüşümünü hızlandırmaya ve sektörümüzde örnek uygulamalar geliştirmeye devam ediyoruz.

■ **Hayat Kimya olarak enerji üretimi ve tüketimini eş zamanlı analiz eden yapay zekâ destekli bir enerji yönetim sisteminin devreye aldınız. Kocaeli Kampüsü'nde hayata geçirdiğiniz sistemin, dışarıdan alınan hazır çözümlere kıyasla en büyük avantajı ne oldu?**

Hayat Kimya olarak kendi bünyemizde geliştirdiğimiz yapay zekâ destekli enerji yönetim sistemimiz, kampüsün yıllık yaklaşık 65 milyon dolarlık enerji bütçesini 7 gün 24 saat izleyerek üretim planlamasından maliyet analizine, şebeke optimizasyonundan enerji kaynağı seçimine kadar kritik karar süreç-

Enerji maliyetlerinde veya şebeke koşullarındaki ani değişimler karar mekanizmasına anında dâhil ediliyor.

lerini destekliyor. Yaklaşık beş yıl önce temelleri atılan dijital enerji dönüşümü yatırımını yaparken bizim en büyük avantajımız, sistemin doğrudan kendi operasyonel bilgi birikimimiz ve üretim süreçlerimiz üzerine inşa edilmiş olması oldu.

Uzun yıllardır enerji yönetimi alanında edindiğimiz tecrübeyi dijital ortama aktararak, tesislerimizin çalışma dinamiklerine özel bir karar destek sistemi oluşturduk. Sistem, üretim programlarını, anlık enerji tüketimini, kojenerasyon kapasitesini, şebeke koşullarını ve değişen enerji maliyetlerini eş zamanlı analiz ederek en verimli senaryoyu ortaya koyuyor. Bu sayede yalnızca veriyi izleyen değil, karar süreçlerini aktif olarak destekleyen bir yapıya sahip olduk.

Bir diğer önemli avantaj ise esnekliğimiz. Hazır çözümler genellikle belirli standartlara göre tasarlanırken, biz sistemi ihtiyaçlarımıza göre sürekli geliştirebiliyor, yeni veri kaynakları ve iş kurallarını hızla entegre edebiliyoruz. Bu yaklaşım hem daha yüksek operasyonel verimlilik sağlıyor hem de farklı ülkelerdeki tesislerimizin enerji altyapılarına uyarlanabilecek ölçeklenebilir bir model ortaya çıkarıyor.

Kısacası, bu proje bir yazılım yatırımından çok, yıllar içinde oluşan kurumsal enerji yönetimi

deneyimimizin yapay zekâ ile dijitalleştirilmesi ve sürdürülebilir bir rekabet avantajına dönüştürülmesi anlamına geliyor.

■ Algoritmalarınız, öngörüle-meyen dalgalanmalar (örneğin ani talep artışları veya şebeke dengesizlikleri) karşısında karar destek süreçlerini nasıl optimize ediyor?

Enerji yönetiminde en kritik konulardan biri, sürekli değişen koşullara doğru ve hızlı şekilde yanıt verebilmektir. Geliştirdiğimiz sistemin en önemli özelliklerinden biri de tam olarak bu noktada devreye girmesi. Enerji üretim planlamasını, şebeke optimizasyonunu, maliyet analizlerini ve süreç takibini 7 gün 24 saat kesintisiz olarak gerçekleştiren bir sistem kurguladık. Böylece yalnızca enerji tüketimini takip eden bir izleme altyapısı olmanın ötesine geçen sistem, üretim ihtiyaçları ve değişen maliyet koşulları doğrultusunda karar süreçlerini

destekleyen dinamik bir enerji yönetim modeli olarak çalışıyor. Bu sayede hem operasyonel sürekliliği destekliyor hem de enerji maliyetlerinin kontrol altında tutulmasına katkı sağlıyoruz.

Örneğin üretim planlarında beklenmedik bir değişiklik yaşandığında veya enerji talebinde ani bir artış oluştuğunda sistem mevcut enerji kaynaklarını, kojenerasyon kapasitesini ve şebeke koşullarını yeniden değerlendirerek en uygun senaryoları karşılaştırıyor. Aynı şekilde enerji maliyetlerinde veya şebeke koşullarında meydana gelen değişimler de karar mekanizmasına anında dâhil ediliyor.

■ Bu sistem size ne kadarlık bir tasarruf alanı açtı? Sürdürülebilirlik hedefinize katkısı ne oldu?

Enerjiyi yalnızca üreten veya satın alan değil; üretimden tüketime, maliyetten operasyonel verimliliğe kadar bütünsel biçimde yöneten bir

yapı oluşturmayı amaçlıyoruz. Bu sistem yalnızca kurumumuza değil; enerjide dışa bağımlılığı azaltarak ülke ekonomisine ve cari açığın düşürülmesine de katkı sağlayacak. Sistem yakın zamanda Kocaeli Kampüsü'nde devreye alınmış durumda ve performans sonuçlarını yakından takip ediyoruz. Bu aşamada bizim için en önemli kazanım, enerji üretimi ve tüketimine ilişkin kararları çok daha hızlı, veri odaklı ve dinamik bir şekilde yönetebiliyor olmamız.

Sürdürülebilirlik açısından baktığımızda ise konu yalnızca maliyet tasarrufu değil. Kaynakların daha verimli kullanılması, enerji üretimi ve tüketiminin daha doğru yönetilmesi ve mevcut altyapının en yüksek verimle çalıştırılması. Hem enerji yoğunluğunun azaltılmasına hem de karbon ayak izinin düşürülmesine katkı sağlıyoruz. Bu yaklaşım, Hayat Kimya'nın enerji verimliliği ve sürdürülebilir büyüme hedefleriyle doğrudan örtüşüyor. Önümüzdeki

dönemde Kocaeli Kampüsü'nde elde edeceğimiz sonuçlar doğrultusunda sistemi diğer tesislerimize de yaygınlaştırmayı planlıyoruz.

■ Atıkların kaynağında azaltılması ve geri kazanımı konusunda tesislerinizde "Sıfır Atık" hedefiyle yürüttüğünüz projelerin geldiği son nokta nedir?

Sıfır Atık yaklaşımını yalnızca bir atık yönetimi uygulaması olarak değil, kaynak verimliliğini destekleyen döngüsel ekonomi stratejimizin önemli bir parçası olarak görüyoruz. Bu kapsamda tesislerimizde oluşan tehlikeli ve tehlikesiz atıkları kaynağında azaltmaya, süreç içinde yeniden değerlendirmeye ve geri kazanım oranlarını artırmaya odaklanıyoruz. Son dönemde özellikle kaynakta ayrıştırma uygulamalarımızı güçlendirdik. Bunun somut sonuçlarını da görüyoruz. 2023 yılında 12.640 kg/yıl seviyesinde olan geri kazanılabilir atık miktarımızı 2024 yılında 38.740 kg/yıla çıkardık. Bu artış, atıkların daha etkin ayrıştırılması ve geri kazanım süreçlerinin iyileştirilmesi sayesinde elde edildi.

Ayrıca atıkların kaynağında azaltılması ve geri kazanımı yaklaşımını yalnızca katı atıklarla sınırlı görmüyor, enerji ve su gibi tüm kaynakların verimli kullanımını bu anlayışın bir parçası olarak değerlendiriyoruz. Bu kapsamda son dönemde öne çıkan uygulamalarımızdan biri, üretim süreçlerinde ortaya çıkan atık ısının geri kazanılması oldu. Hayat Kimya olarak 2024 yılından bu yana atık ısıyı değerlendirerek 75 kW kurulu güce sahip elektrik üretim projemizi sürdürüyoruz. Organik Rankine Çevrimi (ORC) teknolojisi sayesinde daha önce değerlendiril-

**2023 yılında
12.640 kg/yıl
seviyesinde olan
geri kazanılabilir atık
miktarımızı 2024
yılında 38.740 kg/
yıla çıkardık.**

meden kaybedilen enerji yeniden sisteme kazandırılıyor.

■ Türk sanayisine ve sektör temsilcilerine bu teknolojik adaptasyon konusunda ne gibi tavsiyelerde bulunursunuz?

Teknolojik dönüşüm günümüzde artık bir tercih değil, rekabet gücünü korumanın temel şartlarından biri olarak konumlanıyor. Tüm sanayi kuruluşları için dijitalleşme ve yapay zekâ projeleri

önceliklendirilmeli. Enerji yönetimi, bakım süreçleri, üretim planlama veya kalite yönetimi gibi veri yoğun alanlar, hızlı sonuç alınabilecek önemli fırsatlar sunuyor. Elde edilen başarılar, dönüşümün kurum geneline yayılması için de güçlü bir motivasyon oluşturuyor. Ayrıca veri altyapısına yatırım yapılmasını çok önemsiyorum. Yapay zekâ ve ileri analitik uygulamalarının başarısı, sahadan gelen verilerin doğruluğu ve erişilebilirliğiyle doğrudan ilişkili.

Ölçemediğiniz bir süreci yönetmeniz, yönetemediğiniz bir süreci de optimize etmeniz mümkün değil.

Bir diğer önemli konu ise insan kaynağı. Teknoloji yatırımlarının başarısı yalnızca kullanılan sistemlerle değil, bu sistemleri doğru yorumlayabilecek ve iş süreçlerine entegre edebilecek ekiplerle mümkün oluyor. Bu nedenle dijital yetkinliklerin geliştirilmesi ve kurum içinde teknoloji kültürünün yaygınlaştırılması büyük önem taşıyor.

Son olarak, sürdürülebilirlik hedefleri ile teknoloji yatırımlarının birlikte ele alınmasını öneriyorum. Enerji verimliliği, kaynak kullanımı, karbon yönetimi ve operasyonel verimlilik gibi alanlarda yapılan yatırımlar yalnızca çevresel fayda yaratmakla kalmıyor; aynı zamanda şirketlerin maliyetlerini optimize etmelerine ve uzun vadeli rekabet güçlerini artırmalarına da katkı sağlıyor. Biz de Hayat Kimya olarak teknolojiye bu perspektifle yaklaşıyor ve dijital dönüşümü sürdürülebilir büyümenin önemli bir parçası olarak görüyoruz.

Yüksek verimli sistemler

Enerji üretiminde uyguladığımız yüksek verimli trijenerasyon sistemleriyle enerji kayıplarını minimize ediyor, “yerinde üret, yerinde tüket” yaklaşımıyla kaynak kullanım verimliliğini artırıyoruz. Sistem verimliliğinin yüzde 86 seviyelerine ulaşması da bu yaklaşımın önemli sonuçlarından biri. Kaynak verimliliği çalışmalarımız yalnızca enerjiyle sınırlı değil. Kocaeli Kampüsü’nde hayata geçirdiğimiz desalinasyon tesisi sayesinde deniz suyunu üretim süreçlerinde kullanılabilir hale getirerek tatlı su kaynakları üzerindeki baskıyı azaltıyor, su kullanım yoğunluğumuzu her yıl daha da iyileştirmeyi hedefliyoruz. Sıfır Atık yaklaşımını da kaynakların mümkün olan en yüksek verimlilikle kullanılması ve geri kazanılması perspektifiyle ele alıyor; enerji, su ve diğer kaynaklarda döngüsel ekonomi anlayışını güçlendirecek projeler geliştirmeye devam ediyoruz.

Caretta caretta'ların göç rotaları izleniyor

■ TÜPRAG ve EKAD iş birliğiyle hayata geçirilen Miner Turtle Projesi kapsamında, Antalya Kızılot kumsalında uydu takip cihazı takılan iki yeni *Caretta caretta* denize bırakıldı. Proje, yuvalama alanlarının korunmasının yanı sıra deniz kaplumbağalarının göç rotaları, beslenme ve kışlama alanlarına ilişkin bilimsel veri üreterek türün korunmasına katkı sağlıyor. 2024–2025 döneminde proje kapsamında 4.497 *Caretta caretta* yuvası ve 314.867 yumurta kayıt altına alındı. 110.019 yavrunun denize ulaşması sağlanırken, yuva içi ve yuva ağız kontrollerinde 10.569 yavru canlı olarak kurtarıldı.

Marmara Denizi'nde geçmeyen atık su deşarjı kalmayacak

■ İSKİ Genel Müdür Yardımcısı Bülent Solmaz, Küçükçekmece Ön Arıtma Tesisi'nde gerçekleşen saha incelemesinde İstanbul'un atık su yönetimi, aşırı yağışlardaki taşkın riskleri ve altyapıyı zorlayan çevresel etkenlere ilişkin kritik değerlendirmelerde bulundu. Solmaz, "Birinci hedefimiz; Marmara'ya yapılan bütün deşarjların ileri biyolojik arıtmadan geçirilerek verilmesidir. Buradaki debi Ambarlı ve Ataköy İleri Biyolojik Atık Su Arıtma Tesislerimize aktarıldığında Marmara'da ileri biyolojik atık su arıtma tesisinden geçmeyen herhangi bir deşarjımız kalmayacak." dedi.

Tuzburnu Mercan Resifleri'nde 180 tür bulundu

■ Sosyal İklim Derneği tarafından Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi iş birliğiyle "Bozcaada Mercan Resiflerinin Korunması" projesi kapsamında, Tuzburnu-İncirliada bölgesinde 53 bilimsel dalgıçla 180 deniz canlısı türü kayıt altına alındı. Proje kapsamında 0-46 metre derinlik aralığında gerçekleştirilen 53 araştırma dalgışıyla, 904 metrekairelik alanda transekt-kuadrat ve fotokuadrat yöntemi uygulandı. Bu türlerden 29'u uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat kapsamında nesli tehlike altında ve hassas statüde yer alıyor. Bölgeden 8 tür ilk kez bilim dünyasına rapor edildi.

Otomotivde sürdürülebilir bakım: Otohaus

■ Sürdürülebilirlik konusunda otomotiv sektörünün az konuşulan ancak önemli bir boyutu araçların ömrünü uzatmak. İstanbul Ataşehir'deki Otohaus'un kurucu ortaklarından Tayfun Çam, "Düzenli bakım, doğru arıza tespiti, onarım ve parça değişimi; yeni araç üretilmesiyle oluşan kaynak ve enerji tüketiminin azaltılmasına katkı sağlıyor. Otohaus olarak, motor ve mekanik servis, periyodik bakım, oto elektrik ve elektronik gibi detaylı bakım hizmetleri veriyoruz. Özellikle bilgisayarlı arıza tespiti gereksiz parça değişiminin önüne geçiyor." dedi.

Sevil YILDIZ

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası
Genel Müdür Yardımcısı

COP: 30 yıllık bir konferanstan fazlası

30 COP... 30 yılı aşan müzakere... Peki dünya iklim değişikliğiyle mücadelede gerçekten nereden nereye geldi?

Bugün artık hemen hepimiz COP kelimesine aşinayız.

Her yıl dünyanın dört bir yanından devlet başkanları, bakanlar, müzakereciler, iş dünyası, finans kuruluşları, sivil toplum ve gençler bir şehirde buluşuyor; iklim değişikliğini konuşuyor.

Peki COP nereden çıktı?

Aslında hikâye COP1'den çok daha önce başlıyor.

Dünyanın ortak meselesi

Çevre konusu 1949'dan itibaren uluslararası toplantılarda farklı ölçeklerde konuşulsa da asıl büyük kırılma 1972 Stockholm Konferansı.

Birleşmiş Milletler'in düzenlediği bu ilk büyük küresel çevre konferansında dünya ilk kez güçlü biçimde şunu söylüyor:

"Çevre, tek tek ülkelerin değil, dünyanın ortak meselesidir."

Aradan on yıl geçiyor.

1982'de Nairobi'de Stockholm'ün 10. yılı için ülkeler yeniden bir araya geliyor. Ancak ortaya çıkan tablo pek parlak değil:

"Konuştuk ama yeterince ilerleyemedik."

1987'de ise Brundtland Raporu geliyor ve bugün dilimizden düşür-

mediğimiz çok önemli bir kavramı küresel gündemin merkezine yerleştiriyor: Sürdürülebilir Kalkınma.

Yani bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetini tehlikeye atmamak...

Ve nihayet 1992.

Rio de Janeiro'daki Dünya Zirvesi'nde 154 ülke, iklim değişikliğinin artık ülkelerin tek başına çözümleneceği küresel bir sorun olduğunu kabul ederek UNFCCC'yi – Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ni – imzalıyor.

Sözleşme 1994'te yürürlüğe giriyor.

Ama bir sözleşme imzalamak başka, onu hayata geçirmek başka...

Tam bu noktada çok basit ama çok önemli bir soru ortaya çıkıyor: "Peki şimdi ne yapacağız?"

COP'ların tarihçesi

İşte COP'ların hikâyesi burada başlıyor.

Berlin'den Paris'e...

İlk COP, 1995'te Berlin'de yapılıyor.

Ardından 1997'de Kyoto geliyor.

Yaşı yetenlerin akşam haberlerinden hatırlayacağı Kyoto Protokolü, gelişmiş ülkeler için bağlayıcı emisyon azaltım hedefleri getirerek iklim diplomasisinde yeni bir dönemi başlatıyor.

Ama bana sorarsanız COP

İklim mücadelesi
belirli gelişmiş
ülkelerin meselesi
olmaktan çıkıyor;
bütün ülkelerin
kendi ulusal
katkılarını ortaya
koyduğu küresel bir
sisteme dönüşüyor.

tarihinin en büyük dönüm noktası 2015 Paris COP21.

Paris'te dünya çok kritik bir paradigma değişikliğine gidiyor.

İklim mücadelesi artık yalnızca belirli gelişmiş ülkelerin meselesi olmaktan çıkıyor; bütün ülkelerin kendi ulusal katkılarını ortaya koyduğu küresel bir sisteme dönüşüyor.

Ve ortaya Paris Anlaşması çıkıyor.

Hedef çok net: Küresel sıcaklık artışını sanayi öncesi döneme kıyasla 2°C'nin oldukça altında tutmak ve 1,5°C ile sınırlandırmak için çaba göstermek.

Bugün ülkelerin net sıfır hedeflerinden şirketlerin karbonsuzlaşma stratejilerine, yeşil yatırımlardan iklim finansmanına kadar konuştuğumuz pek çok konunun temelinde Paris'in oluşturduğu bu mimari var.

Sonra soru değişmeye başladı...

Paris'ten sonra dünyanın önündeki soru artık yalnızca "Ne yapmalıyız?" değildi.

Asıl soru giderek şuna dönüştü:

"Bunu nasıl ve ne kadar hızlı yapacağız?"

Glasgow COP26, kömür ve fosil yakıtlar konusunda kullanılan dili ileri taşıdı.

Dubai COP28, ilk Küresel Durum Değerlendirmesi'ni tamamladı ve enerji sistemlerinde fosil yakıtlardan uzaklaşılması çağrısını COP kararlarının merkezine taşıdı.

Bakü COP29 ise iklim finansmanını masanın tam ortasına koydu.

Belém COP30'da ise finansman kadar önemli başka bir kavram giderek güçlendi: Uygulama.

Çünkü artık dünya yeni hedefler üretmekten çok, mevcut hedefleri gerçekleştirebilmenin yollarını arıyor.

Uygulamada iş birliği

Ve şimdi COP31...

Bence COP31'i ilginç yapan tam da içinde bulunduğumuz dönem.

Dünya yalnızca bir iklim krizi yaşamıyor.

Aynı anda enerji güvenliğini, su güvenliğini, gıda güvenliğini, tedarik zincirlerini, finansmana erişimi, artan sıcaklıkları ve aşırı hava olaylarını konuşuyoruz.

Dolayısıyla iklim politikası artık çevre politikasının küçük bir alt başlığı değil.

Ekonomi politikası. Enerji politikası. Sanayi politikası. Finans politikası. Ve giderek daha fazla, bir refah politikası.

Bu nedenle COP31'in iki kelimesinin özellikle önemli olacağını düşünüyorum:

Uygulama ve uyum.

Ama bence bunların önüne üçüncü bir kelime daha koymalıyız: İş birliği.

Çünkü iklim değişikliği sınır tanımıyor.

Bir ülkenin su problemi diğerinin gıda güvenliğine, bir bölgedeki enerji açığı başka bir bölgenin tedarik zincirine, bir ülkedeki aşırı hava olayı küresel ekonomiye dokunabiliyor.

Böylesine birbirine bağlı bir dünyada çözümleri yalnızca ülke sınırları içinde aramak artık yeterli bir seçenek değil.

Belém'de güçlenen ülkeler arası iş birliği yaklaşımının COP31'de daha da ileri taşınmasını bu nedenle çok önemsiyorum.

Çünkü bundan sonraki dönemin ihtiyacı bence çok açık:

Daha az laf, daha çok iş. Daha az parçalı çözüm, daha çok iş birliği. Daha fazla finansman. Daha hızlı karbonsuzlaşma. Daha güçlü uyum.

Ve bütün bunların merkezinde tek bir amaç:

Bu gezegendeki yaşamın ve refahın sürdürülebilirliği.

Belki de COP'ların 30 yılı aşan hikâyesinin bize öğrettiği en önemli şey tam olarak bu.

Dünya 1972'de Stockholm'de sorunun ortak olduğunu fark etti.

1992'de Rio'da ortak bir çerçeve kurdu.

2015'te Paris'te ortak bir yön belirledi.

Şimdi ise insanlık adına önümüzde çok daha zor ama çok daha somut bir görev var:

Birlikte uygulamak.

COP31'in gerçek başarısı da bence tam burada ölçülecek.

YEŞİL DÖNÜŞÜM TEKSTİL İÇİN FIRSAT

“

Türkiye; tekstil ve hazır giyimde yeşil dönüşüme cevap verebilecek önemli bir üretim gücüne sahip. Biz bu dönüşümü Türk tekstil sektörü için küresel pazarlarda önemli bir fırsat olarak değerlendiriyoruz.”

TİM BAŞKAN VEKİLİ VE TİM SEKTÖRLER KONSEYİ TEKSTİL VE HAMMADDELERİ SEKTÖR TEMSİLCİSİ | AHMET ÖKSÜZ

■ Nüşet Çamuşoğlu

Avrupa Yeşil Mutabakatı ile birlikte tekstil sektöründe sürdürülebilirlik, dijitalleşme ve dögüsel üretim artık rekabetin temel unsurları arasında yer alıyor. Türkiye'nin güçlü üretim altyapısının bu dönüşümde önemli bir avantaj sunduğunu belirten Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkan Vekili ve TİM Sektörler Konseyi Tekstil ve Hammaddeleri Sektör Temsilcisi Ahmet Öksüz, sektörün yeşil dönüşüm yolculuğunu ve önümüzdeki dönemin önceliklerini değerlendiriyor. Öksüz; tekstil atıklarının yeniden ham maddeye kazandırılmasından yapay zekâ ve dijitalleşmeye, sürdürülebilirlik çalışmalarından markalaşmaya uzanan dönüşümün, Türkiye'nin küresel rekabet gücünü artıracığını vurguladı.

■ **Avrupa Yeşil Mutabakatı ve özellikle tekstil sektörüne yönelik yeni düzenlemeler, Türk üreticisini sizce ne kadar hazırlıklı yakaladı?**

Türk tekstil sektörü olarak yeşil dönüşümü uzun süredir gündemimizin merkezinde tutuyoruz. Dolayısıyla Avrupa Yeşil Mutabakatı ve beraberinde gelen yeni düzenlemelerin sektörümüzü tamamen hazırlıksız

yakaladığını söylemek doğru olmaz. Türkiye; tekstil ve hazır giyimde entegre üretim yapısı, güçlü sanayi altyapısı ve hızlı adaptasyon kabiliyetiyle bu dönüşüme cevap verebilecek önemli bir üretim gücüne sahip. Bununla birlikte önümüzdeki süreçte beklentilerin çok daha ileri bir noktaya taşınacağını da görüyoruz.

Artık yalnızca kaliteli ve hızlı üretim yapmak yeterli değil; karbon ayak izinin ölçülmesi, enerji ve su verimliliği, izlenebilirlik, geri dönüştürülmüş ham madde kullanımı ve dögüsel üretim gibi kriterler doğrudan rekabet gücünün bir parçası hâline geliyor. Biz bu dönüşümü yalnızca yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük olarak değil, Türk tekstil sektörü-

nün Avrupa başta olmak üzere küresel pazarlardaki konumunu güçlendirecek önemli bir fırsat olarak değerlendiriyoruz.

■ **Türkiye'nin tekstil atığını yeniden ham maddeye dönüştürme konusunda sizce en büyük eksikliği teknoloji mi, mevzuat mı, altyapı mı?**

Dünyada her yıl 92 milyon ton tekstil ve hazır giyim atığı üretiliyor ve bunun %85'i çöpe gidiyor; oysa tekstil materyallerinin %95'i geri dönüştürülebilir. Bu tablo, meseleyi yalnızca teknoloji, mevzuat ya da altyapıdan biriyle sınırlandırmanın doğru olmadığını gösteriyor. Asıl ihtiyaç, bu üç unsurun birbirini tamamladığı güçlü bir ekosistemin oluşturulmasıdır.

Dünyada her yıl 92 milyon ton tekstil ve hazır giyim atığı üretiliyor ve bunun %85'i çöpe gidiyor; oysa tekstil materyallerinin %95'i geri dönüştürülebilir.

Türkiye, üretim aşamasında ortaya çıkan tekstil atıklarının, yani pre-consumer atıkların geri kazanımı konusunda dünyada ileri bir konumda. Hatta Uşak gibi yalnızca bu alanda uzmanlaşmış doğal kümelenmeye sahip şehirlerimiz var. Ancak kullanım sonrası, yani post-consumer tekstil atıklarının yeniden elyaf, iplik ve kumaşa dönüştürülmesi konusunda kapasitemizi çok daha ileri taşımamız gerekiyor. Bu alanda özellikle son yıllarda ülkemizde inovatif yatırımlar hayata geçirildi. Bunun yanında doğru regülasyonların, etkin denetim mekanizmalarının ve atığın toplanmasından ayrıştırılmasına kadar uzanan güçlü bir altyapının oluşturulması gerekiyor.

Tekstil atığını bir atık olarak değil, yeniden ekonomiye kazandırılacak stratejik bir ham madde olarak görmeliyiz. Bunu başardığı-

mızda hem ham madde ithalatına bağımlılığımızı azaltabilir hem de su, enerji ve karbon ayak izi açısından çok önemli kazanımlar sağlayabiliriz.

■ Dijitalleşme ve yapay zekâ, tekstil sektöründe önümüzdeki dönemde en büyük dönüşümü nerede yaratacak?

Bugün Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın desteklediği 1.368 Ar-Ge merkezinin 77'si tekstil sektöründe faaliyet gösteriyor. Bu rakam, bize dönüşümün nerede yoğunlaşması gerektiğini gösteriyor.

Dijitalleşme ve yapay zekâ, sektörümüzde tek bir alanı değil; üretimden tasarıma, tedarik zincirinden satış ve pazarlamaya kadar bütün değer zincirini dönüştürüyor. En önemli etkisini ise verimlilik, izlenebilirlik ve karar alma süreçlerinde göreceğiz.

Üretimde kaynak kullanımının optimize edilmesi, enerji ve su tüketiminin azaltılması, hata ve fire oranlarının düşürülmesi, talebin daha doğru öngörülmesi ve stok yönetiminin iyileştirilmesi sektörümüze önemli bir rekabet avantajı sağlayacak. Yapay zekâ, aynı zamanda tasarım ve ürün geliştirme süreçlerini hızlandırarak değişen tüketici beklentilerine çok daha kısa sürede cevap verebilmemizi mümkün kılacak.

Önümüzdeki dönemde rekabet yalnızca üretim kapasitesi üzerinden şekillenmeyecek. Teknolojiyi

üretim bilgisiyle birleştiren, veriyi doğru kullanan ve daha hızlı karar verebilen firmalar öne çıkacak.

Türk tekstil sektörünün güçlü üretim kabiliyetini dijitalleşme ve teknolojiyle desteklediğimiz ölçüde, küresel rekabet gücümüzü de daha ileri taşıyacağımıza inanıyoruz.

■ TİM Sektörler Konseyi Tekstil ve Hammaddeleri Sektör Temsilcisi olarak sürdürülebilirlik alanındaki sektörel çalışmalar ve eylem planlarından bahsedebilir misiniz?

Sürdürülebilirlik konusunda sektörümüzün dönüşümünü uzun süredir sistemli biçimde ele alıyoruz. Tekstil sektörü olarak Sürdürülebilirlik Eylem Planı'nı açıklayan ve uygulamaya geçen ilk sektör olduk. Sürdürülebilirlik Tekstiller Ur-Ge Projesi ile Türkiye'nin ilk sürdürülebilirlik odaklı Ur-Ge projesi tekstil sektöründen hayata geçirildi.

Gerçekleştirdiğimiz eğitim programları, ulusal ve uluslararası fon kaynaklı projelerle sektörümüzün yeşil dönüşüm yolculuğunu tabana yaydık. Önümüzdeki dönemde özellikle döngüsel ekonomi, izlenebilirlik, sürdürülebilir ham madde kullanımı ve enerji-su verimliliğinin daha fazla öne çıkacağını düşünüyoruz.

Firmalarımızın yalnızca mevzuata uyum sağlamasını değil, bu dönüşümü küresel rekabette avantaja çevirebilecek bir kapasiteye ulaşmasını hedefliyoruz. Sürdürülebilirliği tek başına çevresel bir konu olarak değil; ihracatın, katma değerli üretimin ve sektörümüzün gelecekteki rekabet gücünün temel unsurlarından biri olarak değerlendiriyoruz.

■ TİM Sektörler Konseyi Tekstil ve Hammaddeleri Sektör Temsilcisi olarak önümüzdeki üç yıl içinde tekstil sektöründe mutlaka gerçekleşmesini istediğiniz üç dönüşüm nedir?

Önümüzdeki dönemde sektörümüz açısından üç temel dönüşümü kritik görüyorum. Birincisi, sürdürülebilir ve döngüsel üretimi sektörün tamamına yaygınlaştırmak. Atığın yeniden ham maddeye dönüştüğü, enerji ve suyu daha verimli kullanan, izlenebilir ve çevresel etkisini ölçebilen bir üretim modeline geçişimizi hızlandırmalıyız.

İkincisi, dijitalleşme ve teknoloji yatırımlarıyla verimliliğimizi ve katma değerimizi yükseltmek. Türkiye'nin güçlü üretim altyapısını yapay zekâ, otomasyon, dijital izlenebilirlik

Sürdürülebilir Tekstiller Ur-Ge Projesi ile Türkiye'nin ilk sürdürülebilirlik odaklı Ur-Ge projesi tekstil sektöründe hayata geçirildi.

ve yenilikçi üretim teknolojileriyle bir araya getirmemiz gerekiyor.

Üçüncüsü ise fiyat rekabetinden daha fazla uzaklaşarak tasarım, inovasyon ve markalaşma gücümüzü artırmak. Bugün küresel pazarlarda yalnızca üretmek yeterli değil. Tasarım gücü yüksek, sürdürülebilir, teknolojiyi kullanan ve markalaşabilen ülkeler öne çıkıyor.

Türkiye'nin tekstilde sahip olduğu bilgi birikimini ve üretim gücünü daha yüksek katma değere dönüştürdüğümüzde, sektörümüzün küresel konumunu çok daha güçlü bir noktaya taşıyabiliriz.

Yeşil dönüşüm çerçevesinde destek ekosistemi

Dr. Halime Koç Gür

Glokal Partners Teknoloji Eğitim ve Ar-Ge Danışmanlık A.Ş. Genel Müdürü

Yeşil dönüşüm, iş dünyasında Ar-Ge ve inovasyondan üretim süreçlerine ve yatırım kararlarına uzanan bir dönüşüm modelini şekillendiriyor. Enerji ve kaynak verimliliği, döngüsel üretim, düşük karbonlu teknolojiler ve sürdürülebilir ürün geliştirme çalışmalarının işletmeler açısından yeni Ar-Ge, teknoloji ve yatırım alanları oluşturduğunu vurgulayan Glokal Partners Teknoloji Eğitim ve Ar-Ge Danışmanlık A.Ş. Genel Müdürü Dr. Halime Koç Gür, sürdürülebilirlik, rekabet gücü ve teknolojik gelişimle doğrudan ilişkili stratejik bir unsur niteliğinde olduğunu belirtti.

Gür, “Yeşil dönüşüm ile Ar-Ge arasındaki ilişki giderek güçlenmektedir. Enerji tüketiminin azaltılması, kaynak kullanımını azaltan proseslerin geliştirilmesi ve çevresel etkisi daha düşük ürünlerin tasarlanması Ar-Ge ve inovasyon projelerine konu olabilmektedir. Türkiye’de TÜBİTAK, KOSGEB, Sanayi ve Teknoloji Ba-

kanlığı, Ticaret Bakanlığı ve kalkınma ajansları tarafından yürütülen programlar ile yatırım teşvik sistemi, işletmelerin dönüşüm süreçlerini destekleyen önemli araçlar arasında yer almaktadır. Etkin bir destek stratejisinde temel unsur, işletmenin yeşil dönüşüm, Ar-Ge, teknoloji ve yatırım ihtiyacının doğru finansman mekanizmasıyla eşleştirilmesidir.” dedi.

Glokal Partners olarak, sektör bağımsız çalışma modeliyle farklı faaliyet alanlarındaki işletmelere sürdürülebilirlik, Ar-Ge ve inovasyon, dijital dönüşüm ve yatırım teşvikleri alanlarında danışmanlık hizmeti sunduklarını açıklayan Gür, şöyle konuştu: “Farklı sektörlerde başarıyla tamamlanan çok sayıda projeden edinilen deneyim doğrultusunda işletmelerin teknolojik kapasiteleri, yatırım planları ve gelişim alanları bütüncül olarak değerlendirilmektedir. Glokal Partners, TÜBİTAK tarafından Yeşil İnovasyon Teknoloji

Sürdürülebilirlik, rekabet gücü ve teknolojik gelişimle doğrudan ilişkili stratejik bir unsur niteliğindedir.

Mentörü olarak yetkilendirilmiş bir kuruluş olarak işletmelerin enerji, su, atık, emisyon ve kaynak verimliliği alanlarında mevcut durumlarının değerlendirilmesi ve yeşil dönüşüm yol haritalarının hazırlanması süreçlerinde görev almaktadır.

Saha deneyimleri, sürdürülebilirlik hedeflerinin Ar-Ge, dijital dönüşüm ve yatırım alanlarıyla ilişkilendirilebildiğini göstermektedir. Kaynak verimliliğine yönelik bir ihtiyaç Ar-Ge projesine, teknolojik dönüşüm gereksinimi yeni bir yatırıma, finansman ihtiyacı ise uygun bir hibe veya teşvik mekanizmasına konu olabilmektedir. Bu nedenle Ar-Ge, sürdürülebilirlik, yatırım ve kamu desteklerinin bütüncül yönetimi önem taşımaktadır.

Eylül ayında öne çıkan Okullarda Sıfır Atık yaklaşımı, dönüşümün farkındalık boyutuna işaret etmektedir. Kaynak verimliliği ve sürdürülebilir üretim bilincinin eğitim süreçlerinde geliştirilmesi, geleceğin insan kaynağının sürdürülebilirlik yetkinliklerine katkı sağlayacaktır. Önümüzdeki dönemde sürdürülebilirlik hedeflerinin Ar-Ge, dijital dönüşüm ve inovasyon kapasitesiyle bütünleştirilmesi ve uygun kamu finansman araçlarıyla desteklenmesi, işletmelerin dönüşüm kapasitesi ve uzun vadeli rekabet gücü açısından stratejik önem taşımaktadır.”

Yeniköy Kemerköy Enerji'den tarihi başarı

Yeniköy Kemerköy Enerji'nin Doğu Akdeniz Üniversitesi iş birliğiyle ve Tarım ve Orman Bakanlığı Muğla İl Müdürlüğü izin ve koordinasyonunda yürüttüğü Posidonia oceanica (deniz çayırı) Koruma ve Rehabilitasyonu Projesi'nin akademik final raporu tamamlandı. Yaklaşık 8 hektarlık alanda yürütülen çalışmalarda taşınan 200'den fazla deniz çayırı öbeğinin yüzde 90'ı ve aynı alana dikilen 1.300 deniz çayırı fidesinin yüzde 70'inin sağlıklı şekilde yaşamını sürdürdüğü belirlendi.

2023 yılında başlayan proje kapsamında deniz çayırıların korunması, zarar gören alanların yeniden kazanılması ve Akdeniz kıyılarında kullanılabilecek bilimsel rehabilitasyon yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla kapsamlı saha çalışmaları yürütülüyor. Final raporu, üç yılı aşkın süredir devam

eden çalışmanın sahadaki sonuçlarını bilimsel verilerle ortaya koydu. Proje, Akdeniz'de uygulanabilecek yeni rehabilitasyon yöntemleri açısından da önemli bir bilimsel bilgi birikimi oluşturuyor. Bilimsel araştırmalar kontrolsüz demirleme ve kirlilik nedeniyle bu değerli habitatların Akdeniz genelinde giderek azaldığını ortaya koyuyor. Bu nedenle rehabilitasyon çalışmaları büyük önem taşıyor.

Yeniköy Kemerköy Enerji Genel Müdürü Ahmet Eyidoğan projenin geldiği noktadan duyduğu memnuniyeti dile getirerek, "Yaklaşık üç yıldır büyük bir titizlikle sürdürülen çalışmanın somut sonuçlarını bugün görmek son derece kıymetli. Kamu, üniversite ve özel sektör iş birliğiyle ortaya çıkan bu modelin Akdeniz'in farklı kıyılarında yürütülecek koruma ve rehabilitasyon çalışmalarına katkı sunmasını diliyoruz" dedi.

OEPSAŞ çalışanlarından denizlere güçlü destek

Çevrenin korunmasından sosyal dayanışmaya farklı alanlarda gönüllülük çalışmaları yürüten Zorlu Enerji Osmangazi Elektrik Perakende (OEPSAŞ), Kıvılcımlar Hareketi kapsamında 15-16 Ağustos tarihlerinde düzenlenen ETİ Lifalif Uluslararası Eskişehir Yarı Maratonu ve Spor Festivali'ne katıldı. Eskişehir ve Bilecik'te görev yapan 17 çalışan 10 kilometrelik

parkuru başarıyla tamamlarken Zorlu Enerji Osmangazi Elektrik Perakende Direktörü Tamer Akaslan da ekibe destek vermek üzere etkinliğe katıldı. Kıvılcımlar Hareketi gönüllüleri etkinlik kapsamında Deniz Yaşamını Koruma Derneği yararına koştu. Dernek, mercanların transplantasyonu ve korunması, hayalet ağların deniz tabanından temizlenmesi ve geri

kazanımı, biyoçeşitlilik takibi, tür ve habitatlarının korunması, su altı kültür ve mirasının korunması, sanat ve sürdürülebilir tasarım alanlarında faaliyet gösteriyor.

Zorlu Enerji Osmangazi Elektrik Perakende Direktörü Tamer Akaslan, "Kıvılcımlar Hareketi ile çalışma arkadaşlarımızın gönüllülüğünü farklı alanlarda toplumsal faydaya dönüştürüyoruz. Spor da bizi bir araya getiren ve bu dayanışmayı büyüten alanlardan biri. Eskişehir'de hem ekip arkadaşlarımızın heyecanına ortak olduk hem de deniz yaşamının korunmasına katkı sunan bir çalışmayı destekledik. Organizasyona katılan ekip arkadaşlarımızı kutluyorum" dedi.

Eskişehir Yarı Maratonu, Kıvılcımlar Hareketi'nin son bir yıl içinde gönüllülük amacıyla katıldığı dördüncü maraton oldu.

Cem TOKBAY

Yönetim ve Teknoloji Stratejisti, Yazar

Sürdürülebilirlik bir teknoloji yatırımı değil, liderlik sınavıdır

Teknoloji bir sistemi optimize edebilir; fakat o sistemin hangi geleceğe hizmet etmesi gerektiğine karar veremez. Bu nedenle sürdürülebilirliğin asıl meselesi teknoloji değil, liderliktir. Yeni bir verimlilik çağındayız. Yapay zekâ, sürdürülebilirlik yolculuğunda insanlığın geliştirdiği en güçlü araçlardan biri olabilir.

Enerji tüketimini anlık olarak izleyebiliyor, üretim kayıplarını gerçekleştirilmeden öngörebiliyor, tedarik zincirlerini yeniden tasarlayabiliyor. Karbon salımını ölçmek, su kullanımını azaltmak ve kaynakları daha verimli yönetmek artık geçmişe kıyasla çok daha mümkün. Ancak güçlü araçların kendiliğinden doğru sonuçlar ürettiğini düşünmek, teknoloji çağının en tehlikeli yanılgılarından biridir. Çünkü teknoloji niyet taşımaz; kendisine verilen amacı büyütür. Doğru bir amaçla birleştğinde ortak geleceğimizi iyileştirebilir. Yanlış bir yönetim anlayışının elinde ise kaynakların, doğanın ve insanın çok daha hızlı tüketilmesine hizmet edebilir.

Bu nedenle sürdürülebilirlik meselesini yalnızca teknoloji yatırımları üzerinden okumak yeterli değildir. Asıl mesele hangi teknolojiye sahip olduğumuz değil, o teknolojiyi hangi değerlerle ve nasıl bir gelecek tasavvuruyla yönettiğimizdir.

Her sistem sürdürülebilir değil

Sanayi çağının yönetim anlayışı bize verimliliği öğretti. Dijital çağ hızı, yapay zekâ çağı ise öngörüyü getirdi. Şimdi bütün bunların üzerine yeni bir yönetim yetkinliği eklemek zorundayız: Yön tayin etmek. Çünkü hız, yönün yerini tutmaz. Yanlış yöne daha hızlı ilerlemek başarı değildir. Verimsiz bir sistemi optimize etmek değer yaratabilir; ancak yanlış tasarlanmış bir sistemi optimize etmek, sorunun etkisini katlayarak büyütür.

Bugün yöneticilerin önündeki temel ayrım tam olarak budur: İyileştirdiğimiz süreç gerçekten iyileştirilmesi gereken bir süreç mi? Ürettiğimiz değer, tükettiğimiz doğal ve insani kaynaktan daha büyük mü? Elde ettiğimiz kısa vadeli sonuç, uzun vadede nasıl bir maliyet yaratıyor? Yapay zekâ “Bunu daha hızlı nasıl yaparız?” sorusuna güçlü cevaplar verebilir. Stratejik liderlik ise daha zor olanı sormalıdır: “Bunu yapmaya devam etmeli miyiz?” Sürdürülebilirlik, esas olarak bu soruyu sorabilme cesaretidir.

Kurumlar sürdürülebilirliği çoğunlukla çevresel göstergeler, uyum yükümlülükleri ve raporlama standartları üzerinden değerlendiriyor. Oysa bunlar meselenin ölçülebilir sonuçlarıdır; özü değildir. Dönüşümün başarısı, liderin

Yapay zekâ,
sürdürülebilirlik
yolculuğunda
insanlığın geliştirdiği
en güçlü araçlardan
biri olabilir.

karar verirken ne kadar uzağı görebildiğiyle doğrudan ilişkilidir. Kısa vadeli kazanç uğruna gelecekte büyük bir çevresel, insani ya da toplumsal maliyet yaratan kararlar finansal açıdan başarılı görünebilir. Fakat stratejik açıdan başarılı değildir. Çünkü gerçek strateji, bugünün bilançosunu güçlendirirken yarının hareket alanını daraltmamaktır. Bu nedenle sürdürülebilirliğin karşılığı yalnızca çevre kirliliği değildir. Kısa vadecilik de sürdürülebilirliğin yönetim dünyasındaki en büyük karşıtlarından biridir.

Teknoloji seçenek üretir

Bugün yapay zekâ yüzlerce senaryoyu aynı anda değerlendirebilir. Hangi yatırımın daha yüksek getiri sağlayacağını, tedarik rotasının daha az karbon üreteceğini ve hangi operasyonun otomasyona uygun olduğunu gösterebilir. Ancak hiçbir algoritma, önerdiği seçeneğin vicdani ve toplumsal sonuçlarının sorumluluğunu taşıyamaz. Bugün en çok tartışılan şey teknolojinin çalışanı güçlendirmek için mi, yoksa çalışan sayısını azaltmak için mi kullanılacağı. Oysa bu, algoritmik değil; yönetsel ve insani bir tercihtir. Yapay zekâ seçenek üretir. Lider ise seçeneklerin sonuçları arasında ahlaki, stratejik ve toplumsal bir tercih yapar.

Sürdürülebilirlik gündeminde karbonu, enerjiyi, suyu ve atığı konuşurken en kritik kaynağı çoğu zaman denklemin dışında bırakıyoruz: İnsanı. Çalışanlarını tüketen, güveni aşındıran ve teknolojiyi yalnızca maliyet azaltma aracı olarak gören bir kurum, karbon hedeflerini tuttursa bile sürdürülebilir değil. Çünkü kurumların geleceğini yalnızca sahip oldukları teknolojiler değil, insanların o teknolojilerle öğrenme ve değer üretme kapasitesi belirler.

Bir şirketin gerçek öncelikleri açıkladığı hedeflerde değil; bütçe-

sinde, değerlendirme ölçütlerinde ve ödüllendirdiği davranışlarda görülür. Kültür, duvardaki değerlerden çok, çelişki anlarında verilen kararlarla oluşur. Bu nedenle sürdürülebilir dönüşüm bir iletişim projesi değil, tutarlılık yönetimidir. Liderin görevi teknolojiyi insanın yerine koymak değil, insanın potansiyelini büyütmek; değişimin anlamını göstererek çalışanları çözümün ortağı yapmaktır. Maliyet azaltmak bir yönetim kararıdır. İnsanların inandığı bir kapasite ve kültür oluşturmak ise stratejik liderliktir.

Yeni liderlik bilançosu

Geleceğin kurumları tek bilançoyla yönetilemez. Liderlerin önünde artık birbirine bağlı üç bilanço var: Finansal bilanço üretilen değeri, ekolojik bilanço bu değer için tüketilen doğal kaynakları, insani bilanço ise geliştirilen insan kapasitesini gösterir. Birindeki yapısal açık zamanla diğerlerine taşınır. Bu nedenle yönetim kurulları yalnızca “Ne kadar kazandık?” değil, “Bu kazancı hangi görünmeyen maliyetlerle elde ettik ve geride nasıl bir kapasite bıraktık?” diye de

sormalı. Gerçek liderlik, sonuçlar kadar görünmeyen bedelleri de yönetebilmektir.

“Yapay Zekâ Çağında Liderlik: Maestro Hâlâ İnsan” kitabımın merkezindeki düşünce de burada anlam kazanıyor: Sistem biliyor olabilir. Ama anlayamaz. Yapay zekâ iklim verilerini analiz edebilir, riskleri bizden önce görebilir ve kaynak kullanımını optimize edebilir. Ancak nasıl bir geleceğin yaşanmaya değer olduğuna karar veremez. Elimizde giderek güçlenen bir orkestra var: Veriler, algoritmalar, otomasyon sistemleri ve akıllı makineler her geçen gün daha iyi çalışıyor. Fakat eserin ne anlatacağına, hangi değerleri taşıyacağına ve insanlık üzerinde nasıl bir iz bırakacağına hâlâ insan karar veriyor.

Sürdürülebilirlik tam da bu nedenle bir teknoloji yatırımı değil, liderlik sınavıdır. Çünkü teknoloji kapasitemizi büyütür. Liderlik ise o kapasiteyi ne uğruna kullanacağımızı belirler. Sistem hesaplayabilir, optimize edebilir ve öneride bulunabilir. Ama anlamı, yönü ve sorumluluğu taşıyamaz. Maestro hâlâ insan.

Holdinglerin çevreci yatırımları

Günümüz iş dünyasında başarı tanımı artık değişiyor. Şirketlerin “Ne kadar büyüdük?” sorusundan önce “Büyürken dünyamıza, insanımıza ve yarınlarmıza ne kattık?” diye sormaya başladığı çok daha bilinçli bir dönüşümün tam ortasındayız. Sürdürülebilirlik yılda bir yayımlanan raporların ötesine geçerek kurumsal yaşamın merkezinde yer alıyor. Çevreye duyarlı adımlar atmak, yenilikçi ve doğayla barışık üretim modelleri geliştirmek, çalışan refahını önceliklendirmek, toplumsal refahı korumak... İşte tam da bunlar günümüz dünyasında olması gereken öncelikler.

Alarko Holding

Alarko Holding sürdürülebilirliğin uzun vadeli başarısının anahtarı olduğuna inanıyor. Sorumlu yatırım ilkeleri doğrultusunda attığı adımlarla, gelecek nesiller için daha iyi ve sürdürülebilir bir dünya yaratmaya katkı sağlıyor. Alarko Holding, 2024 TSRS Uyumlu Sürdürülebilirlik Raporu doğrultusunda; faaliyet gösterdiği sektörlerde çevresel etkileri azaltmaya yönelik doğa dostu ürün, hizmet ve uygulamalar geliştiriyor, 2050 karbon nötr hedefine ulaşma yolunda uzun vadeli yatırımlarını sürdürüyor. Holding, 2024 yılında 1,8 milyar TL'yi aşan çevre odaklı yatırımlarıyla sürdürülebilirlik alanındaki öncü çalışmalarını sürdürüyor. 2024 yılında herhangi bir çevre cezası almayan grup şirketleri, Holding'in çatı sürdürülebilirlik hedeflerine güçlü bir katkı sunuyor. Alarko Şirketler Topluluğu'nun raporlama döneminde

Kapsam 1 emisyonları 3.569.935,77 ton CO2e , Kapsam 2 emisyonları 7.627,56 ton CO2e Kapsam 3 emisyonları ise 3.461.258,95 ton CO2e olarak ölçüldü. Holding, İstanbul'un sembol yapılarından biri olan Ortaköy'deki merkez yerleşkesinin doğrudan ve dolaylı karbon ayak izini, Uluslararası Yeşil Enerji (I-REC) Sertifikası ve rüzgâr enerjisi temelli Gold Karbon Kredisi satın alımı yoluyla dengeleyerek gezegen odaklı

taahhütlerini daha da güçlendirdi. Alarko yenilenebilir enerji kapasitesini önümüzdeki 5 yıl içerisinde 3,5 kat artırarak toplam 640 MW'a ulaştırmayı hedefliyor. Grup Şirketleri enerji tüketim politikaları, sürdürülebilir ve çevre dostu uygulamalarla uyumlu şekilde yeni projeler geliştiriyor. Alarko toplamda 140 MW kurulu gücü ile yenilenebilir enerji alanında dönüştürücü bir rol üstleniyor.

Boyner Grup

Her şirket finansal başarı elde edebilir. Ancak gelecekte kalıcı bir yer edinmek için değer yaratmak gerek. Boyner Grup'ta saatler bunun için akıyor: Sürdürülebilirlik odağında topluma, insana, çevreye değer katmak için... Boyner Grup 2024 Sürdürülebilirlik Raporu'na göre şirket, çevresel etkilerini azaltmaya yönelik çalışmaları kapsamında enerji

verimliliği, emisyon azaltımı, sürdürülebilir su ve atık yönetimi ile çevresel fayda sağlayan ürün ve hizmet geliştirme alanlarında yatırımlar gerçekleştiriyor. Grup, bu çalışmalarla çevresel ayak izinin azaltılmasını ve uzun vadeli sürdürülebilir büyümenin desteklenmesini hedefliyor. Boyner Grup, ilgili dönemde toplam 8,2 milyon TL tutarında çevresel yatırım ve

harcama gerçekleştirerek çevresel sorumluluk yaklaşımını güçlendirdi. 2024 yılında toplam elektrik tüketiminin %51'ini yeşil elektrikten sağladı. Şirket, 2024 yılında enerji verimliliğini artırmaya yönelik uygulamalarını sürdürerek altı mağazasında eski tip aydınlatma sistemlerini tasarruflu LED aydınlatmalarla yeniledi. İstanbul Cadde mağazasında tüm alanların ısı sensörleriyle izlenmesine ve iklimlendirme sistemlerinin uzaktan yönetilmesine yönelik uygulamalar hayata geçirdi. Merkez ve mağazalar genelinde metrekaşe başına düşen enerji tüketimi 2024 yılı itibarıyla bir önceki yıla kıyasla %3,8 oranında azaltıldı. Tres Enerji iş birliğiyle Kırıkkale'de hayata geçirilen proje kapsamında devreye alınan 5.574 güneş paneli, yıllık yaklaşık 4,8 milyon kWh yenilenebilir enerji üretirken, yaklaşık 3.000 ton CO₂ eş değeri sera gazı emisyonunun azaltılmasına katkı sağlıyor.

Koloğlu Holding

Sürdürülebilir kalkınmaya inanan Koloğlu Holding, çevresel ve sosyal sorumluluklarının bilinciyle ve toplumsal sorumluluk ilkeleri doğrultusunda faaliyetlerini yürütüyor. Koloğlu Holding 2024 Sürdürülebilirlik Raporu'na göre Holding'in temel hedefi, 2053 yılına kadar net sıfır karbon emisyonu hedefine ulaşmak. Holding'in sürdürülebilirlik alanındaki önemli odak noktalarından biri, yenilenebilir enerji yatırımlarıdır. Bu kapsamda hayata geçirilen üç büyük GES projesiyle her yıl 113.099 ton CO₂ emisyonunun önüne geçilerek çevresel etkinin azaltılmasına katkı sağlıyor. Gruba bağlı şirketler, düşük karbonlu ürün ve hizmetler geliştirerek sürdürülebilir çözümler üretiyor. Örneğin Sefine Tersanesi tarafından geliştirilen alternatif yakıtlı ve enerji verimliliği odaklı gemi projeleri, küresel denizcilik sektöründe giderek artan sürdürülebilir ürün ihtiyacına yönelik önemli çözümler

sunuyor. Koloğlu Holding, 2030 enerji hedefleri doğrultusunda yenilenebilir enerji kullanımını artırarak sera gazı emisyonlarını azaltmaya yönelik çalışmalarını sürdürüyor. Çeşitli grup şirketlerinin elektrik tüketimleri YEK-G sertifikaları ile yenilenebilir kaynaklardan karşılandı ve fosil yakıt kaynaklı emisyonların azaltılmasına katkı sağlandı. Grup bünyesinde dört tesiste elektrik üretimi gerçekleştirilmekte

olup, toplam 1.254,5 MW kurulu gücün %59,3'ü yenilenebilir, %40,7'si termal kaynaklardan sağlanıyor. Yenilenebilir enerji yatırımlarıyla temiz enerji payının artırılması hedefleniyor. Koloğlu Holding geri dönüşüm çalışmaları kapsamında 4,5 ton kâğıt ve plastik atığı geri dönüştürerek 796,4 kg CO₂e sera gazı azaltımı sağladı, 18.450 kWh enerji tasarrufu elde etti ve 76 ağacın korunmasına katkıda bulundu.

Habaş Holding

Habaş Holding, çevresel, sosyal ve yönetişimsel performansını bütüncül bir yaklaşımla ele alarak paydaşlarıyla şeffaf ve sorumlu bir iletişim kurmayı amaçlıyor. Habaş Holding 2025 Sürdürülebilirlik Raporu'na göre Holding, sera gazı emisyonlarını ISO 14064-1 kapsamında izliyor ve 2025 yılında Çelikhane ile Çubuk Haddehanesi operasyonlarında toplam 1.514.011,18

ton CO₂e emisyon gerçekleşti. Bu emisyonların 665.946,82 tonu Kapsam 1, 848.064,36 tonu ise Kapsam 2 emisyonlarından oluşurken, ürün bazında sera gazı yoğunluğu 0,25 ton CO₂e/ton olarak gerçekleşti. Habaş, EAO tabanlı üretim süreçlerinde enerji kaynaklarının karbon ayak izini azaltmayı hedeflerken, 2025 yılında çubuk demir ve sac üretim hatlarında

yenilenebilir enerji payını %45'ten %48'e yükseltti. Çubuk demir hattında toplam enerji tüketimi 7.872.598,05 GJ olurken, yenilenebilir enerji katkısı 3.778.847,07 GJ'ye ulaştı. Habaş, iklim kriziyle mücadeleyi kurumsal sürdürülebilirlik stratejisinin merkezine yerleştirerek 2050 yılı için koşullu bir net sıfır hedefi benimsiyor ve bu yolculuğu veri odaklı, teknolojik gelişmelerle desteklenen bir süreç olarak yönetiyor. Kapsam 1 ve 2 mutlak emisyon hedefleri ile metodoloji geliştikçe belirlenecek ara hedefler çalışmaların temelini oluşturuyor. Habaş, su tedarikinde kaynak çeşitliliğini esas alarak desalinasyon ve yer altı suyu kullanımını dengeli şekilde yönetiyor. Desalinasyon suyunun payının artırılması iklim değişikliği kaynaklı su risklerine karşı daha dayanıklı bir üretim yapısının oluşturulması açısından önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

STFA Yatırım Holding

Holding ekonomik, çevresel ve sosyal performansı etkileyen ürün, hizmet ve faaliyetlerin yönetimini şeffaf şekilde ortaya koymak amacıyla her yıl yeni iyileşmeler doğrultusunda kendini geliştiriyor. Sürdürülebilirlik yaklaşımı kapsamında atık yönetiminde öncelik; atık oluşumunun azaltılması, kaynağında ayrıştırma ve geri kazanım süreçlerinin artırılmasıdır. Geri kazanılamayan atıklar ise mevzuata uygun şekilde lisanslı firmalar aracılığıyla bertaraf ediliyor. Atıkların oluşumundan bertarafına kadar tüm süreçler, Atık Yönetim Programı kapsamında takip edilerek yasal gerekliliklere uygun şekilde yönetiliyor. Bina kaynaklı atıklar kategorisine, merkez ofiste oluşan atıklar, yazıcıların toner kartuşları, kâğıt, ambalaj malzemeleri ve elektronik cihazlar giriyor. Bu atıkların ayrıştırılarak toplanması için binalarda kâğıt,

plastik, cam, metal, ambalaj ve atık pil toplama kumbaraları bulunuyor. Söz konusu atıkları azaltmak, ayrıştırarak toplamak ve dönüştürülmesini sağlamak için çalışanları bilinçlendirme, teşvik çalışmaları ve kampanyalar yürütülüyor. Proje faaliyetlerinde ise değerlendirilebilir nitelikli atıklar oluştukları kaynaktan ayrılıyor. Kaynağında ayrı toplanan malzemeler türlerine göre sınıflandırılarak ilgili kuruluşlar vasıtasıyla ortaklaşa çalışılarak geri dönüşüm tesislerine yönlendiriliyor. Geri dönüşüm amaçlı kullanılabilen atık yağlar ise lisanslı firmalarla anlaşma yapılarak geri kazanım tesislerine iletiliyor. STFA İnşaat Grubu'nda çevre bilincinin oluşturulması, farkındalık yaratılması, gelecek nesillere daha sağlıklı ve yaşayabilecekleri bir çevre bırakmak adına kaynakların verimli ve tasarruflu kullanımına yönelik çalışmalar yürütülüyor. STFA Grubu bu hedefe ulaşırken en büyük gücünü insan kaynağından alıyor.

Makyol Holding

Holding sürdürülebilirlik yolculuğunda her gün daha iyisini yapmak için çalışıyor. Makyol Holding 2023 Sürdürülebilirlik Raporu'na göre Holding, sürdürülebilirliği iş modelinin temel bir bileşeni olarak kabul etmekte olup bu doğrultuda geleceğe yönelik kapsamlı bir sürdürülebilirlik stratejisi geliştirdi. Sera gazı envanteri yıllık olarak izlenerek kayıt altına alınıyor, elde edilen veriler doğrultusunda emisyon azaltımına yönelik gerekli iyileştirme çalışmaları sürdürülüyor. Yenilenebilir enerjiye yapılan yatırımlar Makyol'un enerji ve emisyon stratejisinin ayrılmaz bir parçasıdır. Makyol'un halihazırda HES (Hidroelektrik Enerji Santrali) ve GES (Güneş Enerji Santrali) yatırımları bulunuyor. Makyol'un HES santralleri iki ayrı tesis olarak, Çanakçı HES ve Akocak HES, tek bir tüzel kişilik altında faaliyet gösteriyor. Bu tesisler, Çanakçı HES Elektrik Üretim A.Ş. adıyla işletiliyor. Çanakçı HES, 2011 yılında

Vakıfkebir/ Trabzon'da faaliyete geçmiş olup, 9,16 MW kurulu güce sahip. 2022 yılı üretimi 22.513.700 kWh iken, 2023 yılı üretimi %19 artarak 26.668.460 kWh olarak gerçekleştirdi. Makyol, sürdürülebilir su yönetimi yaklaşımıyla su kaynaklarının verimli kullanımını hedefliyor. Su yönetimi süreçleri ilgili birimler tarafından takip edilmekte; beton santali, konkasör tesisleri ve araç yıkama gibi operasyonlarda yer altı ve şebeke suyu kaynakları etkin şekilde kullanılıyor. Makyol, sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda atık yönetiminde çevresel sorumluluk ve sıfır atık yaklaşımını benimsiyor. Faaliyetleri sonucu oluşan atıkların azaltılması, geri kazanımı amacıyla çevresel yönetim sistemleri ve atık yönetim planları uygulanıyor. Holding, sürdürülebilir üretim anlayışı doğrultusunda doğal kaynakların verimli kullanımını destekleyerek çevresel etkilerini en aza indirmeyi böylece başarıyor.

Samsung SDI, GM'nin batarya fabrikasını devralıyor

■ Samsung SDI, General Motors ile ABD'de kurduğu 3,5 milyar dolarlık batarya ortak girişiminde GM'nin yüzde 49,99'luk hissesini satın alarak Indiana'daki tesisin tamamının sahibi olacak. Elektrikli araç pazarındaki büyümenin yavaşlamasıyla üretim odağını değiştirecek şirket, New Carlisle'daki fabrikayı enerji depolama sistemlerinde kullanılacak bataryalara yönlendirecek. Yıllık 27 GWh üretim kapasitesiyle planlanan tesisin odağındaki değişim, batarya yatırımlarının elektrikli araçlardan enerji depolama pazarına doğru genişleyen kullanım alanlarını da ortaya koyuyor.

Almanya'da yeşil enerji çağı başladı

■ Almanya'da rüzgâr ve güneş enerjisinden üretilen elektrik, 2026'nın ilk yarısında ilk kez fosil yakıt kaynaklı üretimi geçti. Carbon Brief'in resmi enerji verilerine dayandığı analize göre, rüzgâr ve güneş toplam elektrik üretiminin yaklaşık yüzde 49'unu karşılarken, kömür ve doğal gazın payı yüzde 47'de kaldı. Dönüşümde kömür santrallerindeki üretim düşüşü, yeni güneş kapasitesinin devreye girmesi ve rüzgâr enerjisinin güçlü performansı etkili oldu.

AB'de etiketler sadeleşiyor

■ Avrupa Komisyonu, enerji ve lastik etiketleme kurallarını sadeleştirmek amacıyla yeni bir Omnibus paketi hazırladı. Düzenlemeyle bazı basılı etiketlerin yerini elektronik raf ekranları ve QR kodlarla dijital bilgiler alabilecek. Avrupa Ürün Veri Tabanı EPREL üzerinden tüketiciler enerji sınıfının yanı sıra

garanti, teknik özellikler ve onarım bilgilerine ulaşabilecek. Komisyon, sadeleşmenin önümüzdeki 10 yılda işletmelere yaklaşık 125 milyon euro idari tasarruf sağlamasını öngörüyor. Yeni düzenleme önerisi, üreticiler, tedarikçiler, perakendeciler ve piyasa gözetim otoriteleri üzerindeki idari yükün azaltılmasını amaçlıyor.

Microsoft'tan karbon hamlesi!

■ Microsoft, atık su arıtma tesislerini karbon giderim alanına taşıyan Crew Carbon ile 23 bin 602 karbon giderim birimine kadar alım anlaşması imzaladı. Yapılan anlaşma sayesinde, Crew Carbon, arıtma sırasında gerçekleşen mineral ayrışma süreçlerini hızlandırarak atmosferdeki CO₂'nin kalıcı biçimde tutulması hedefleniyor. Teknoloji, yeni altyapı kurmak yerine mevcut atık su tesislerinden yararlanıyor. Microsoft'un anlaşması, erken aşamadaki karbon giderim teknolojilerinin ticari ölçekte test edilmesine yönelik yaklaşımının da bir örneği olarak küresel çapta öne çıkıyor.

DiCaprio ve Bezos'tan biyoçeşitliliğe 200 milyon dolarlık destek

■ Leonardo DiCaprio'nun kurucu ortaklarından olduğu Re:wild ile Jeff Bezos'un Bezos Earth Fund'ı, kritik tehlike altındaki 100 türün korunması için Phoenix Species Project'e 200 milyon dolar kaynak ayırdı. 30 ülkede yürütülecek proje; tür korumanın yanı sıra habitat restorasyonu, istilacı türlerle mücadele ve yerel koruma ekiplerinin güçlendirilmesini kapsıyor. Yaklaşık beş yıllık hazırlığın ardından başlayan girişim, kısa süreli hibeler yerine uzun vadeli finansman modeliyle koruma çalışmalarının sürekliliğini sağlamayı hedefliyor.

Mikroplastiklere filtre çözümü

■ ABD'nin Virginia eyaletinden 18 yaşındaki Mia Heller, içme suyundaki mikroplastiklerin giderilmesine yönelik geliştirdiği su filtreleme sistemiyle dikkat çekiyor. Sistem; mikroplastiklerin yanı sıra PFAS gibi kalıcı kimyasalların sudan uzaklaştırılmasına yönelik farklı filtreleme aşamalarını bir arada kullanıyor. Heller'in geliştirdiği sistemin, içme suyundaki mikroplastiklerin yüzde 96'sına kadarını giderebildiği belirtiliyor. Tasarımda mikroplastik giderimi için özel bir filtreleme aşamasının yanı sıra PFAS filtrasyonu ve aktif karbon tankı da yer alıyor.

Dünya elektriğinin yüzde 57'si fosillerden

■ Energy Institute'ın 2026 Dünya Enerji İstatistikleri, yenilenebilir enerji üretimindeki hızlı büyümeye rağmen fosil yakıtların 2025'te küresel elektrik üretiminin yüzde 57'sini karşıladığını ortaya koydu. 2000 yılında dünya elektriğinin yaklaşık yüzde 65'i fosil yakıtlardan üretiliyordu. Güneş enerjisi üretimi yüzde 30 artarak küresel elektrik üretimindeki payını yüzde 8,7'ye çıkarırken, rüzgârın payı yüzde 8,4'te kaldı. Yenilenebilir üretimdeki 861 TWh'lik artış, küresel elektrik talebindeki 855 TWh'lik artışı aşarak fosil yakıtlı üretimin gerilemesini sağladı.

İzlanda'nın çelik devleri

■ İzlanda'da elektrik iletim hatlarının vazgeçilmez unsuru olan enerji nakil kuleleri, tasarımcıların yaratıcı dokunuşuyla dev insan figürlerine dönüşüyor. Geleneksel kafes kulelerden farklı olarak insan formunda tasarlanan bu yapılar, enerji altyapısını ülkenin sıra dışı doğal manzarasıyla bütünleştirmeyi amaçlıyor. Dev çelik figürler; baş, gövde, kollar ve bacakları andıran yapılarıyla uzaktan bakıldığında birer insan silüeti oluştururken, elektrik hatlarını taşımaya da devam ediyor. Bazı tasarımlar ise ziyaretçilerin kulelerin içine girerek merdiven ve tırmanış rotalarıyla yapıyı keşfetmesine olanak tanıyor.

Eylül ayının teması: Okullarda Sıfır Atık Ayı

Eylül ayı, yeni bir eğitim-öğretim yılının coşkusunu ve tazeliğini beraberinde getirir. Tam da bu umut dolu başlangıç döneminde kutlanan Okullarda Sıfır Atık Ayı, çevre bilincini okul sıralarından başlayarak geleceğe taşımamız için çok kıymetli bir fırsattır.

Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından belirlenen 2026 Aylık Sıfır Atık Temaları kapsamında, Eylül ayının teması “Okullarda Sıfır Atık Ayı” olarak belirlendi. Okullar, çevre bilincinin aşılmasında ve sürdürülebilir yaşam alışkanlıklarının geleceğe taşınmasında en temel eğitim ortamlarıdır. Yeni eğitim-öğretim yılının başlangıcına denk gelen bu anlamlı ayda; okullarımızda sıfır atık kültürünü yaygınlaştıracak ve hep birlikte hayata geçirebileceğimiz çevre dostu adımları inceleyelim...

Okullarda Sıfır Atık doğayı korumayı ve gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmayı hedefleyen bütüncül bir sürdürülebilirlik hareketidir. Temelinde; kaynakların verimli kullanımı, gereksiz tüketimin önüne geçilmesi, atık oluşumunun en aza indirilmesi ve oluşan atıkların doğru yöntemlerle geri dönüşüme kazandırılması yer alır. Öğrencilerin bu kültürü özümsemesi ve sürdürülebilir yaşamı bir davranış biçimi haline getirmesi adına okullarda farkındalık çalışmaları düzenlenir.

Türkiye'deki güncel resmi verile-

re (MEB 2023-2024 ve YÖK 2025-2026 istatistikleri) göre kademelere ayrılmış okul sayıları şu şekildedir:

- Okul öncesi: 18.866
- İlkokul: 25.245
- Ortaokul 18.850
- Lise: 12.506
- Üniversite 208.

Atık türleri nelerdir?

Kâğıt atıklar: Derslerde ve okul çalışmalarında kullanılan defter, kitap, fotokopi kâğıtları, kartonlar, gazete ve kâğıt ambalajlar.

Plastik atıklar: Öğrencilerin ve eğitimcilerin kullandığı plastik su şişeleri, plastik kaplar, poşetler ve plastik ambalajlar.

Cam atıklar: Okul kantini ve yemekhaneden çıkan cam şişe ve kavanozlar.

Metal atıklar: İçecek kutuları, konserve kutuları ve ambalajlar.

Organik atıklar: Yemekhane ve kantinden çıkan yemek artıkları, meyve-sebze kabukları, bahçe ve yaprak atıkları.

Elektronik atıklar: Kullanılmayan bilgisayar, klavye, fare, elektronik araç-gereçler, kablolar ve küçük elektronik cihazlar.

Atık piller: Sınıflarda, öğretmen odalarında ve teknik alanlarda toplanan kalem piller ve diğer pil çeşitleri.

Bitkisel atık yağlar: Okul yemekhanesi ve kantinlerde kullanılan yağlardan oluşan atıklar.

Tekstil atıkları: Kullanılmayan okul kıyafetleri, bez parçaları, kuşaklar ve eski tekstil ürünleri.

Türkiye'deki okullarda sıfır atık örnekleri

Milli Eğitim Bakanlığı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve TEMA Vakfı iş birliğiyle yürütülen Sıfır Atık Eğitim Projesi, çocuklarda çevre bilinci, doğa dostu tüketim alışkanlıkları ve atık yönetimi farkındalığı oluşturmayı amaçlıyor. Proje, 5D modeline dayalı eğitim içerikleri sunmakta; sunum, poster, çalışma kâğıdı, film ve dijital oyunlar gibi materyalleri Sıfır Atık Eğitim Portalı üzerinden erişime açıyor.

Sıfır Atık Vakfı

Milli Eğitim Bakanlığı ile Sıfır Atık Vakfı iş birliğinde düzenlenen 2026 Uluslararası Sıfır Atık ve Sürdürülebilirlik Yarışması'nın ödül töreni, İstanbul Ataşehir'deki Ahmet Keleşoğlu Fen Lisesi'nde gerçekleştirildi. Dereceye giren okullar ile öğretmen ve öğrencilere ödülleri, Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Celile Eren Ökten'in katılımıyla verildi.

Selçuklu Belediyesi

Selçuklu Belediyesi'nin "Okullar Sıfır Atık İçin Yarışıyor" yarışmasında başarılı olan okullar ödülleri aldı. 60 okulun yer aldığı organizasyonda öğrenciler, evlerinde ayrıştırdıkları atıkları her hafta belirlenen günlerde okullarına getirirken,

toplanan atıklar belediyenin geri dönüşüm ekipleri tarafından teslim alındı. 206 bin kilogram atık geri dönüşüme kazandırıldı.

3 Mart Eğitim Kurumları

Bursa'da yer alan 3 Mart Eğitim Kurumları, Nilüfer Belediyesi tarafından bu yıl 12'ncisi düzenlenen Geleneksel Bitkisel Atık Yağ Toplama Yarışması'nda birincilik elde etti. Öğrenci, öğretmen ve velilerin iş birliğiyle yürütülen çalışma kapsamında toplanan bitkisel atık yağlarla, öğrenciler, atık yağların doğaya verebileceği zararlar konusunda farkındalık kazanırken, geri dönüşümün önemini de uygulamalı olarak deneyimleme fırsatı buldu.

Kartal Belediyesi

Kartal Belediyesi, "Daha Yeşil Bir Kartal" vizyonu doğrultusunda "Okullarda Sıfır Atık" projesini hayata geçirdi. Okul koridorlarına yerleştirilen "İkili Toplama Sistemi" ile öğrenciler; geri dönüştürülebilir atıkları mavi kutuya, evsel atıkları ise gri kutuya atarak sıfır atık kültürünü yerinde öğreniyor.

Sıfır Atık Okulu

Altındağ Belediyesi tarafından Başkent Millet Bahçesi'nde kurulan

Türkiye'nin ilk Sıfır Atık Okulu'nda, öğrenciler çevre dostu uygulamalar konusunda bilinçlendiriliyor. Okulu bugüne kadar 2,5 milyon kişi ziyaret ederken, 40 bin öğrenciye de çevre eğitimi verildi.

Zeynep Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Siirt'te Zeynep Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri, atık fıstık kabuklarından simge eserlerin maketini yaptı. Çocuk gelişimi öğretmenleri Burcu Demirhan Cezlan rehberliğinde yürütülen projede öğrenciler, Türk Patent ve Marka Kurumunca geçen yıl tescillenen Siirt fıstığının kabuklarını değerlendirdi.

Kaptan Altay Altuğ Kızılay Anaokulu

Düzce Kaptan Altay Altuğ Kızılay Anaokulu, çevre bilinci ve sıfır atık alanında hazırladığı projeyle "Global Schools Prize-Küresel Okullar Ödülü" yarışmasında "Sürdürülebilirlik" alanında en iyi 5, "Yenilikçi ve Çevreci Yaklaşım" kategorisinde ise en iyi 50 okul arasına seçildi. Toprak ve suyun önemini anlamak için uygulamalı deneyler yapan çocuklar, kurulan minyatür bahçelerde lahana, biber, domates gibi sebzeler yetiştiriyor.

Dünyadaki okullarda sıfır atık örnekleri

ABD

Colorado, ABD'nin geri dönüşüme adanmış en eski kâr amacı gütmeyen kuruluşlarından biri olan Eco-Cycle'a ev sahipliği yapıyor. 1976 yılında gönüllüler tarafından kurulan kuruluş, geri dönüşüm ile çevre eğitimi programı geliştirdi. Program kapsamında iki okul bölgesindeki okullara geri dönüşüm toplama hizmeti sunulmakta, öğrencilerin yaş seviyelerine uygun çevre eğitimleri veriyor. Eğitimlerde öğle yemeklerinde oluşan atıkların azaltılması gibi günlük hayatta uygulanabilecek konular da ele alınıyor.

Tayvan

Tayvan, 1980'li yıllardan bu yana okullarda atık yönetimi eğitimi uygulayarak geri dönüşüm eğitimi alanında dünyada öncü ülkelerden biri oldu. 2011 yılında yürürlüğe giren Çevre Eğitimi Yasası, çevre bilincini yaşam boyu öğrenmenin önemli bir parçası olarak ele alıyor. Bu kapsamda, kamu kurumları ve işletmelerdeki tüm öğrenciler ile çalışanların her yıl en az dört saat çevre eğitimi alması zorunlu hâle geldi.

Avustralya

Avustralya'da okullara yönelik atık eğitimi programları, yerel yönetimler ve atık yönetimi kuruluşlarının iş birliğiyle yürütülüyor. Parramatta Kent Konseyi, atık

toplama yüklenicisi Suez aracılığıyla öğrencilere yönelik çevre ve geri dönüşüm eğitimleri sunuyor. Atık yönetimi alanında deneyimli eğitimciler tarafından verilen bu programlarda öğrenciler, atıkların toplanması, ayrıştırılması ve geri dönüştürülmesini öğreniyor.

Güney Afrika

Güney Afrika'nın Hout Bay bölgesinde faaliyet gösteren topluluk temelli yardım kuruluşu Thrive Hout Bay, bölgedeki kirlilik sorununa çözüm bulmak amacıyla Sıfır Atık Projesi'ni başlattı. Kuruluşun Sürdürülebilir Okullar programı, öğrencilerin uygulamalı etkinliklerle öğrenmesini destekliyor. Öğrenciler topluluk bahçelerinde çalışarak kompost yapımını öğrenirken, okul geri dönüşüm çalışmalarına katılarak atıkların doğru şekilde ayrıştırılmasını öğreniyor.

Malezya

Malezya'daki Global Environment Centre, öğrencileri doğal kaynakların korunması amacıyla SMART Ranger programını başlattı. Geri dönüşüm çalışmalarıyla başlayan bu program, gençlere çevre sorunlarıyla mücadele edebilmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmayı hedefliyor. Program kapsamında öğrenciler, geri dönüşümü teşvik etmek amacıyla uygulanan geri alım projelerine de katıldı.

Yeni Zelanda

Yeni Zelanda'nın Taupō Bölgesi'nde yer alan Tūrangi Okulu, öğrencilerin aktif katılımıyla yürütülen sıfır atık (para kore) programını hayata geçirdi. Okul çalışanlarının desteğiyle gerçekleştirilen bu programda öğrenciler, atıkların azaltılması ve yeniden değerlendirilmesi konusunda aktif rol alıyor. Okul bahçesindeki sürdürülebilir çiftlikte domuz, keçi, tavşan, tavuk ve ördeklerden oluşan hayvanların atıkları yeniden kullanılıyor.

İskoçya

2014-2017 yılları arasında Dunbar, Zero Waste Scotland programı kapsamında başlatılan "Sıfır Atık Kentleri" projelerinden biri oldu. Bu süreçte Dunbar, atıkların azaltılmasına yönelik yenilikçi uygulamaların denendiği bir merkez hâline geldi. Okullar da atık yönetimi konusunda uzman desteği alarak geri dönüşüm ve atık azaltma sistemlerini geliştirdi.

Gana

Gana, plastik atıklarla mücadelede Afrika'da öncü ülkelerden biri olarak Global Plastic Action Partnership programına katılan ilk Afrika ülkesi oldu. Recycle Up! Ghana, atık azaltma ve geri dönüşüm bilincini artırmaya yönelik çeşitli projeler yürütüyor. Bu projelerden biri olan Ulusal Atık Eğitim Kampanyası, öğrencilere atık yönetimi konusunda eğitim veriyor.

Atık yönetiminin faydaları

- Öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren atık yönetimi, geri dönüşüm ve çevre koruma konusunda bilinçlenmesini sağlar.
- Öğrencileri bilinçli tüketim konusunda teşvik eder ve geri dönüşüm için atıkların doğru şekilde kaynağında ayrıştırılmasına yardımcı olur.
- Geri dönüşüm sayesinde su, enerji ve ham madde kullanımının azalmasına destek olur.
- Gereksiz tüketimin önlenmesini ve yeniden kullanım alışkanlıklarının geliştirilmesini sağlar.
- Öğrencilerin geri dönüştürülebilir atıkları tanımasını ve doğru şekilde değerlendirmesini sağlar.
- Geri dönüştürülebilir atıkların değerlendirilmesiyle okul bütçesine katkı sağlanır.

- Atıkların doğru yönetilmesiyle daha sağlıklı ve temiz bir okul ortamı oluşturulur.
- Öğrencilerin çevreye karşı duyarlı ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmesine katkıda bulunur.
- Okullar, çevre dostu uygulamalarıyla sadece öğrencilere değil; ailelere ve topluma örnek olur.
- Doğanın korunmasına destek olarak gelecek nesiller için daha yaşanabilir bir çevre oluşturur.

Okullarda sıfır atık için neler yapabilirsiniz?

- Yalnızca geri dönüştürülmüş ve geri dönüştürülebilir ürünleri tercih edebilirsiniz.
- Ürünleri sadece eğitim-öğretim yılı içinde tüketebileceğiniz miktarlarda satın alarak israfın önüne geçebilirsiniz.
- Geri dönüşüm ve genel çöp için okul genelinde tutarlı renk kodlarına sahip kutular kullanabilirsiniz.
- Kâğıt kırpıntıları, tuvalet kâğıdı ruloları, kumaş parçaları ve ip atıkları gibi malzemeleri tasarım derslerinde değerlendirebilirsiniz.
- Sınıflar arasında çevre yarışmaları başlatabilirsiniz.
- Kutlamalarda tek kullanımlık plastikler yerine; yıkanıp tekrar kullanılabilen tabak,

- bardak ve çatal-bıçak takımlarından oluşan sınıf parti kiti hazırlanabilir.
- Evden yemek getiren öğrencileri yeniden kullanılabilir beslenme çantaları ve kapları kullanmaya teşvik edebilirsiniz.
- Öğrencilerin tüketmediği bütün meyveler veya açılmamış paketli gıdaları bırakabileceği, ihtiyacı olanların da alabileceği bir masa oluşturulabilir.
- Yemekhane ve kantinden çıkan meyve-sebze kabukları gibi organik atıkları toplamak için bir kompost alanı oluşturulabilir.
- Veli duyuruları, ödevler ve okul içi yazışmalar dijital platformlardan yapılabilir.
- Zorunlu kâğıt baskılarında mutlaka çift taraflı yazdırma özelliği

tercih edilebilir.

- Öğrencilerden oluşan gönüllü bir yeşil takım veya çevre kulübü oluşturulabilir.

MAKRO YEŞİL

Dilhan Hız

“Sürdürülebilirlik iletişiminde sık yaptığımız bir hata var: Bütün sorumluluğu bireye yüklemek.”

Bu ayın konusu okullarda sıfır atık. İlk bakışta oldukça net bir konu gibi görünüyorsa değil mi? Çocuklara atıklarını ayırmayı öğret, geri dönüşüm kutularını yerleştir, plastik kullanımını azalt, kâğıdı dikkatli kullan... Sonra da okulun sıfır atık yolunda ilerlediğini söyle. Ama biraz düşününce insanın aklına daha rahatsız edici bir soru da gelmiyor değil: Çöpü doğru kutuya atmayı öğretmek gerçekten sıfır atık eğitimi mi? Bence değil. Çünkü sıfır atık çöp kutusunda başlamıyor. Çöp kutusundan önce başlıyor. Ne satın aldığımızda, bir ürünü kaç kez kullandığımızda, bozulan bir şeyi tamir edip etmediğimizde, yemekhanede ne kadar yemek hazırlayıp ne kadarını çöpe gönderdiğimizde... Yani mesele çocuğun elindeki plastik şişeyi hangi kutuya atacağını bilmesinden fazlası ve asıl soru, o plastik şişenin neden çocuğun eline geldiği.

Okulların çöp kutusu

Bir okulun çöp kutusuna bakmak, o okulun nasıl çalıştığını anlamanın yolu olabilir. Kantinden çıkan ambalajlar, tek kullanımlık bardaklar, fotokopilerden kalan süslemeler... Bütün bunlar bize nasıl tükettiğimizi anlatıyor. Bazen bir okulun bir günde ürettiği atığa bakınca, çocuklara “çevreyi koruyalım” demenin ironik olduğunu düşünüyorum. Çocuk aynı gün içinde birkaç farklı tek kullanımlık ürün tüketiyor, sonra ona atığını ayırtması söyleniyor. Sorun çocukta mı? Elbette değil. Çocuk, önüne konulan sistemi kullanıyor. Çocuk okulda ders öğrenmiyor; davranış da öğreniyor. Bir şey bittiğinde çöpe gitmesi gerektiğini de öğrenebilir, biten bir şeyin başka bir kullanım alanı olabileceğini de. Yeni bir şey satın

almanın doğal, tamir etmenin ise istisnai olduğunu da düşünebilir. Dolayısıyla, sürdürülebilirlik eğitiminin en güçlü tarafı, belki de söylediğimizden çok gösterdiğimizde saklı.

Sıfır atık yaklaşımının en zor tarafı burada başlıyor. Atığı yönetmek başka, atığı azaltmak başka. Bir okul bütün sınıflarına geri dönüşüm kutuları koyabilir, öğrencilerine kâğıt, plastik ve camı ayırmayı öğretebilir, kampanyalar düzenleyebilir. Ama aynı okul her gün yüzlerce plastik ambalaj tüketiyorsa, hikâyenin önemli bir kısmını hâlâ konuşmuyoruz demektir. Geri dönüşüm atığın son durağıyla ilgileniyor. Sıfır atık ise başlangıcıyla. Bu nedenle sıfır atık okul yalnızca daha iyi çöp ayıran okul olmayabilir. Daha az çöp üreten okul olabilir. Daha az tek kullanımlık ürün satın alan, yeniden kullanılabilir ürünleri tercih eden, bozulan eşyayı hemen yenisiyle değiştirmeyen, kâğıdı gerçekten gerektiğinde kullanan bir okul... Sürdürülebilirlik bazen karmaşık teknolojilerden önce “Buna gerçekten ihtiyacımız var mı?” sorusuyla başlıyor.

Bence bir okulun sıfır atık karnesine bakmak isteyen biri önce kantine gitmeli. Ne satılıyor? Nasıl paketleniyor? İçecekler hangi ambalajda? Yeniden kullanılabilir kaplara izin var mı? Ve belki en önemlisi: Bir çocuğun sağlıklı bir öğün tüketmesi için gerçekten bu kadar çok ambalaja ihtiyaç var mı? Bu soruların cevabı yalnızca çevreyle ilgili değil. Gıda israfı, plastik kullanımı, enerji tüketimi ve okul bütçesi aynı noktada buluşuyor. Bir okulun satın alma politikası aslında küçük bir sürdürülebilirlik politikası. Burada ambalajı bütünüyle düşman ilan etmek de doğru değil bence. Mesele gereken ambalajla alışkanlık

Okulda sıfır atık gerçekten sıfır atık mı?

haline gelmiş ambalajı birbirinden ayırabilmek. Çünkü bir ürünün ambalajlı olması ile gereğinden fazla ambalajlanması aynı şey değil. Çocuklara sürdürülebilirliği anlatırken, sürdürülemez bir sistemi işletmemek belki de en etkili eğitim yöntemi.

Sistemi değiştirmek

Sonra kâğıt meselesi var. Okullarda kâğıt tüketimini tamamen ortadan kaldırmak gerçekçi değil. Ders materyalleri, sınavlar, formlar ve etkinlikler hâlâ kâğıda ihtiyaç duyabiliyor. Fakat bazen bir kâğıdın neden basıldığını sorgulamadan “Nasıl olsa geri dönüşürüyor” demek de aynı kolaycılığa çıkıyor. Dijital olarak paylaşılabilecek bir belge neden basılıyor? Bir kez kullanılacak etkinlik malzemeleri her yıl yeniden mi satın alınmalı? Sıfır atık biraz da bu soruları sorma alışkanlığı. Çünkü sürdürülebilirlik bazen yeni bir ürün satın almakla değil, bir şeyi satın almamaya karar vermekle başlıyor.

Sürdürülebilirlik iletişiminde sık yaptığımız bir hata var: Bütün sorumluluğu bireye yüklemek. Musluğu kapat. Işığı söndür. Plastik kullanma. Çö-

pünü ayır. Bunların hepsi doğru. Ama bir çocuğa bunları anlatırken okulun satın alma kararlarını, yemekhanenin porsiyonlarını ve etkinliklerin tüketim biçimini hiç konuşmuyorsak, eksik bir eğitim veriyoruz. Çünkü çocuğun davranışını değiştirmesini istemek kolay. O davranışı mümkün kılan sistemi değiştirmek ise çok daha zor. Bir öğrenciye tek kullanımlık plastik kullanmamasını söylüyorsak, okulda yeniden doldurabileceği bir su istasyonu var mı? Yemek israfını azaltmasını söylüyorsak porsiyon seçeneği bulunuyor mu? Bunlar çocuğun sorumluluğu değil. Bunlar sistemin sorumluluğu.

Sıfır atık okul projesi bir dönem yürütülen kampanyaya dönüşürse etkisi sınırlı kalabilir. Bir hafta plastik şişe kullanılmaz, bir ay geri dönüşüm kampanyası yapılır, öğrencilere rozetler dağıtılır, bir fotoğraf çekilir ve sonra hayat normale döner. Oysa sıfır atık okulun günlük işleyişine yerleştğinde anlamlı olur. Satın alma kararlarına, yemekhane yönetimine, temizlik süreçlerine, etkinliklere, bakım ve onarım anlayışına... Çünkü bir okulda sürdürülebilirlik öğrencinin davranışıyla ölçülmez. Okulun kendisi nasıl davranıyor? Bozuk bir sırayı tamir ediyor mu, yenisini mi alıyor? Etkinliklerde her seferinde yeni malzeme mi satın alıyor? Çocuklara çevre bilinci kazandırmak istiyorsak, sürekli “Sen ne yapabilirsin?” diye sormak yerine biraz da “Biz bu sistemi nasıl tasarladık?” diye sormamız gerekiyor.

Tüketim kültürü

Bir okulun kelimenin tam anlamıyla sıfır atığa ulaşması kolay değil. Ama hedefin adı kadar önemli olan başka bir şey var: Atığı kaçınılmaz kabul etmemek. Çünkü tüketim kültürünün

bize öğrettiği en güçlü yanılsamalardan biri, kullandığımız şeylerin çöpe attığımız anda ortadan kaybolduğu fikri. Çöp kutusuna attık. Gitti. Nereye? Bilmiyoruz. Okulda sıfır atık eğitiminin en değerli tarafı belki de burada başlayabilir. Çocuğa yalnızca “nereye atacağını” değil, attıktan sonra ne olduğunu göstermek. Bir ürünün okula gelmeden önceki hikâyesini, kullanıldıktan sonraki yolculuğunu ve bu süreçte harcanan kaynakları anlatmak. Belki o zaman sıfır atık bir kutu sistemi olmaktan çıkar ve bir düşünme biçimine dönüşür.

Şimdi bir okul düşünelim. Her katı geri dönüşüm kutuları var. Öğrenciler plastik, kâğıt ve camı ayırıyor. Ama kantinde her gün yüzlerce tek kullanımlık ambalaj çıkıyor, yemekhanede ciddi miktarda yemek çöpe gidiyor, etkinliklerde bir kez kullanılacak dekorasyonlar satın alınıyor, fotokopi makineleri gün boyu çalışıyor ve kırılan eşyalar tamir edilmeden yenileri alınıyor. Böyle bir okul sıfır atık okul mudur? Belki atığını iyi yönetiyordur. Ama sıfır atık bundan daha büyük bir iddia. Çünkü mesele yalnızca çöpte ne yaptığımız değil.

Çöp oluşmadan önce ne yaptığımız. Belki de okullarda sıfır atığın gerçek sınavı geri dönüşüm kutularında değil; satın alma odasında, yemekhane mutfağında, öğretmenin masasındaki fotokopi yığınının yanında başlayacak. Çünkü çocuklara sürdürülebilir bir gelecek anlatmanın en ikna edici yolu, o geleceğin nasıl görüneceğini söylemek değil. Onlara her gün nasıl yaşandığını göstermek. Okullar çocuklara atık üretmemeyi mi öğretiyor; yoksa ürettiğimiz atığı daha iyi yönetmeyi mi? Aradaki fark, sandığımızdan çok daha büyük olabilir.

Saytek atıkları ekonomiye kazandırdı

Özer Yıldırım
Saytek Yönetim Kurulu Başkanı

Saytek, Düzce ve Tekirdağ'daki iki fabrikasında yılda yaklaşık 50 bin ton pet atığını ikincil ham maddeye dönüştürerek yeniden ekonomiye kazandırdı.

mızla atıkları yeniden üretime kazandırırken, doğal kaynakların korunmasına ve karbon emisyonlarının azaltılmasına da katkı sağlıyoruz” diye konuştu.

Sağlık sektörüne yönelik geri dönüşüm projesinin detayları hakkında bilgi veren Yıldırım, şunları söyledi: “Sağlık sektöründeki 25 yıllık deneyimimiz, bu alandaki çalışmalarımız için önemli bir altyapı oluşturuyor. Özellikle hastanelerde oluşan plastik atıkların türleri, toplanması ve geri kazanım süreçleri üzerine yürüttüğümüz projeyle, uygun nitelikteki tıbbi plastik atıkları yeniden ekonomiye kazandırmayı; aynı zamanda sağlık kuruluşlarının atıkların bertarafından kaynaklanan risk ve maliyetlerini azaltmayı hedefliyoruz. Bu alanda oluşturulacak etkin bir geri kazanım modeliyle, sağlık sektöründe hem kaynak verimliliğine hem de atık yönetiminin iyileştirilmesine katkı sunabileceğimize inanıyoruz.” dedi.

Saytek Medikal ve Plastik Sanayi Ticaret A.Ş., her yıl tonlarca plastik atığı rPET, rPE ve rPP ürünlerine dönüştürerek hem çevresel kirliliği azaltıyor hem de ekonomiye yüksek katma değer sağlıyor. Son yıllarda sürdürülebilir üretim ve döngüsel ekonomi alanındaki çalışmalarını büyüten şirket, bugüne kadar 200 bin tonun üzerinde plastik atığı ekonomiye kazandırırken, lojistik olarak yaklaşık 8 bin TIR dolusu atığın doğaya karışmasını önledi.

Şirket, Düzce ve Tekirdağ'daki iki fabrikasında yılda yaklaşık 50 bin ton pet atığını ikincil ham maddeye dönüştürerek yeniden ekonomiye kazandırdı. Bu miktar, Türkiye'de oluşan pet atığının yaklaşık yüzde 10'una karşılık gelirken, böylece atıkların bertaraf edilmesi yerine yeniden üretim süreçlerine dahil edilmesini sağlayarak hem kaynakların daha verimli kullanılmasına hem de döngüsel ekonomiye katkı sunuyor.

Saytek Yönetim Kurulu Başkanı Özer Yıldırım, atık plastik geri dönüşüm tesislerinde, bugüne kadar 200

bin tonun üzerinde atığı ekonomiye kazandırdıklarını belirterek, “Bu miktar, yaklaşık 8 bin TIR dolusu atık malzemeye karşılık geliyor. Karbon azaltım faaliyetlerimiz, küresel karbon sertifikasyon kuruluşu Verra tarafından belgelendirildi. Ürettiğimiz yıllık 16 bin 500 ton karbon kredisi ile her yıl doğada yaklaşık 825 bin ağaca eş değer bir çevresel etki yaratıyoruz” dedi.

Geri dönüşümün yalnızca atık yönetiminden ibaret olmadığını, aynı zamanda kaynak verimliliği ve sürdürülebilir üretim açısından da stratejik bir alan olduğuna işaret eden Özer Yıldırım, “Geri dönüşüm çalışmaları-

Türk Böbrek Vakfı'ndan 46 bin litre su tasarrufu

Türkiye'de 72 bin hasta diyaliz tedavisi ile yaşamını sürdürüyor. Bir diyaliz hastasının her bir seansında yaklaşık 200 litre su kullanılıyor. Yılda yaklaşık 10 milyon diyaliz seansı yapıldığı düşünüldüğünde, yıllık su kullanımı 2 milyar litreye ulaşır. Bu tablo, su kaynaklarının giderek daha fazla önem kazandığı bir dönemde sağlık hizmetlerinde sürdürülebilir su yönetimini de gündeme getiriyor. Türk Böbrek Vakfı (TBV), bu soruna sağlık hizmetlerinin güvenliğinden ödün vermeden çözüm üreterek, "Diyalizde Sürdürülebilir Su Yönetimi Modeli" ile Türkiye'de sistemi kullanan ilk diyaliz merkezi oldu.

Türk Böbrek Vakfı'nın Ahmet Ermiş Diyaliz Merkezi'nde hayata geçirdiği "Diyalizde Sürdürülebilir Su Yönetimi Modeli" ile hemodiyaliz öncesi ters ozmoz sisteminden dre-

naja giden su yeniden kullanılmaya başladı. Uygulamanın ilk ayında 46 bin litre (46 metreküp) su tasarrufu sağlandı. Bu çalışma, Türkiye'deki diyaliz merkezlerinde arıtma atık suyunun sistemli biçimde yeniden değerlendirilmesine yönelik ilk örnek olma özelliğini de taşıyor.

Proje Temmuz 2026'da başlatıldı ve ilk ayda 46 bin litre şebeke suyunun boşa akması önendi.

Şebeke suyu kullanımı ve atık su miktarındaki düşüş, ekolojik faydanın yanında kurumsal maliyetlerin azaltılmasına da katkı sundu. Sağlık Bakanlığı laboratuvar testleriyle hijyen standartlarına uygunluğu tescillenen su, merkez genelinde güvenle kullanılmaya başladı. Türkiye genelinde yılda yaklaşık 400-500 milyon litre suyun yeniden kullanıma potansiyeli bulunuyor.

Türk kimya şirketine Avrupa'dan tam puan

Türk kimya sektörünün önemli şirketlerinden Koruma Klor Alkali, Avrupa Birliği'nin araştırma ve inovasyon programı Horizon Europe kapsamında önemli bir başarıya imza attı. Enerji yoğun endüstrilerden kaynaklanan karbondioksitin (CO₂) yakalanarak yüksek katma değerli bir kimyasal olan formik aside dönüştürülmesini amaçlayan FLEX-CIRC-CO₂ projesi, Avrupa Komisyonu tarafından 15/15 tam puanla değerlendirildi. 8 ülkeden 14 ortağın yer aldığı uluslararası konsorsiyumda Koruma Klor Alkali, elektrokimyasal proses geliştirme ve pilot ölçekte elektroliz hücresinin geliştirilmesine katkı sağlayacak.

Koruma Klor Alkali'nin ortakları arasında bulunduğu FLEX-CIRC-CO₂ - "Flexible Circular CO₂ Capture and Utilisation Across

Energy-Intensive Industries" projesi 36 ay boyunca yürütülecek. Birleşik Krallık, Portekiz, Almanya, Yunanistan, İspanya, İtalya, Avusturya ve Türkiye'den araştırma ve sanayi kuruluşları projede birlikte çalışacak.

Koruma Klor Alkali Yönetim Kurulu Başkanı Vefa İbrahim Aracı, "Koruma'da Ar-Ge'yi üretim süreçlerimizin, rekabet gücümüzün ve sürdürülebilirlik çalışmalarımızın merkezinde konumlandırıyoruz. Bilimsel bir çalışmanın sanayide uygulanabilir, ölçeklenebilir ve katma değer üreten bir sonuca ulaşmasını önemsiyoruz. Avrupa Birliği proje deneyimimizin bugün Horizon Europe kapsamında 15/15 tam puanla değerlendirilen FLEX-CIRC-CO₂ projesiyle devam etmesi, Ar-Ge ekibimizin ulaştığı teknik yetkinliğin uluslararası ölçekte

Vefa İbrahim Aracı
Koruma Klor Alkali Yönetim Kurulu Başkanı

güçlü bir karşılığı. Ekibimizin bu başarısından dolayı büyük gurur duyuyoruz." dedi.

Eylül ayında dünya üzerinde kutlanan özel günler

Doğayı koruma bilincini güçlendiren ve sürdürülebilir yaşamı odağına alan Eylül ayı çevresel farkındalık açısından pek çok önemli güne ev sahipliği yapıyor. Yeşil dönüşüme ilham veren bu özel tarihleri mercek altına alıyoruz.

7 Eylül: Dünya Temiz Hava Günü

Birleşmiş Milletler Aralık 2019'da gerçekleştirdiği 74'üncü oturumunda 7 Eylül 2020 gününü tüm dünyada Mavi Bir Gökyüzü İçin Temiz Hava Günü ilan etti. Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen 7 Eylül Mavi Bir Gökyüzü için Temiz Hava Günü tüm dünya ile birlikte Türkiye'de 2020 yılında ilk kez kutlandı. Temiz Hava Günü her düzeyde kamuoyu bilincini artırmayı ve hava kalitesini iyileştirmeye yönelik çalışmaları teşvik etmeyi hedefliyor.

16 Eylül:

Uluslararası Ozon Tabakasının Korunması Günü

Ozon tabakası, Dünya'daki yaşamın devamlılığı için hayati öneme sahip. Güneşten gelen zararlı ultraviyole (UV) ışınlarını büyük ölçüde filtreleyerek insan sağlığını koruyor. Ancak ozon tabakasına zarar veren kimyasalların yaygın kullanımı, bu koruyucu katmanın incelmesine neden oldu. Bunun üzerine uluslararası toplum harekete geçerek, 16 Eylül 1987'de Kanada'nın Montreal kentinde ozon tabakasını incelten maddelerin üretimini ve kullanımını sınırlandırmayı amaçlayan Montreal Protokolü'nü kabul etti.

16-22 Eylül: Avrupa Hareketlilik Haftası

Avrupa Hareketlilik Haftası, Avrupa Komisyonu tarafından sürdürülebilir kentsel ulaşımı teşvik etmek amacıyla yürütülen önemli bir farkındalık kampanyasıdır. Her yıl 16-22 Eylül tarihleri arasında düzenlenen etkinlik, toplu taşıma, bisiklet, yaya ulaşımı ve diğer çevre dostu ulaşım seçeneklerinin kullanımını destekler. Kampanya, 22 Eylül'de gerçekleştirilen Araçsız Gün ile sona ererken, daha temiz, güvenli ve yaşanabilir şehirler için bireyleri harekete geçiriyor.

21 Eylül: Sıfır Emisyon Günü

21 Eylül Dünya Sıfır Emisyon Günü, 2008 yılında Kanadalı tasarımcı Ken Wallace'ın fosil yakıt tüketimine karşı 24 saatlik bir duruş çağrısıyla başlatıldı. Zamanla küresel bir farkındalık hareketine dönüşen bu özel gün, fosil yakıtlardan uzaklaşmanın ve karbon emisyonlarını azaltmanın önemine dikkat çekiyor. 2019 yılında dünyada yaklaşık 50 milyar ton sera gazı salınırken, bunun yaklaşık yüzde 74'ünü karbondioksit oluşturdu.

Eylül 3. cumartesi: Dünya Temizlik Günü

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 8 Aralık 2023'te aldığı kararla 20 Eylül'ü resmen Dünya Temizlik Günü ilan etti. Çevrenin korunması ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı konusunda ortak sorumluluğa dikkat çeken bu özel gün, küresel farkındalığı artırmayı amaçlıyor. İlk kez 2008 yılında Estonya'da başlatılan Dünya Temizlik Günü hareketi, bugün 170'den fazla ülkeye yayılarak milyonlarca gönüllüyü çevre temizliği için ortak bir hedef etrafında buluşturuyor.

28 Eylül: Yeşil Tüketici Günü

Daha yaşanabilir bir dünya için tüketim bilincinin toplum geneline yaygınlaşması büyük önem taşıyor. Bu amaçla tüketicilere çevresel sorumluluklarını hatırlatmak ve sürdürülebilir ürünlerin kullanımını teşvik etmek için tüm dünyada kutlanan 28 Eylül Dünya Yeşil Tüketici günü, bu farkındalığı oluşturmayı hedefliyor. Alışveriş tercihlerini doğru seçimlerden yana kullanmak ve gereksiz tüketimden kaçınmak bu günün önemini ifade ediyor.

29 Eylül: Uluslararası Gıda Kaybı ve İsrafi Farkındalık Günü

Birleşmiş Milletler, gıda kaybı ve israfının önlenmesini sürdürülebilir kalkınmanın temel önceliklerinden biri olarak görüyor. BM Genel Kurulu, 19 Aralık 2019'da aldığı kararla 29 Eylül'ü Uluslararası Gıda Kaybı ve İsrafi Farkındalık Günü ilan etti. Uluslararası Gıda Kaybı ve İsrafi Farkındalık Günü, gıda kaybı ve israfını azaltmak için farkındalığı ve kolektif eylemi teşvik etmeyi amaçlıyor. Bu gün kurumları ve karar vericileri ortak çözümler geliştirmeye teşvik ediyor.

700 bin hanenin elektriği Akfen'den

■ Akfen Yenilenebilir Enerji, 2025 TSRS Uyumlu Sürdürülebilirlik Raporu'nu yayınladı. Akfen Yenilenebilir Enerji'nin 2025 yılı Sürdürülebilirlik Raporu'na göre, şirketin 2025 yılında gerçekleştirdiği 1.645,9 GWh'lik yenilenebilir elektrik üretimi, açıklanan verilere göre hane başı yıllık elektrik tüketimi esas alındığında yaklaşık 700 bin hanenin yıllık elektrik ihtiyacına eş değer bir üretim seviyesine karşılık geldi. Şirketin rüzgâr ve hibrit üretim portföyünden elde ettiği elektrik üretimi 2025 yılında 1.099,6 GWh'ye ulaşarak bir önceki yıla göre yüzde 14,7 arttı.

Sadık Amca Zeytinyağları'ndan eğitime destek

■ Ayvalık'ın zeytin mirasını doğallık, emek ve paylaşma anlayışıyla sofralara taşıyan Sadık Amca Zeytinyağları, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) iş birliğiyle hayata geçirdiği "Birlikte Işık Olalım" projesi kapsamında, satış gelirlerinin belirli bir bölümünü kız çocuklarının eğitimine destek olmak amacıyla "Sadık Olanlar Fonu"na aktarıyor. Sadık Amca markasının kurucusu Birol Şengel, "Zeytin ağaçlarına ve doğaya gösterdiğimiz özeni, geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımız için de göstermemiz gerektiğine inanıyoruz." dedi.

Türk Henkel, İzmirli çocuklarla buluştu

■ Türk Henkel yürüttüğü İz Bırak projesini bu yıl İzmir'de hayata geçirdi. İhtiyaç Haritası iş birliğiyle gerçekleştirilen proje, sürdürülebilirlik bilincini Türkiye'nin farklı şehirlerindeki çocuklarla buluşturma yolculuğunu bu yıl da sürdürdü. Türk Henkel Kurumsal İletişim Müdürü Öznur Çatı, "Çocukların gelişimine sunulan her katkının, aydınlık yarınlar için atılmış anlamlı bir adım olduğuna inanıyoruz. Hatay'da olduğu gibi çocuklarımıza sürdürülebilirlik bilinci kazandırmayı ve öğrenme süreçlerini desteklemeyi hedefledik." dedi.

Assos Antik Kenti Kazıları'na sponsorluk desteği

■ Nadas Fırın ve Nadas Kaz Dağları, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yapılan anlaşma çerçevesinde 2026 ve 2027 yıllarını kapsayan iki yıllık sponsorluk sözleşmesiyle Assos Antik Kenti Kazıları'nın resmi sponsoru oldu. Nadas Fırın ve Nadas Kaz Dağları Kurucusu Süleyman Uysal, "Bizim en temel anlayışımız, yöreden kazandığımızı yine bu topraklara kazandırmaktır. Assos kazıları da yalnızca bilim dünyası için değil, bölgemizin turizm geleceği açısından da son derece kıymetli bir çalışma. Biz de bu emeğin bir parçası olabilmekten mutluluk duyuyoruz." dedi.

BUSINESS WORLD GLOBAL DERGİSİ DİJİTAL DÜNYADA DA YANINIZDA!

İş dünyası ve finans gündemini ele alıyor, ekonomi haberleri, şirket analizleri, yatırım ve sektör gelişmelerini sunmaya devam ediyoruz. Cep telefonunuzdan QR kodlarını okutarak, online platformlardan bize ulaşabilir ve Business World Global'i takip edebilirsiniz.

**INSTAGRAM
PROFİLİ**

**LINKEDIN
HESABI**

**BUSINESS
WORLD GLOBAL
WEB SİTESİ**

NRW. YAPAY ZEKÂ'NIN SÖYLENTİDEN İBARET OLMADIĞI, UYGULANDIĞI YER.

EUROPE'S ||i|| HEARTBEAT

► Bize katılın ve Almanya'nın teknolojinin sınırlarını zorlayan canlı ekosistemi Kuzey Ren-Vestfalya'yı (NRW) keşfedin! Günlük yaşamda devrim yaratan Startup'lardan sektörleri yeniden tanımlayan büyük şirketlere kadar: NRW'de yapay zekâ ekibin bir parçası. Sadece gelecek hakkında konuşmayalım, onu inşa edelim! NRW'ye hoş geldiniz!

www.nrwglobalbusiness.com/tr

**NRW.GLOBAL
BUSINESS**
Trade & Investment Agency